

Puterea locală, puterea obștii

Este de domeniul evidenței faptul că această primăvară se dovedește a fi, prin rodnicia ei de mari idei novatoare, un anotimp al împlinirilor noastre viitoare, o etapă care marchează profund și decisiv destinul politic, economic, social și cultural al întregii națiuni și care se distinge, între altele, prin înaltul stadiu atins de continuul proces de democratizare a vieții noastre în toate domeniile.

Această convingere ne-a întărit-o marele eveniment politic intern al lunii martie. Conferința președinților consiliilor populare județene, municipale, orașenești și comunale, forum instituționalizat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eveniment de o excepțională importanță în vastul proces de adâncire a democrației socialiste din țara noastră, de creștere în continuare a rolului consiliilor populare în îndeplinirea politicii generale a partidului.

Timp de trei zile, într-o atmosferă intensă de lucru, participanții la Conferință au analizat cu responsabilitate și exigență comunistă modul în care au acționat și acționează consiliile populare, deputații, toți oamenii muncii, în vederea îndeplinirii politicii partidului în toate domeniile de activitate, pregătind totodată viitorul României. Viitor prefigurată de realizările prezentului și materializat, între altele, și pentru o seamă de localități, la scara marșetelor care, aflate în holul Sălii Palatului, trimit cu gândul la o altă geografie a patriei, unde diferențele dintre sat și oraș dispar și unde condițiile de viață au un numitor comun: bunăstarea tuturor celor ce muncesc. Viitor prefigurată de dezbaterile largă, democratică și curajoasă a principalilor sarcini ce stau în fața consiliilor populare, de angajamentele luate de reprezentanții gospodarilor din comunele, orașele și municipiile țării.

Ideea călăuzitoare, care s-a desprins din dezbaterile Conferinței, idee subliniată în strălucita cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu și consfințită de Rezoluția conferinței, este aceea că întreaga activitate a consiliilor populare, reușita ei, se întemeiază în mod hotărît pe întărirea conștiinței a legăturii cu masele de oameni ai muncii, pe lărgirea și perfecționarea conlucrării democratice a organelor locale ale puterii de stat cu toți membrii obștii. Această idee, adevărată coloană vertebrală a democrației noastre socialiste, marile atribuții și răspunderi cu care sînt investite consiliile populare, conferă acestora dimensiuni noi, destinate să dinamizeze toate laturile activității lor. Corespunzător creșterii rolului și lărgirii acestor atribuțiuni, Conferința a subliniat necesitatea înlăturării unor fenomene de centralism excesiv și a unor manifestări de neîncredere în capacitatea consiliilor populare. Abordînd acest impoartant aspect, secretarul general al partidului

(Continuare în pagina 2)

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Țara Măgurei

„...Timpul amestecă urmele statuiilor ocazionale. Din timp ne vin numai ansamblurile. Ele rezistă, ele fac forța și spiritul unor locuri însemnate. Ansamblul de la Tirgu Jiu e compus din obiecte, dar ele conlucrează în cadrul ansamblului, dirijează și coordonează un întreg spațiu. O sculptură nu creează niciodată un halou de ajuns de puternic ca să oblige sentimental un mare spațiu. Un artist cu vocația ansamblului (de sculpturi — n.n.) o are și pe aceea a istoriei“ (George Apostu). „Un monument, indiferent căruia spațiu îi este destinat, urban sau natural, presupune și factorul dimensiune dar, în primul rînd, el presupune un tip de energie, o mare capacitate de șoc afec-

tiv. Aceste caracteristici esențiale — energie, dimensiuni, relație cu ansamblul pentru care e conceput — pot susține orice lucr care păstrează legătura cu tradiția“ (Paul Vasilescu). „Probabil că un monument al timpurilor noastre trebuie să fie mai puțin „artă plastică“ și mai mult emblemă, semn emblematic — prin relație cu istoria, cu formele caracteristice unei epoci, prin dimensiuni“ (Horia Bernea). „Astăzi, după opinia mea, sculptorul trebuie să conceapă și să realizeze spații ambientale complexe, unde obiectele

(Continuare în pagina 7)

TUDOR OCTAVIAN ■

ACTUALITATEA

● Industria județului Hunedoara a intrat în cel de-al doilea trimestru al anului raportînd o producție suplimentară de peste 140 milioane de lei, materializată în deosebi în produse solicitate în cantități mai mari de economia națională ● Puteți trece liniștiți, peste citeva luni, prin Calafat. Puteți trece și chiar rămîne o zi, două, trei, cite vreți. Fiindcă, printre obiectivele social-edilitare ce urmează să se realizeze în curînd aici, se află și un hotel. Tot în cursul acestui an se va mai construi o spălătorie-aurătoare chimică, ce va funcționa, cit se poate de nimerit, în cadrul cooperativei „Dunărea“ ● Sub titlul „2050 pagini de istorie“, revista „Orizont“ din Timișoara publică în ultimul său număr, din 30 martie, un interesant articol despre cetățile medievale din Banat. Cităm: „Existența cetăților bănățene aparține frământatei istorii a acestui pămînt și a oamenilor săi. Mărturie a evenimentelor prin care au trecut, ruinele lor își așteaptă valorificarea printr-o complexă cercetare științifică“. Dacă am citat aceste cuvînte este pentru că, se știe, și

treutul poate fi de actualitate ● Din surse autorizate aflăm că la C.A.P. Singer, județul Mureș, lipsesc îngrășămintele azotoase. Că lipsesc ar fi una dar că, lipsind, îngrășămintele cu plicina primejduesc însămintarea sfelei în epoca optimă, e cu totul altceva. Și „Azomuresul“ e la citiva pași! ● Din Mangalia, o veste: locuitorii orașului au efectuat lucrări de gospodărire și înfrumusețare în valoare de peste trei milioane lei, dovadă că pregătirea noului sezon estival se desfășoară în cele mai bune condiții ● Marinarii de pe petrolierul „Crisana“ au hotărît să realizeze prin funcționarea judicioasă a masinii în limitele vitezei economice optime, prin alegerea celor mai scurte trasee de mers și utilizarea forței curenților favorabili, printr-o întreținere exemplară a motoarelor și instalațiilor, o economie de două mii tone combustibil greu și o sută cincizeci tone motorină, cit pentru un voiaj pînă în Golful Persic ● De curînd, în comuna Morunglav, Olt, a avut loc o întîlnire între muncitorii de la I.M.A.I.A. Bals și țărani cooperatori. Organizarea întîlnirii a fost prilejuită de darea în folosință, în cadrul C.A.P.-ului Morunglav, a unei secții de turnătorie de coliere din aluminiu, nece-

sare instalațiilor de irigații, realizată în cooperare cu întreprinderea din Bals ● Comuna Tălmăciu, Sibiu, s-a prezentat la prima etapă a Festivalului național „Cîntarea României“ cu programe artistice totalizînd peste zece ore de spectacol. Cantitatea, aflăm, n-a prejudiciat calitatea ● După o căsnicie care a durat în jur de zece ani, Maria Botosan din satul Cintel, județul Arad, s-a săturat de casă, de familie și de multe altele și cuprinsă de o neașteptată criză acută de bovarism a luat-o din loc, ca să-si trăiască viața. Bovarismul ca bovarismul, dar ce-i de făcut cu cei patru copii care seînceo după ea? ● Din Buletinul de informare pentru invenții și mărci nr. 1/1978, citeva dintre invențiile inserate pe cererile de brevet în luna octombrie 1977 cu destinație casnică: Scaun pliant. Dispozitiv antifurt auto cu sisteme de cifru. Instalație pentru evacuarea gunoaielor menajere din blocurile turn, Cremă și săpun de ras ● Printr-o ciudată metamorfoză terenul de fotbal din Cucerdea, județul Mureș, devine primăvara arătură, iar toamna depozit pentru sfecla de zahăr. Totul, în pofida rivnei cu care cei 22 de fotbaliști locali încearcă să-l năstreze destinația inițială.

În ultimele decenii intensitatea și ritmul galopant al explorărilor, febra și neastîmpărul cercetărilor, inventivitatea și pasiunea pentru descifrarea necunoscutului au depășit chiar și cele mai îndrăznețe și laborioase preziceri ale străbunicilor și bunicilor noștri. Homo tehnicus a devenit sub ochii noștri figura dominantă și cel mai autorizat reprezentant și discipol al civilizației moderne. „Trăim într-o lume a excepționalului“ — aprecia cu ani în urmă unul din marii noștri poeți. Un excepțional prezent cu precădere în domeniile creației tehnice și științifice, motorul și miezul dialectic al întregii noastre deveniri, un excepțional ce tinde să devină, și va deveni fără îndoială, un fapt al cotidianului, al orelor și minuterilor noastre de fiecare zi.

În această largă desfășurare de forțe un loc de frunte revine astăzi României socialiste, cunoscută și recunoscută pe plan mondial pentru realismul și înțelepciunea politicii sale economice, pentru înaltul ritm al dezvoltării sale multilaterale, pentru intensă sa participare la competiția marilor înfăptuiri de ordin tehnic și științific.

Am fost cu toții martorii acestei ample deschideri spre progres și cunoaștere, prin marea capacitate a comuniștilor români de a transforma în fapte vocația unui întreg popor, prin ridicarea la scara realității a celor mai nobile virtuți ale socialismului. Am trăit cu toții acest timp eroic, într-o societate eliberată de exploatare și tutelă, în care masele de oameni ai muncii participă nemijlocit la conducerea și organizarea producției și unde, în mod legic, creativitatea tehnică a încetat de mult de a mai fi doar preocuparea constantă a specialistului și institutelor de profil. Prin grija permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, căruia știința și tehnologia românească îi datorează actuala forță creatoare de avuție și progres economic, progresul rapid al activității de cercetare științifică și inginerie tehnologică, invențiile, inovațiile și soluțiile de perfecționare a muncii și activității de conducere reprezintă astăzi creația colectivă a sute de mii de oameni ai muncii, muncitorii, tehnicienii, inginerii, cadre didactice, studenții, elevii și pionierii. O dovedește, o dată mai mult, deschiderea Expoziției na-

(Continuare în paginile 12-13)

LIVIU TIMBUS ■

Un sat ca o lumină

E un sat, în Transilvania, pe dealuri,
Unde inima mea are rădăcini viguroase
în pămînt
Strămoșii mei sînt macii legănîndu-se
în ierburi
Și toți oamenii de acolo imi sînt neamuri
prin singe și prin cuvînt.

E un sat pe deal, să fie mai aproape
de soare,
Mai plin de flori, mai plin de griu și copii
E un sat în suflet ca o lumină,
Care rămîne cînd n-ai să mai fii.

MARA NICOARĂ ■

NEGRU VODĂ A EXISTAT !

Matematica își propune să lumineze o filă prea puțin cercetată din istoria națională.

în pagina 15

Puterea locală, puterea obștii

(Urmare din pagina 1)

sublinia că hotărârile recentei Plenare a C.C. al P.C.R., cu privire la perfecționarea conducerii și planificării activității economico-sociale se referă în egală măsură și la activitatea consiliilor populare. Dată fiind realizarea unui sistem organizatoric corespunzător, cu legi clare referitoare la desfășurarea întregii vieți economico-sociale a orașelor și comunelor, „se impune ca o necesitate obiectivă — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu — să luăm și măsurile de ordin economico-financiar, de întărire a autoconducerii și autogestunii, pentru a da tuturor organelor economice, și deci și consiliilor populare, mijloacele necesare spre a-și putea îndeplini rolul lor în asigurarea dezvoltării economico-sociale”. Autoconducerea și autofinanțarea, largă autonomie a organelor puterii de stat, care oferă acestora un cimp vast pentru manifestarea spiritului de inițiativă, necesită ca fiecare oraș, fiecare comună, fiecare unitate teritorial-administrativă să dispună de un buget propriu de venituri și cheltuieli. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu reliefa că autoconducerea și autogestunea economico-financiară a fiecărei unități și localități teritorial-administrative presupune, în mod firesc, realizarea planurilor de dezvoltare pentru fiecare localitate, ca parte integrantă a planului național unic de dezvoltare economico-socială. Idee esențială a acestui proces de democratizare, care conferă noi valențe rolului consiliilor populare, perspectivă luminoasă, generatoare de optimism, capabilă să declanșeze noi energii creatoare în rindurile maselor largi de oameni ai muncii. În acest context al marilor mutații structurale, sarcini deosebite de importante revin consi-

liilor populare în toate domeniile economico-sociale: dezvoltarea industrială și agricolă, sistematizarea și construcția de locuințe, desfășurarea unei fructuoase activități cultural-educative, gospodărirea localităților. Așa cum releva secretarul general al partidului și cum a stabilit Rezoluția conferinței, consiliile populare poartă întreaga răspundere pentru îndeplinirea integrală a planurilor de producție în profil teritorial în industrie, agricultură, în toate domeniile, pentru realizarea producției fizice și a producției nete, singurii indicatori care stabilesc în mod riguros și conform eticii și echității socialiste valorile nou create, precum și partea de venituri ce se cuvine fiecăruia în funcție de cantitatea și calitatea muncii depuse. Având în vedere acest evantai larg de răspunderi și atribuțiuni, pentru accentuarea procesului de autoconducere și autogestune, „este necesar, se subliniază în cuvintare, ca întregul personal de pe teritoriul orașelor și comunelor să treacă sub răspunderea directă a consiliilor populare și să primească retribuția de la acestea”. Implicarea în viața comunelor și a orașelor a tuturor cadrelor — profesori, agronomi, medici etc. — devine astfel obligatorie, pentru a face posibilă consacrarea totalității forțelor existente, în vederea dezvoltării localităților, a creșterii continue a standardului de viață al oamenilor muncii.

Toate aceste măsuri de sporire a autoconducerii și autogestunii, a întăririi autonomiei consiliilor populare trebuie încadrate în sfera măsurilor adoptate de partid în spiritul hotărârilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale, pentru întreaga viață economică și socială, în cadrul procesului de perfecționare a conducerii și planificării economiei

naționale, de dezvoltare a democrației socialiste. Astfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că acest fapt mărește în același timp răspunderea organelor centrale și importanța planului național unic, „aplicarea cu consecvență și imbinarea armonioasă a principiului centralismului democratic cu principiul autonomiei, al autoconducerii și autogestunii, astfel încât întreaga noastră activitate să se desfășoare într-o singură direcție. Să facem totul — lansa, în continuare, o însuflețitoare chemare secretarul general al partidului — ca întregul nostru organism de stat să funcționeze ca un mecanism uriaș, care asigură unirea eforturilor întregului popor pentru îndeplinirea neabătută a Programului elaborat de Congresul al XI-lea al partidului!”

Dind o înaltă apreciere ideilor și orientărilor de excepțională însemnătate teoretică și practică cuprinse în cuvintarea rostită de secretarul general al partidului, profundă analiză a activității consiliilor populare, care a precizat căile perfecționării în continuare a activității acestora. Conferința a stabilit ca toate aceste indicații și orientări să stea la baza întregii activități a consiliilor populare. Astfel, Rezoluția adoptată de participanții la Conferință cere organelor locale ale puterii de stat să situeze, în continuare, în centrul activității lor îndeplinirea întocmai a prevederilor Programului elaborat de Congresul al XI-lea, a hotărârilor Conferinței Naționale, asigurând realizarea planului cincinal, a tuturor programelor pe ramuri, subramuri și produse, a planurilor de dezvoltare teritorială a județelor, orașelor și comunelor.

În cele zece, cuprinzătoare, capitole, Rezoluția stabilește sarcinile ce revin consiliilor populare în toate domeniile de activitate ale vieții economice și sociale, subliniind, în același timp, prioritățile cărora organele puterii de stat trebuie să le acorde o atenție deosebită. Reliefând

existența unui sistem organizatoric corespunzător, faptul că s-au adoptat legi clare cu privire la desfășurarea vieții orașelor și comunelor, în spiritul documentelor de partid și al indicațiilor secretarului general al partidului, Rezoluția evidențiază necesitatea luării tuturor măsurilor de ordin economico-financiar în vederea întăririi autoconducerii și autogestunii, menționând că, în acest scop, li se vor acorda consiliilor populare și organelor economice mijloacele necesare pentru ca acestea să-și poată îndeplini rolul lor în asigurarea dezvoltării economico-sociale a localităților. În încheierea rezoluției, participanții la Conferință asigură conducerea partidului și statului, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, că „oamenii muncii de la orașe și sate, mobilizați de consiliile populare, vor munci fără preget, cu răspundere pentru a da viață sarcinilor și măsurilor stabilite, pentru a asigura dezvoltarea economico-socială a tuturor localităților, pentru transpunerea în fapte a Programului partidului, a hotărârilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, în vederea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism”. De asemenea, participanții la Conferință au lansat o chemare către toate consiliile populare, către toți oamenii muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — pentru ca „în strinsă unitate, să-și manifeste prin fapte hotărârea de a acționa neabătut pentru progresul și înflorirea României socialiste” și, în acest fel, să răspundă cu cinste îndemnurilor adresate de secretarul general al partidului de la înalta tribună a Conferinței președinților consiliilor populare — cea mai democratică formă de participare a maselor largi de oameni ai muncii la conducerea localităților țării —, angajându-se totodată să muncească neobosit pentru îndeplinirea mărețelor sarcini ce le stau în față.

Pe ogoare, cine nu pierde timpul, îl câștigă

Am poposit în comuna Fundulea, unde la ora 7 și 15' în biroul primarului se dădeau ultimele directive în vederea folosirii la maximum a mâinii de lucru și a mașinilor în aceste zile. Am vizitat câteva ferme și puncte de lucru, în care am văzut cu adevărat că nu mai este timp de vorbă, ci numai de lucru. Nu e timp de pierdut, primarul comunei, Ivașcu Spiridon, e tot timpul în mijlocul oamenilor, urmărind toate operațiile. „Aveți grijă că astăzi veți semăna 13 ha de sfeclă, pentru că este nevoie

să forțăm, nu se știe cât ne va ține timpul acesta”. Am aflat că 10 ha era de fapt norma unui tractor pe zi. Se erbicidează pământul, se fertilizează pentru semănatul culturilor din epoca I. Președintele C.A.P.-ului, Bantu Gheorghe, îmi spune: „Relele, cite sint, sint numai din cauza ploilor, care au cam exagerat pe la noi. Acum încercăm să câștigăm orice oră în folosul nostru. Se lucrează non stop la grăpat, la pregătirea terenului, pentru semănatul sfeclă de zahăr, în, floarea soarelui, porumb. În fiecare

zi, aproape toată suflarea comunei se află pe cimp, de dimineață, de la 6, și pînă seara”. La tarlaua nr. 5 se semăna sfeclă de zahăr pe cele 37 de ha. Cît vezi cu ochii pe cimp sint numai tractoare, unele la pregătirea terenului, altele la semănat, altele la erbicidat. Aici se află și șeful secției de mecanizare Sărulesți, care deservește C.A.P.-ul, Bădirlan Gheorghe, el urmărește bunul mers al tractoarelor. „Nu avem nici un tractor în curtea S.M.A.-ului, toate cele 47 tractoare sint în plină campanie”.

„Pe 20 aprilie este prevăzută încheierea campaniei de primăvară. Sperînd, firește, ca timpul să ne fie favorabil, vom putea reduce din întîrziere și, pînă la data stabilită, toate semințele prevăzute pentru semănat să fie puse în pămînt”, îmi spune inginerul Spireanu Lucian, șeful acestei ferme. La ferma nr. 5, la locul numit Crîngul, 50 de cooperatori lucrează de zor la înlocuirea butașilor de plante medicinale, neînteresîndu-i că aș dori să îi fotografiez. Stînd de vorbă cu Stan Trandafir și cu Gavrilă Elena, șefi de echipă, aflu că aceste echipe lucrează și în cîmpul „mare” la sfeclă de zahăr, la fasole, la floarea soarelui și oriunde este nevoie

de ei. Mai departe, la ferma nr. 2, unde se execută semănatul sfeclă de zahăr și al inului, sint în plină muncă cele 18 tractoare repartizate, iar cei 25 de cooperatori sint împărțiți, care mai de care, unde este nevoie mai mare. Împreună cu factorii de conducere ai comunei, toți lucrătorii ogoarelor în clipele acestea muncesc să încheie campania de primăvară în timpul stabilit. Răspunzînd cu însuflețire chemării secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința pe țară a președinților consiliilor populare de a se asigura — recuperîndu-se întîrzierile — semănatul la timp al culturilor de primăvară, toată lumea de la sate, împreună cu factorii de conducere ai comunei, a transformat duminică într-o zi record. Din primele ore ale dimineții, cei 800 de oameni din comuna Fundulea au ieșit pe ogoare, pentru a pregăti și obține semănatul cît mai repede cu putință, ca recolta anului acesta să se ridice la parametri dorii, pentru ca hambarele noastre să fie și la toamnă neîncăpătoare.

EMANUEL TANJALĂ ■

Sfeclă de zahăr — o primă urgență

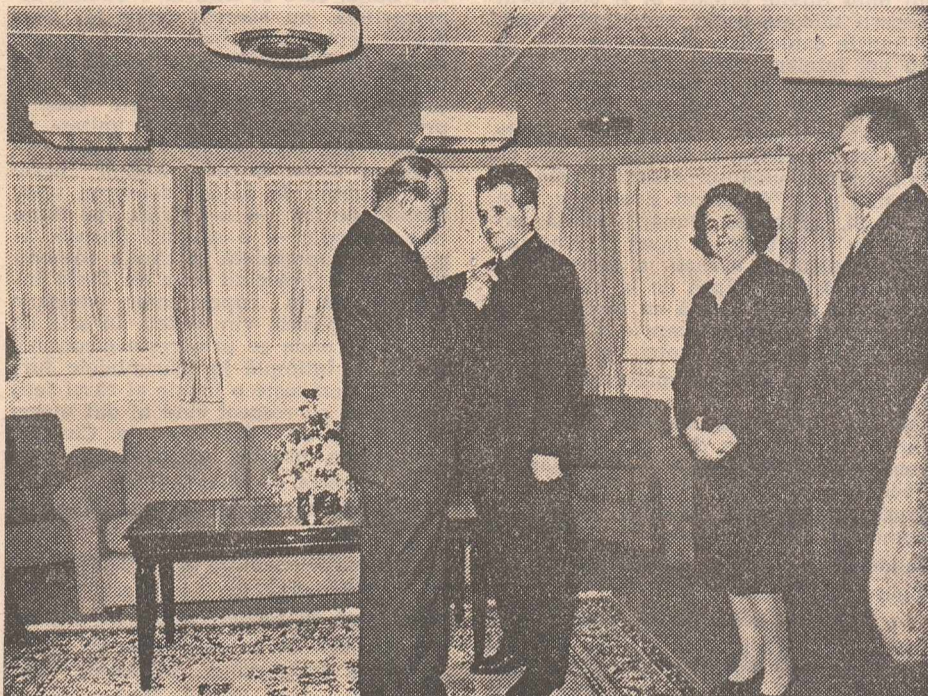
O sursă importantă de venituri — plantele medicinale.

Cu prilejul inaugurării lucrărilor Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele—Nicopole

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂȘII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TODOR JIVKOV

La Mitingul prieteniei româno-bulgare

Tovarășului Nicolae Ceaușescu îi este înminat Ordinul „Gheorghe Dimitrov”

Ziua de 5 aprilie 1978 a înscris un nou moment cu ample și profunde semnificații în cronică relațiilor frățești de bună vecinătate româno-bulgare: în această zi a avut loc o nouă întâlnire între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, care au inaugurat, într-un cadru sărbătoresc, lucrările de edificare a Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole.

Construirea în comun a acestui nou și important obiectiv economic, al doilea după întreprinderea comună pentru producerea de mașini și utilaje grele Giurgiu-Ruse, constituie o nouă și grăitoare expresie a amplitudinii tot mai mari pe care o capătă colaborarea multilaterală dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria și, în primul rînd, cooperarea în domeniul economic, al producției materiale, al științei și tehnicii.

În cuvîntările rostite de conducătorii de partid și de stat ai celor două țări la Mitingul prieteniei româno-bulgare, s-a subliniat faptul că inaugurarea lucrărilor Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole are o importanță și o semnificație deosebite, prin aceea că ea are loc la 100 de ani de cînd nu departe de aceste meleaguri, oștile românești au trecut Dunărea și au luptat, împreună cu voluntarii bulgari și armata rusă, împotriva jugului otoman, pentru libertatea și independența celor

două state cit și pentru libertatea altor popoare din Balcani. Între popoarele români și bulgari există vechi relații de prietenie, cu adînci rădăcini în trecutul luptei comune împotriva asupritorilor, pentru dreptate socială și libertate, iar apoi, de luptă revoluționară pentru eliberarea de sub dominația exploatorilor, pentru construcția socialismului. Acest nou și măreț obiectiv pe care tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov l-au inaugurat la 5 aprilie 1978 va vorbi peste decenii și veacuri despre forța creatoare a oamenilor muncii din țările noastre vecine și prietene. El va valorifica resursele Dunării în interesul economic al celor două popoare, va face ca Dunărea să devină tot mai mult un fluviu al prieteniei și colaborării strînse, al solidarității româno-bulgare, exprimînd dorința și voința celor două popoare de a trăi veșnic în bună vecinătate, de a conlucra rodnic în toate domeniile pentru realizarea năzuințelor lor arzătoare, a visului lor — făurirea unei lumi socialiste, a libertății și prosperității, a demnității și fericirii omului.

Ca urmare a realizării acestui obiectiv va intra în funcțiune o putere instalată de 800 Mw, livrîndu-se anual României și Bulgariei cite circa două miliarde Kw/ore. Construirea Complexului hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole reprezintă cel mai înalt nivel de cooperare economică dintre România și Bulgaria. Pe lîngă energie electrică, realizarea complexului va asigura rezerve importante de apă pentru irigații și, în același timp, va deschide o nouă cale de comunicație rutieră și feroviară între România și Bulgaria. La realizarea noului sistem hidroenergetic de pe Dunăre vor lucra mii și mii de

oameni ai muncii români și bulgari care, edificînd acest important nod hidroenergetic și de comunicație, vor avea prilejul să se cunoască mai bine, se vor obișnui să lucreze tot mai bine împreună, iar munca lor se va constitui într-un exemplu de colaborare între toate țările socialiste, între forțele păcii și progresului. „Fără îndoială, dragi tovarășii români și bulgari — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită cu acest prilej — că această colaborare, inaugurarea centralei hidrotehnice de la Turnu Măgurele-Nicopole deschid largi perspective pentru extinderea relațiilor dintre țările noastre, mult peste ceea ce s-a realizat pînă acum — ceea ce corespunde pe deplin intereselor de bunăstare și fericire ale celor două popoare”.

În cuvîntările rostite cei doi conducători de partid și de stat s-au referit pe larg și la importante probleme ale vieții internaționale, reliefind necesitatea eforturilor perseverente pentru asigurarea securității și păcii pe continent și în întreaga lume, pentru înlăturarea dezarmării, soluționarea pe cale pașnică a conflictelor, a extinderii relațiilor de colaborare și cooperare dintre toate statele lumii. După festivitatea de inaugurare desfășurată pe malul românesc al Dunării — unde mii și mii de locuitori au salutat cu deosebită înuflețire noua întâlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, ovaționînd pentru prietenia româno-bulgară — acest dialog de lucru efectiv a continuat pe teritoriul țării vecine. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu împreună cu tovarășul Todor Jivkov s-au deplasat, la bordul navei prezidențiale „Mihai Viteazul”, la Nicopole, unde cei doi conducători de

partid și de stat, în ovațiile miilor de locuitori prezenți, au așezat simbolic, ca și la Turnu Măgurele, cele dintii cupe de beton la temelia viitorului edificiu. O temelie trainică, ca însăși prietenia dintre cele două țări și popoare.

Întîlnirea prietenească la nivel înalt a înscris apoi alte semnificative momente: în cadrul unei solemnități desfășurate în salonul navei prezidențiale, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înminat Ordinul „Gheorghe Dimitrov”, conferit de Consiliul de Stat al țării vecine și prietene, cu prilejul aniversării a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară, pentru merite deosebite în dezvoltarea și consolidarea prieteniei și colaborării frățești dintre cele două țări și popoare.

Desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, respect, încredere și înțelegere deplină reciprocă, convorbirile dintre cei doi conducători de partid și de stat au evidențiat cu profundă satisfacție succesele obținute în dezvoltarea prieteniei și colaborării multilaterale dintre cele două partide, țări și popoare, reafirmînd hotărîrea ambelor părți de a acționa pentru adîncirea continuă a relațiilor bilaterale, în spiritul Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală din 1970 și al Declarației din 1977, pe baza marxism-leninismului și internaționalismului proletar, cu respectarea strictă a independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și intrajutorării tovarășești.

O expresie concretă a acestei hotărîri este semnarea, în cadrul acestei întîlniri la nivel înalt, a unui nou document, menit să amplifice în interesul dezvoltării reciproce, relațiile în domeniile economic și tehnico-științific: convenția privind colaborarea în construcția complexului de olefine și cooperarea în producție.

Convorbirile au prilejuit, de asemenea, un amplu schimb de păreri asupra unor probleme internaționale actuale, care a relevat hotărîrea celor două părți de a contribui activ și în viitor, alături de celelalte țări socialiste, de forțele progresiste și democratice, de toate țările lumii, la soluționarea celor mai arzătoare cerințe ale contemporaneității, la continuarea și consolidarea destinderii și transformarea ei într-un proces ireversibil și atotcuprînzător, la adoptarea de măsuri concrete pentru dezarmare, la promovarea păcii și cooperării pe continentul nostru și în întreaga lume.

Rezultatele acestor rodnice întîlniri constituie, pentru întregul nostru popor, un motiv de profundă satisfacție, ele marcînd o nouă și importantă contribuție la întărirea pe mai departe a prieteniei româno-bulgare, la adîncirea continuă a colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, colaborării internaționale și păcii în lume.

N. GRIGORE ■

O temelie trainică, însăși prietenia dintre cele două țări și popoare

O zi la cel mai mare furnal al țării

„De oameni ca Banu e nevoie peste tot”

Cînd intri într-un oraș așezat pe malul unui fluviu, oricare ar fi obiectivul trecerii tale pe acolo, cercetînd casele, chipurile oamenilor, ai sentimentul că nu vei înțelege nimic pe deplin dacă pînă la urmă nu ai văzut fluviul. Matca aceea care îi unește pe toți.

Acest sentiment m-a stăpînit ori de cîte ori am vizitat și Galațiul. Numai că la marginea orașului pulsează inima celui mai mare combinat siderurgic din țară. Și, asemenea Dunării, el dă oamenilor și locurilor o nouă dimensiune — dimensiunea muncii, a ingeniozității, a eroismului. Încă de la intrarea în combinat ne întîmpină cu litere clare un apel, o idee: „Fiecare din noi, un om al inițiativei, al faptei, al cinstei”.

Combinatul este la capătul unei lungi linii de tramvai, dar la începutul unei ere. Un scurt popas la sediul secretarului cu propagandă de pe platforma combinatului siderurgic — Gheorghe Teodorescu. Avem sentimentul unei pregătiri spirituale înainte de a ne avînta în lumea furnalelor, a fontei incandescente, a unei munci titanice și rigurose organizate.

— Tovarășe secretar, ce acoperire în fapte are acel indemn de la intrarea în combinat? Firește, o inițiativă vine în folosul productivității muncii și uneori chiar în folosul ușurării muncii omului.

— În această nouă cetate a oțelului, unde se află 214 organizații de partid, se muncește cu îndrîjire. Eu îi cunosc pe oameni. Munca la furnal nu e ușoară. Văd fețele oamenilor care ies din schimbul de noapte. Mulțumiți, obosiți. Și totuși mai avem răgazul să mai stăm de vorbă cu ei, să facem educație politică, să ne preocupăm chiar și de artă. Dar răspunsul la întrebarea dumneavoastră îl vor da chiar oamenii care muncesc și gîndesc, care o bună parte a vieții lor și-o petrec aici. Omul nostru dacă își pune un costum curat și iese seara în oraș, se întîlnește cu al lui și tot despre combinat vorbește. Viața lor aparține combinatului și combinatul le aparține. Sînt oameni care au devenit indispensabili în combinat.

Și am aflat că pentru inginerul Ștefan Banu, care se afla la o odihnă binemeritată, au răscolit frații tot Predealul pentru a-l aduce repede înapoi, la Marele Foc. Peste tot e nevoie de tovarășul Banu. Să-l căutăm atunci pe tovarășul Banu. Alergăm cu mașina prin combinat (pasul o fi o unitate de măsură dar cam nepotrivită aici). Intrăm în patru furnale, trecem peste punți subțiri de metal, deasupra unor torente de foc — a-l striga pe Banu este o utopie — o căldură imensă, aproape insuportabilă și căreia oamenii îi fac față încărcînd tone de fontă incandescentă în cupele unor vagoane care vin, pleacă, vin mereu. În sala de comandă, unde se urmărește electronic tot ce se întîmplă în măruntaiele furnalelor, domnește o liniște al cărei sens îl înțelegi cu respect cînd ai dat buzna acolo dintr-un vifor fierbinte. Cu gesturi calme, precise, se urmărește „rețeta”. Firește că tovarășul Banu nu-i nici acolo, un telefon însă ne pune pe urmele lui.

Într-o altă clădire, baricadat într-un birou împreună cu inginerul Niță Iancu, șef de secție-schimb, cu inginerul Ilie Șoit de la Facultatea de metalurgie a Institutului politehnic din București, omul nostru, Ștefan Banu, inginer, șef de secție coordonator, stă aplecat asupra unor planșe. Intrăm direct în discuție, nu-i timp.

— Trebuie să știți că anul trecut toate furnalele au lucrat peste capacitatea proiectată. Pentru un milion tone de fontă se folosesc la un furnal alte milioane de minereu, jumătăți de milion de cocs, de zgură. Secția mea are patru astfel de furnale. Recent a avut loc și la noi o premieră — s-a pus în funcțiune furnalul nr. 5 de 2700 mc care dă 800.000 tone fontă pe an. Acestea sînt elementele care pledează pentru o tehnologie avansată, bine pusă la punct, pentru găsirea celor mai eficiente soluții care să ducă la creșterea productivității și calității muncii, pentru automatizări. De felul în care muncim noi aici depinde bunăstarea noastră. La o privire mai atentă vom observa că dacă la consumul speci-

fic de cocs se face o economie de numai 10 kilograme pe tonă de fontă, pentru secția de furnale de 1700 mc, aceasta înseamnă o economie de 40.000 tone de cocs pe an! În felul acesta te poți gîndi la cîte piini se înmulțesc în brațele fiecărui om. Foșnetul grîului încununează pînă și o șarjă de fier.

— Am auzit despre planurile dumneavoastră iscusite, despre realizările care v-au făcut cunoscut și iubit în combinat.

— În primul rînd trebuie să facem totul pentru a reduce cheltuielile materiale de producție. În acest sens ne preocupăm să construim la furnale niște guri de vînt de o durabilitate mult mai mare decît cele utilizate pînă acum. În prezent, din cauza opririlor accidentale pentru schimbarea gurilor de vînt, pierdem circa cinci mii tone de fontă într-un an pe toată secția și vreo patruzeci tone cupru electrolitic. Aceste guri de vînt sînt niște piese ce introduc aerul cald în furnal, piese care lucrează la temperaturi de circa 2000 grade Celsius în zona de ardere. „În literatura mondială, ne spune inginerul Ilie Șoit de la Institutul politehnic, nu se cunosc încă soluții pentru o durabilitate nelimitată. Dar combinatul siderurgic, împreună cu institutul, experimentează niște guri de vînt care să dureze de vreo trei, patru ori mai mult decît cele actuale”. Dar în acțiunile de inovații nu sînt prinși numai inginerii, intervine Ștefan Banu. Iată, de pildă, lăcătușul Dumitru Aldescu, împreună cu un colectiv, a introdus o modificare importantă la clapetele atmosferice de la furnale care a adus mari economii de materiale și un evident spor de producție.

Vedeți cum se muncește aici. Este firesc să ne preocupăm de îmbunătățirea condițiilor de muncă în locurile cele mai fierbinți de pe platformele furnalelor unde efortul fizic este considerabil. Prin utilizarea unor materiale refractare noi, ne străduim să ridicăm la un nivel și mai înalt calitatea muncii și să ușurăm pe cit se poate munca oamenilor. Ideile se convertesc repede în fapte. Ingerul Iancu Niță, aici de față, s-a preocupat de îmbunătățirea condițiilor de funcționare a preîncălzitoarelor de aer — lucru ce a dus la o economie de 5—6 kg de cocs pe tonă de fontă.

„La căptușirea oalelor de fontă, re-latează inginerul acesta scund și vioi, răgușit și cam nedormit, Ștefan Banu, se utilizează cărămizi refractare. Și atunci, un colectiv din care făceau parte inginerul Buzea Oancea, subinginerul Petru Văleanu și cu mine, am executat un tratament al cărămizilor refractare prin impregnarea cu gudron de cocserie. Efectul? A crescut durabilitatea oalelor în exploatare și am realizat o economie de nu mai puțin de două mii tone de cărămizi refractare pe an”. Ingerul Ilie Șoit meditează: „În industria siderurgică nu e voie să risipești nimic. Toate cifrele în acest domeniu sînt mari, ele exprimînd coloși de minereu, mașini colosale dar și un volum de muncă uriaș. Așa că orice mică îmbunătățire duce departe”. Îi privesc. Oamenii s-au strîns în acest birou pentru a studia o soluție constructivă îmbunătățită pentru furnalul nr. 5, pentru examinarea unor prototipuri îmbunătățite ale gurilor de vînt. Am aflat că studenții sînt în legătură directă cu producția, mulți realizîndu-și lucrarea de diplomă la Galați, atacînd curajos și problema gurilor de vînt.

Ingerul Ștefan Banu bate tactul și punctează: „Toate ideile izvorăsc din producție, din muncă, din consiliile oamenilor muncii. Ca inginer, cînd treci și-ți vezi oamenii transpirînd din greu, vrei să faci totul pentru a le ușura munca. Veniți la noi peste o săptămînă, la al 25-lea milion tonă de fontă de cînd a pornit pe picioarele lui Galațiul (spune „Galați” de parcă întregul combinat ar fi însuși orașul în care trăiește). Știți ce înseamnă asta? Fiecărui locuitor al patriei noastre i-ar reveni cîte o tonă de fontă de Galați”.

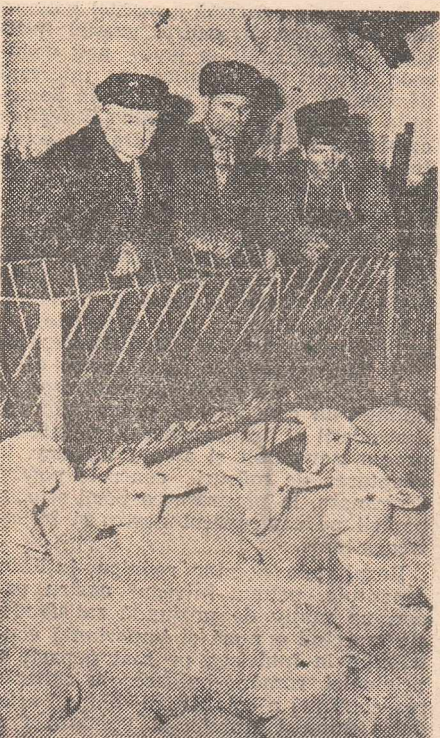
Îi las pe oameni aplecați asupra planșelor, sar peste linii ferate, pîndesc o mașină, îmi iau rămas bun de la Gheorghe Teodorescu, prima mea bună gazdă. La ieșire, secretarul cu propagandă mă întreabă: „V-a spus tovarășul Ștefan Banu că în vederea înlocuirii unei mari cantități de gaz metan cheltuit, el are în studiu realizarea unei instalații de gazeificare a prafului de cărbune?” Nu! Despre dînsul nu mi-a vorbit nimic.

Plec urmărit de gîndul cuiva: „drumul lichidului incandescent este sacru și intangibil”.

ADI CUSIN

Cum explică un șef de fermă producțiile record ale „uzinei” de lapte din Dulbanu

În meseria de zootehnist pantofii de bază sînt cizmele de cauciuc

„La ovine, în '77, am obținut 133 de miei la 100 de oi”

Rugat să se prezinte, șeful fermei 4 Dulbanu, aparținînd de I.A.S. Sîlpu, județul Buzău, începe, firește, cu numele și prenumele, Gabură Andrei, după care în-

șiruite o serie de cifre. 57 de ani, zice, din care 42 petrecuți aici, ultimii 17 în zootehnie, 900 de taurine, 4000 de oi, o bază furajeră de 400 de hectare, 200 de pășuni, 108 oameni în fermă, 14 tractoare și 40 de cai. Face o pauză, ca și cînd ne-ar permite să ne tragem răsuflarea după atîta matematică, apoi ne privește pieziș și ne lămurește cum e cu caii. Nu i-am cumpărat, adaugă, ci i-am avut tot timpul, în sensul că nu m-am luat după cei care cereau, în urmă cu ani, să-i duc la abator. I-am păstrat, și am să vă spun și de ce. Pentru că, după ploaie, nu e bine să intri pe lucernă cu remorca, tractorul e greu și calcă pămîntul, dar e nimerit să bagi căruța, iar nouă o căruța ne furajează 200 de vaci.

Pînă acum, desigur, nimic deosebit. Acolo, veți zice, niște cifre ca oricare altele, numai că situația nu stă deloc așa, din mai multe motive. Unul ar fi acela că, în 1977, o vacă de la Dulbanu, pe numele ei Dărăbanca, a dat cea mai mare producție de lapte pe țară, 13.044 de litri la fizic, cu un procent de grăsime de 4,24 și cu 564 de kilograme de unt, ceea ce vrea să însemne, la stas, după o expresie curentă în limba zootehniștilor, 16.120 de litri! Al doilea motiv s-ar lega de faptul că, tot aici, nu s-a înregistrat nici o pierdere la viței în ultimii 5 ani, ceea ce-i dă dreptul lui Andrei Gabură să ne informeze, cu vorbe împrumutate din alt domeniu, dar exacte, că „mortalitatea infantilă e, la Dulbanu, zero”. Ar mai fi de spus că ferma are o natalitate, la vacile de mare performanță, de sută la sută, adică 100 de viței din 100 de vaci, ispravă cu care nu se pot mîndri multe unități din țară, dar cu care se poate mîndri chiar șeful fermei de la Dulbanu, cînd ajunge cu discuția la oi. Deschide, cu palme îndeajuns de bătătorite, un caiet cu scoarțe albastre în care sînt trecute biografiile animalelor, din care citește cu

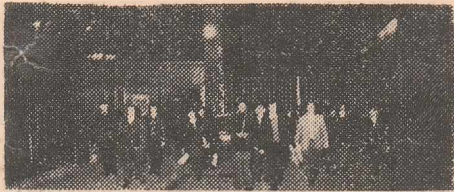
voce domoală: la ovine, în '77, am obținut 133 de miei la 100 de oi. Jumătate din ele au fătat de 2 ori în 365 de zile, iar anul acesta sînt gata să fac prinsoare cu cine s-o băga la așa ceva că la 23 August voi defila cu un miel la subsoară!

Înainte de a-i da din nou cuvîntul lui Andrei Gabură, se cade să facem o scurtă paranteză, spre a găzdui cîteva constatări proprii. Ferma de la Dulbanu nu-i nici foarte mare, nici foarte modernă. Că e bine gospodărită e lesne de dedus din cele de mai sus, dar asta nu e totul. Cele 5 grajduri ale fermei sînt, fiecare, altfel, fiind construite în ani diferiți, după planuri diferite și cu dotări diferite, deloc simandicoase. Exceptînd mulsul, mecanizarea lipsește. Gunoiul se scoate cu roaba. Paturile din grajduri sînt mici, nepermițînd trecerea prin spatele animalelor. Altfel zis, ferma ar avea motive întemeiate să fie una medie, mai ales că, multă vreme, n-a beneficiat nici măcar de asistența unui medic veterinar, dar ea e una fruntașă, firește, nu datorită amenajărilor, ci datorită oamenilor și, în primul rînd, datorită comunistului Andrei Gabură. Ce fel de om o fi Gabură?, ne-am întrebat, după ce am parcurs ferma strălucind de curățenie. Unul ca oricare altul, ne-a răspuns chiar cel în cauză, cu diferența că nu i-a plăcut niciodată să fie ține-cal! I-a plăcut să fie încălecal, adică să privească greutățile drept în ochi și să lupte pentru doborîrea lor. Ar fi putut să fie, după calificarea dată de 2 școli, normator, să umble de ici-colo și să facă pe șeful. Dar firea lui — povestește Gabură că și cum ar fi vorba de altcineva — l-a îndemnat la muncă și la perseverență. Pus șef de fermă, a simțit că cele 7 clase elementare nu-l mai ajută și s-a apucat de liceu. L-a terminat la Ploiești, la fără frecvență, după care a luat trenul și s-a dus în Capitală, să se intereseze de facultate. Nu i-au dat voie să dea examen, spunîndu-i că e prea bătrîn, iar omul s-a întors acasă nu doar mîhnit, ci și nedumerit. Cum așa, și-a zis el, la 41 de ani, cîți avea pe atunci, un bărbat să fie socotit bătrîn?! Neavînd ce face, s-a apucat de treabă, iar primul lucru pe care l-a schimbat au fost limbile de la ceasul deșteptător, pe care le-a

tras, pe cea mare la 12, pe cea mică la 4. Le-a fixat atunci, în 1961, și fixate le-a lăsat.

Cel mai greu nu i-a fost, recunoaște, cu animalele, ci cu unii oameni, cu care a avut mult de furcă. Cînd a venit Dărăbanca din Danemarca, a dat, în primul an, 2.900 de litri de lapte! Gabură a simțit că ceva nu e în regulă, dar i-a trebuit un oarecare timp pînă să dezlege misterul. Mulgătorul ei, unul Enache Soare, intra pe o ușă a grajdului ca să iasă pe cealaltă și să se oprească la circiumă. Mai întîi, nu i-a venit să creadă, apoi i-a luat cu vorba blindă și cu convingere, dar Soare n-a înțeles. L-a înlocuit cu Stan Gabură, iar rezultatele n-au întîrziat. În anul următor, producția de lapte a vacii respective a crescut la 9.675 de litri, rolul unui mulgător fiind decisiv în randamentul unui animal. El răspunde de ceea ce șeful fermei numește „pregătirea vacii”, înțelegînd prin asta furajarea la timp, „ca la sugari, la ore fixe”, curățirea și, mai ales, cele 3 masaje zilnice ale ugerului. Meseria asta, continuă, nu mai e simplă ca altădată. Ea a devenit o specializare, iar mulgătorii sînt supuși, periodic, unor examene riguroase. La noi, de exemplu, anul trecut a venit o comisie de la Liceul din Rîmnicu Sărat, dar băieții s-au descurcat de minune, mai ales Constantin Furtună. Pînă nu demult, cînd a sosit la Dulbanu medicul veterinar Victor Pavel, primul absolvent cu diplomă universitară dintr-o fermă în care nu lucrează — poate că amănuntul acesta merită subliniat — nici un inginer, problemele dificile ale însămintării artificiale și ale scurtării perioadelor de lactație au fost rezolvate prin colaborarea dintre experiența lui Andrei Gabură și cunoștințele, de dată recentă, ale tehnicianului veterinar Aurica Gabură. Cele 2 nume nu seamănă întîmplător, Aurica Gabură fiind nora șefului de fermă. Am adus-o, spune Andrei Gabură, din mai multe motive, chiar dacă unii au mai strîmbat din nas, clevetînd pe la colțuri. În primul rînd, pentru că am vrut să demonstrez că mentalitatea după care femeile n-au ce căuta în grajduri e greșită, toate femeile din fermă fiind, fără excepție, lucrătoare de nădejde, adesea mai bune chiar decît bărbații. Apoi, pentru că, locuind cu mine în aceeași casă, puteam s-o controlez mai bine și s-o am oricînd la îndemînă, ziua și, mai ales, noaptea, cînd mai obișnuiesc unele vaci

Schimbul de noapte LA TÎRGOVIȘTE

Afli multe într-un schimb de noapte la întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște.

Maistrul principal de la Turnătorie, Ion Cricon, îți ține o microlecție de ergonomie cu ochii ațintiți spre cuptor: „Ne-ar trebui muzică săltărească, prin megafon, în unele locuri de muncă. Mai ales noaptea. Așa am citit într-un curs”.

Pe funcționarul de la serviciul Export, Constantin Ionel, îl întâlnești, în orele mici ale dimineții, printre mोगildețele în umbră care încarcă vagoane la rampă: verifică dacă s-au marcat conform indicațiilor anumite lăzi. E vorba aici de respectarea scrupuloasă a contractelor, de expedieri făcute la timp, de

onoarea fabricii. „Munca de birou” a acestui funcționar capătă, în noapte, noi sensuri.

Întâlnești oameni obosiți, ca fiecare spre sfârșitul zilei — mai corect, aici: al nopții — de muncă, și ei îți spun: „Chiar dacă ne răzbate oboseala, ne abținem un pic!” Vedeți, acesta este tot secretul, marele secret al vieții: „Dacă te simți copleșit, există un remediu simplu — să te abții un pic”. Mai pe românește, să fii bărbat.

Și mai afli în schimbul 3 o rețetă de viață lungă, pe care însă, din păcate, nu toți o pot pune în aplicare.

— În decurs de 16 ani, jumătate din timpul de muncă l-am petrecut în schimbul 3 — explică Ion Cricon. Am

urmat o școală de maiștri, am avut și alte probleme, astfel încât am fost mai mult în tura de noapte decât în cele de zi și m-am învățat să dorm puțin. Unii se simt toropiți după 8 sau chiar 10 ore de somn, mie-mi ajung doar patru și sînt în formă. Și asta, ani la rînd. Am socotit, cu creionul în mînă, că am trăit cu patru ani mai mult decât cei care nu au lucrat cit mine în schimbul de noapte.

Nu am vrea prin aceasta să prezentăm o imagine idilică a acestui al treilea opt al muncii cotidiene. Pe la trei spre ziuă simți cum coboară moleșeala în picioare și cum, ca să-ți treacă, trebuie să ieși în curte, să strigi, să cîmți, să-ți pui capul sub cișmea, să acționezi după preferințe și posibilități.

Hotărîtoare sînt însă, pînă la urmă, nu ritmurile biologice, ci voința și iscusința omului muncitor. La secția 3 Racorduri speciale pentru prăjini, atelierul de finisaj, aflăm o destul de insolită confirmare a acestui adevăr elementar. (Uneori și adevărurile știute, elementare se cer repetate.) Un caiet gros, scris de mînă nedibace și liniat ca la școală, povestește istoria de zi cu zi, de noapte cu noapte a acestei secții de bază a întreprinderii tîrgoviștene. Este istoria celor trei schimburi, conduse, respectiv, de maiștrii Alexandru Tecșan, Ion Toader și Constantin Piteș. Se înșiruie cifre, aparent fără ordine anume, ale performanțelor celor trei schimburi: 540—406—384, 518—466—374, 399—386—451 ș.a.m.d. Coloane lungi afirmă în graiul lor că schimbul mai slab își trăște după el slăbiciunea și ziua, și noaptea, în timp ce schimbul mai bun rămîne egal cu sine însuși, indiferent dacă afară lebește soarele sau pîlpîle constelația Lebăda. Ba chiar maiștrii Alexandru Tecșan și Ion Sanda se lansează într-un adevărat elogiu al liniștii nocturne. Aceasta, în **vacarmul** nocturn al secției. Ne întrebăm cum o fi ziua.

— Noaptea... ce liniște desăvîrșită... — oftează ei. Lipsește forfota de pe plătoul de montaj de alături, toate acele basculări de turlle, bubuitul fierului vechi răsturnat pe rampă; noaptea se potolește și atelierul de fosfatere, iar scularia lucrează în schimb redus; dispar și ceea ce numim noi „relațiile” cu celelalte secții, neconținutul du-tovino al electrocarelor. Și-ți vezi liniștit de lucru.

— Dar aprovizionarea nu șchioapătă în schimbul 3?

— Ea reprezintă, uneori, o problemă, dar la noi nu e specifică schimbului de noapte — arată inginerul Silvestru Scraba, șeful serviciului Plan-Dezvoltare, care reprezenta în acea noapte direcția. În interiorul uzinei, dacă ai tot ce-ți trebuie nu e prea greu să te îngrijești pentru aprovizionarea tehnico-materială a schimbului de noapte. Adevărata problemă apare cînd îți crapă **ziua** buzele după laminatele de la Reșița sau Hunedoara și te întrebi — sau întrebi — dacă le-a primit Romanul în timp ca să livreze în timp țevile pentru Tîrgoviște. Adevărata bătaie de cap ți-o dau, cîteodată, nu aprovizionarea schimbului 3, ci laminatele pe care nu le-au forjat în timp uzine mecanice furnizoare. Au fost cazuri cînd, de nevoie, am executat mufe direct din țeavă,

fără forjare prealabilă, ceea ce a antrenat pierderi de peste 50 la sută din greutatea materialului. Cazuri, desigur, rare, dar au fost. Iată problemele reale ale aprovizionării.

Oricum, nouă cel puțin, nu ni s-a plîns nimeni în noaptea de 3 spre 4 aprilie de aprovizionarea neritimică a schimbului.

Dar absenteismul? Cîteva sondaje — pe care însă nu avem dreptul să le absolutizăm — au învederat o prezență mulțumitoare la lucru. Un singur exemplu: doar doi absenți (nu neapărat nemotivați, aceasta s-ar fi putut lămuri doar a doua zi) la atelierul de finisaj. Și tot acolo aflăm că în timpul din urmă doar la un singur schimb de noapte lucrurile s-au mai poticnit.

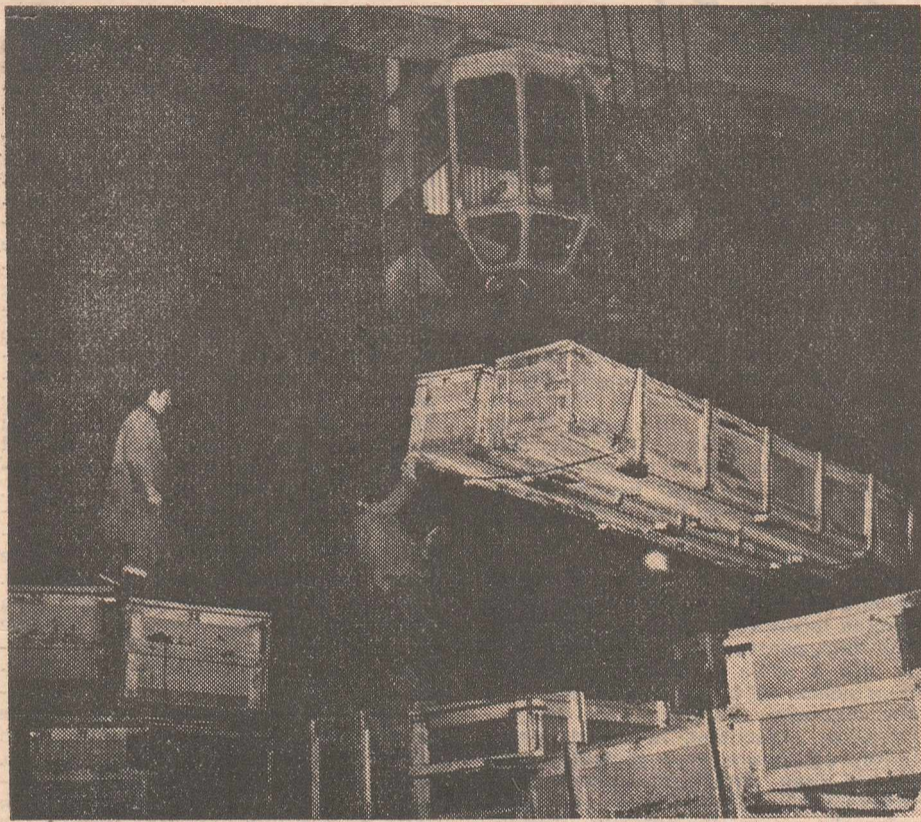
Se întâmplă și lucruri stranii noaptea în uzină. ... Omul care surprins de paznicul de la poarta 4, Dumitru Rîștea, că lovește viguros cu piciorul în ușa magaziei SDV, se scuză senin: „Nene, iartă-mă, am lucrat în schimbul 2, dar m-am întors, că am uitat cheia de la apartament în salopetă. Ce eră să fac? Să dorm în stradă?” Dar cea mai aberantă istorie, în noaptea raidului nostru, este aceea a asistentei medicale principale Georgeta Ionescu. Din miile de oameni la a căror sănătate era chemată să privegheze în acea noapte, ea s-a dovedit a fi singura bolnavă. Temperatură 38,9 grade; autodiagnostic: gripă. A fost unica „defecțiune” pe care am remarcat-o la dispensar.

Și ce am mai aflat în schimbul din noaptea de 3 spre 4 aprilie? O mare mîndrie pentru munca fiecăruia, pentru bunul renume al fabricii, al utilajelor noastre petroliere, care, în ultimă analiză, reprezintă unica rațiune de a fi a întreprinderii. Contemplînd activitatea febrilă, de încărcare în noapte, sub cerul înstelat de primăvară, ne veneau în minte cuvintele bătrînului maistru Octavian Titianu, de la Atelierul 3, reîntors recent din Brazilia, unde a însoțit instalații de foraj T-50. Ne povestea de Mina Gerais, de orașul Presidente Prudente, de faimoasa junglă Mato Grosso, de inundațiile din Belo Horizonte și șerpilor cobra care se hazardau pînă aproape de utilajele noastre. El ne evoca soarele torid — uneltele le păstra într-o găleată cu apă, altfel se încingeau de nu le mai puteai prinde în mînă. Dar, mai presus de toate, ne povestea despre mîndria lui de specialist al întreprinderii din Tîrgoviște, de mîndria lui de român și de comunist cînd în Sao Paulo s-a ridicat, pentru prima oară, turla instalației noastre, la 27 m. Iată dar din nou mîndrie.

Dar și trudă, și multă oboseală învinsă, mai ales spre ziuă cînd te gîndești că după ce ai ieșit pe poarta uzinei te mai așteaptă 30 sau 40 km pînă acasă.

Fiindcă schimbul de noapte nu începe — și nu se termină — la strung, ci cu ore înainte și după, pe Valea Dimboviței sau a Ialomiței, și în satele din jur de Titu, în toate acele localități din deal și cîmpie de unde se scurge șuvoiul uman al schimbului de noapte spre întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște. Din Voinești și Malul cu Flori, din Tătărani și Picior de Munte, din Pucioasa și Bezdead, din Nucet și Văcărești curg afluenții umani care, dinspre gara și autogara Tîrgoviște, se revarsă în noapte, pe Bulevardul Castanilor, spre fabrica dătătoare de pîine. Și tot pe acolo, în zori, înapoi. E schimbul de noapte.

LIONEL NIȚESCU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

să fete. Cînd au văzut ceilalți că mă arăt mai aspru cu noră-mea decît cu ei, au fost cazuri cînd i-am tăiat zile de la plată, s-au liniștit. În sfîrșit, am luat-o lîngă mine pentru că eu cred că meseria asta de zootehnist, care trebuie practică 24 de ore din 24 și 365 de zile din 365, că mai multe n-au decît anii bisecți, poate fi foarte bine una de familie, e chiar indicat să fie așa, iar eu n-am avut altă soluție, căci cei 2 băieți pe care-i am au devenit profesori de matematică și nu mi-a rămas decît nora. Ba nu. Nicolae Dragomir, care e operator și șef de sector la taurine, mi-e nepot, drept pentru care mai avem necazuri cu nevastă-mea, care, cînd ne mai stringem și noi, neamurile, ne ia la rîst, că n-avem altceva de făcut decît tot despre vaci și viței să discutăm! Dar noi ce să vorbim, vă întreb, dacă asta e munca noastră și viața noastră?!

Încet-încet, venind ei însuși primul la grajduri și plecînd ultimul, adică făcînd educație prin forța exemplului, i-a determinat pe oameni să-l urmeze. Acum, zice, fiecare știe exact ce are de îndeplinit, nu pe zile, ci pe ore și pe minute, iar roadele au început să apară, căci anul trecut am avut 7 vaci peste 10 000 de litri și 150 peste 5 000, cu media de 5 585 de litri pe vacă furajată, ferma ocupînd locul 2 pe țară. Deși, după cum ați văzut, nu e ea nici cea mai nouă și nici cea mai modernă. Care sînt secretele noastre? Păi ce secrete să fie?! Muncă, ordine, furaj la timp, boxe de 12 metri pătrați pentru vacile de performanță, să aibă și ele unde se mișcă, o tehnică în recoltarea finului pe care nu știu s-o descriu, dar finul nostru e verde și de Anul nou, ca scos din ierbar, lucrători serioși ca cei pe care i-am amintit sau ca Irina Gabor și Aurica Marin, tot femei, să nu se mai mire nimeni, și cam atît. Secretele astea, cum le ziceați, le împărtășim tuturor, căci adevărul e că n-avem nimic de ascuns. De 3 ani funcționează la Dulbanu un fel de școală pentru viitorii șefi de ferme zootehnice din județ. Tineri abia ieșiți de pe băncile facultăților, zootehniști sau veterinari, vin la Gabură să învețe să muncească și să conducă, iar Gabură știți ce face? Nu-l bagă în birou, la căldurică, ci, timp de 3 luni, îi pune să lucreze în

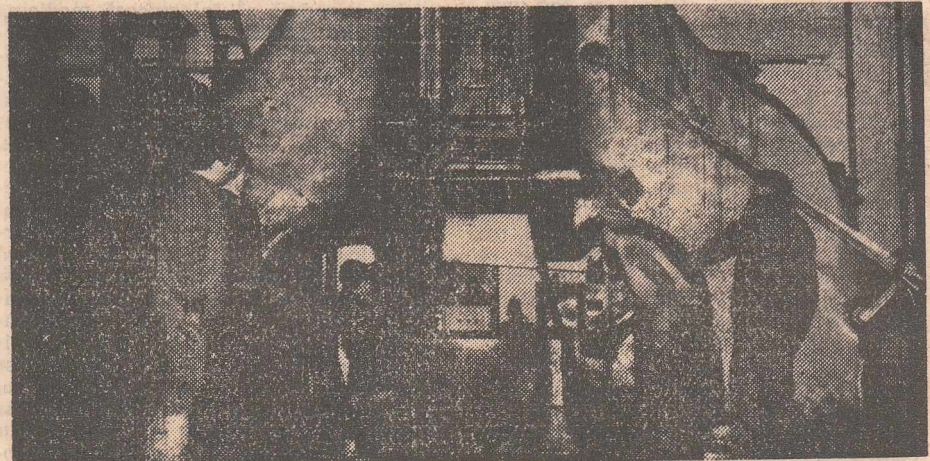
grajduri, la animale. Asta pentru că Gabură, din experiența lui, e convins că meseria de zootehnist se învață nu atît din cărți, cit din practică. Am avut 3 promoții, care au trecut cu bine toate probele, iar eu, după cite 6 luni, am semnat că „tovarășul cutare poate îndeplini funcția de șef de fermă”.

Comunistul Andrei Gabură, de felul său ardelean, de undeva de pe lîngă Tîrgu Mureș, e convins că, în 1978, rezultatele le vor întrece pe cele, repetăm, strălucite, de anul trecut. Fermei i-au fost alocate, prin sprijinul organelor județene, 2 milioane pentru modernizări, o parte din acestea urmînd să fie folosiți pentru ridicarea unor umbrare. De mult trebuia să le facem, susține Andrei Gabură, dar n-am avut din ce, sînt neapărat necesare intrucit, vara, animalele stau la soare, iar cimentul încins fermentează repede laptele din ugerile vacilor. Că am început anul cu dreptul nu-i greu de demonstrat, cu cifre, căci am înregistrat, pe primul trimestru, cu 50 de litri de lapte mai mult pe vacă decît în aceeași perioadă a anului trecut. În '77, Dărăbanca s-a situat prima pe țară, dar în '78 mi-e teamă pentru ea, căci Damaschina vine din urmă și n-ar fi exclus s-o întrecă.

Părăsim ferma seara tirziu. Șeful ei rămîne la datorie, într-un birou pe care termenul modest îl caracterizează numai pe jumătate. Multe planșe și multe grafice. Un telefon cu manivelă. Un fel de stație radio, despre care Andrei Gabură ne informează, fără să-și ascundă mulțumirea, că e oarecînd de unul dintre fiii săi, de cel de la Mizil care, dacă și-ar pune în cap, „ar putea face și un televizor, așa-i de talentat la tehnică”. O pereche de pantofi, lustruiți nevoie mare, stau la vedere pe un scaun. Nu prea-i port, recunoaște, în meseria noastră pantofii de bază sînt cizmele de cauciuc, cu ele te trezești și cu ele te culci, dacă ți-e gîndul la treabă.

Că lui Andrei Gabură și oamnicilor de la ferma 4 Dulbanu, aparținînd de I.A.S. Stilpu, județul Buzău, le stă mereu gîndul la treabă, la muncă serioasă și responsabilă, n-o spunem noi, ci o spun rezultatele activității lor, eficientă și pilduitoare.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

S.O.S. APELE MINERALE!

De ce revenim

S-au scurs, iată, trei ani aproape pe mîncă de cînd revista noastră a publicat primul grupaj de reportaje privind problema apei minerale românești. Cum însă nici astăzi statutul apei minerale nu s-a îmbunătățit radical (deși, desigur, s-au luat în timp o mulțime de măsuri demne de laudă), ne vedem nevoiți să revenim cu campania pe care am numit-o „S.O.S. — APELE MINERALE!”.

Nu vom ascunde desigur faptul că noua noastră luare de opinie se poate înscrie în contextul necesității folosirii integrale a tuturor resurselor naturale pe care le posedă patria noastră, așa cum nu o dată s-a indicat de cea mai înaltă tribună a țării. Nu este, iată, din păcate, cazul pentru apa minerală — altfel o marfă ușoară, „greu comercială” pentru unii, dar ale cărei calități socio-terapeutice întrec cu mult rentabilitatea îngustă, cea a factorului comerț. Prin alte părți ale lumii, să amintim aici numai de R.F. Germania, Japonia, unele țări africane, marea majoritate a celor arabe, un litru de apă este prețuit la bani grei, importat de prin Suedia, Norvegia sau Canada, transportat cu lancuri asemănătoare celor petroliere, finanțându-se astfel o industrie cu adevărat rentabilă. S-au făcut deja planuri, o știe toată lumea, pentru remorcare a aisbergurilor plutitoare, acoperite cu uriașe fișii de plastic, pînă la locurile cele mai însetate ale pămîntului. Și asta în vreme ce în România avem o apă de calitate, la o distanță numai cît să-nțindem mina, și încă într-o cantitate care îi poate lăsa plini de invidie pe cei mai renumiți „exportatori” de apă minerală de pe glob. Se impune deci să privim mai atent la această uriașă bogăție a țării, sursă de sănătate dar și de comerț (presupunind că acesta ar fi mai bine organizat). Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, încă din anul 1970, într-unul din îndemnulurile privind mai buna gospodărire a apei: „Se știe că asigurarea apei, îndeosebi a celei potabile, devine o problemă de prim ordin pentru existența societății moderne. În acest sens, avem o mare răspundere față de viitorul națiunii noastre”.

Iată de ce am hotărît să ne reluăm ciclul de articole dedicate problemei apei minerale din țara noastră. Pentru început, cum se cade desigur, să revenim chiar la surse — adică la locul izvoarelor dar și la aprecierile specialiștilor în domeniu.

Izvoare de sănătate

— dacă mai e nevoie, știința poate oferi alte noi argumente

Dincolo de dietetică, dar înainte de medicație, se află apa minerală — iată un statut pe care specialiștii Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală din București îl cunosc și îl respectă cum se cuvine, ca un lucru director pentru întreaga lor activitate. În fapt, institutul cu pricina este adevăratul for metodologic de specialitate al Ministerului Sănătății, organizînd o activitate de prospectare hidrogeologică, cercetare prin foraje, analiză fizico-chimică și biologică a apelor, cercetări clinice și experimentale de farmaco-dinamie, precum și studii terapeutice cu privire la stabilirea indicațiilor și contraindicațiilor în folosința apelor minerale din țară. Stăm de vorbă cu prof. dr. Nicolae Teleki, dr. Constantin Stoicescu, șeful laboratorului de farmaco-dinamie, dr. Vasile Hoancă, specialist în terapia apelor minerale, și dr. Gheorghe Georgescu, șeful laboratorului de studii și cercetări de medicină fizică, într-o discuție care urmează să releve, încă o dată, necesitatea folosirii mai active, în concordanță cu marea bogăție a țării, a acestei generoase surse de sănătate care este apa minerală. „Avînd în vedere atît Plenara C.C. al P.C.R., din octombrie anul trecut, în cadrul căreia s-au discutat din nou importante probleme legate de sănătatea publică — ne spunea profesorul N. Teleki — cît și apropiata Lege a ocrotirii sănătății, care cuprinde un capitol întreg cu referințe la folosința apei minerale, ca sursă inepuizabilă de bunăstare fizică, institutul nostru se străduiește să se alăture efortului general consemnat pe plan național, intrînd într-o nouă etapă de responsabilitate și perfecționare a muncii. Se întrevăd încă de pe acum la forurile competente o serie de acțiuni, precum crearea unui cadru organizatoric privind atît forarea, cercetarea, exploatarea, cît și comercializarea apei minerale mai bine, mai eficient, se fac deci pași importanți pe toate liniile într-o activitate căreia ne alăturăm și noi, după toate puterile noastre.”

Epoca pe care o trăim, lucru prea limpede de constatat, este aproape aservită consumului excesiv de medicamente. A fost o vreme cînd medicina (cea empirică, desigur) „prescria” din belșug tratamentul cu apă minerală, rezultatele unei astfel de cure fiind, nu arareori, spectaculoase — de unde și faima de care se bucură încă un izvor sau altul. A venit apoi „epoca medicamentelor”, în care medicația mai comodă, cea a pilulelor purtate în buzunar, a înlocuit prea repede generoasa farmacopee a naturii. Nu puțini sînt însă astăzi specialiștii care caută să evite pe cît posibil tratamentul medicamentos, cunoscînd prea multe despre așa-numita „agresivitate” a medi-

camentelor, despre toxicitate și obișnuința (vezi chiar dependența) organismului uman în fața produselor de sinteză, deci artificiale, produse de laborator. Este momentul, spun aceiași specialiștii, dar și studii cît se poate de temeinice efectuate de Organizația Mondială a Sănătății, să ieșim pe cît posibil din această „epocă”, să evităm excesele legate de idei deja preconceptuate, dependența de medicamente, stimulante, tranchilizante și așa mai departe. De altfel, în cadrul politicii de supraveghere atentă a consumului medicamentos, ministerul de specialitate a hotărît apariția periodică a unei publicații numite „Farmacovigilența”. În cadrul aceleiași politici se prevede, chiar dacă uneori nu suficient de accentuat, includerea apelor minerale între resursele cele mai valoroase de sănătate legate de factorii naturali, neagresivi. „În vreme ce medicamentul, spunea Vasile Hoancă, nu reprezintă decît o substituție, un paleativ ocazional, apa minerală are proprietatea de a pune în valoare însăși capacitatea proprie de apărare a organismului prin terapia de cură internă”. Superioritatea curei balneare și de apă minerală este cu atît mai evidentă dacă luăm în considerare rolul ei profilactic (lucru care nu se regăsește în cazul medicamentelor), mai cu seamă în bolile cu evoluție cronică. „Este vorba aici, sublinia Constantin Stoicescu, mai ales de bolile așa-zise „de civilizație”, precum bolile metabolice, diabetul, obezitatea, hiperlipomiile, hiperuricemiile, ateroscleroza, ca și de afecțiunile oamenilor vîrstnici. În toate, tratamentul are loc aproape de la sine, fără reacții secundare, reușindu-se de multe ori să se evite sau să se întîrzie considerabil boala, deci tratamentul medicamentos clasic, ca și prelungirea etapei active de viață și „muncă”.

Sigur, n-o să susținem aici că tratamentul balnear și cu apă minerală va putea vreodată să înlocuiască medicina în totalitate, dar o mai mare importanță, o mai mare atenție este imperios să-i fie dată, ținînd cont, între altele, și de costul cu mult redus al unui astfel de tratament, dar de mare randament în activitatea de profilaxie. Dar, trebuie subliniat, nici aici nu trebuie să aibă loc excese! Necazul specialiștilor institutului numit este legat uneori de dorința excesivă a unor organe locale de a introduce în circuitul balnear microstațiuni și surse de apă minerală care nu prezintă deosebite calități, n-au efectuate studiile corespunzătoare, uneori nici măcar analizele fizico-chimice. Pe de altă parte, resurse excepționale nu sînt folosite în modul cel mai corespunzător, rămînd să curgă în continuare pe apa simbetei. În fața acestei adevărate avalanșe de solicitări pentru cercetare și avizare (in-

cepînd cu consiliile populare comunale și încheind cu U.G.S.R.-ul și Ministerul Turismului), institutul dorește să pună de acum înainte mai multă ordine, hotărînd ca activitatea să se desfășoare pe mai multe etape, obligatorii pentru oricare nouă microstațiune sau izvor nou luat în considerație. Astfel, ca într-o piramidă de exigențe așezată într-adevăr cu picioarele... pe pămînt, solicitările beneficiarilor vor fi analizate mai întîi din punct de vedere fizico-chimic, în laboratoarele institutului, dar și în cele ale altor unități specializate, apoi vor trece printr-o adevărată baterie de teste farmaco-dinamice, care stabilesc indicațiile preliminare de utilizare a apelor minerale și în final vor fi alcătuite studii complete de terapie clinică, numai pentru resursele care au reușit să treacă experimentele preliminare. Dar, abia după aceea, în funcție de condițiile concrete existente

în teren, de indicațiile terapeutice dar și de necesitatea dezvoltării pentru circuitul balnear național, se va acorda avizarea. Așa cum, de altfel, s-a petrecut în cazul dezvoltărilor stațiunilor de la Cozia, Mangalia și altele.

Fără îndoială, ziua în care vor fi rezolvate toate problemele legate de exploatarea marii bogății de ape minerale cuprinse de subsolul românesc nu este chiar așa de aproape. Dar, cel puțin din punct de vedere medical, această zi nu se mai află astăzi atît de departe, cu atît mai mult cu cît în acest sector se vor mai lua măsuri de ordine, disciplină organizatorică, fermitate în hotărîri. Lucrurile se petrec astfel, fără nici un dubiu, în interesul cetățenilor țării, al consumatorilor acestei eterne surse de sănătate care este apa minerală.

DUMITRU GRAUR

De la surse, un apel la înțelegerea comerțului:

Apa curge, dar nu toată în sticle!

Județul Harghita nu este numai un monument al frumuseților carpatine, un exemplu elocvent al politicii partidului privind industrializarea socialistă. El, județul Harghita, este și deținătorul unui impresionant tezaur. Printre rădăcinile munților săi, în cămările subpămîntului, se află importante surse de „apă vie”. Peste 2000 de izvoare de ape minerale împînzesc județul. Puține așezări unde să nu fie măcar o fîntînă cu apă minerală. Ape de toate soiurile. Alcaline și carbogazoase, de masă și ape folosite pentru băi. De la Tușnad la Borsec, de la Miercurea-Ciuc la Odorheiu Secuiesc, șiraguri de izvoare de sănătate. Numai la Sîncrăieni, spre exemplu, se află peste 200 de izvoare de ape minerale, din care, fără îndoială, își vor fi stîmpărat setea și strămoșii noștri, dacii, pentru că în aceeași localitate a fost descoperit un important și impresionant tezaur de vîrstă milenară.

Cum spuneam, multe din aceste izvoare de ape minerale se află la îndemîna locuitorilor, desigur, cele cu debite mici, pentru că cele cu debite mari se află în grija și în exploatarea întreprinderii de bere, amidon, spirit și ape minerale „Harghita” din Miercurea-Ciuc. Discuțăm, la sediul acestei unități economice, cu tovarășul inginer Andrei Ioan, directorul întreprinderii, interesat să aflăm modul în care apele minerale, scoase din adîncuri, sînt valorificate corespunzător. „În județul Harghita se află 40 la sută din rezerva de ape minerale a țării. Zonele cele mai bogate sînt cele de la Sîncrăieni — Perla Harghitei, Tușnad, Borsec și, în perspectivă, Bilbor. În acest an vom livra peste 160 milioane litri de ape minerale. În prezent exploatăm la Borsec două izvoare, la Tușnad tot două izvoare, iar la Sîncrăieni trei izvoare”.

Aflăm, în continuare, că, la Tușnad spre exemplu, debitul existent este folosit doar în proporție de 30 la sută. Restul se duce pe Valea Oltului, adică se risipește, se pierde pentru totdeauna. „De ce?” întrebăm noi. „Pentru că atîta ne cere comerțul”, ne răspunde cu tristețe în glas directorul întreprinderii, adăugînd apoi: „zadarnic încercăm noi să forțăm lucrurile, mai marii comerțului din județe nu pot fi convinși în nici un fel să accepte o cantitate sporită de ape minerale, deși, știm prea bine, cerințele sînt în continuă creștere și, fără îndoială, sînt mai mari decît realizările noastre determinate de contracte”. Risipă de apă minerală se constată și la Sîncrăieni, unde doar 40 la sută din debitul real este folosit, restul apei urmează același curs: către albia Oltului, deși „Perla Harghitei” și-a cîștigat deja o anume reputație. Doar apa minerală de la Borsec se exploatează în totalitate. Aici, la Borsec, rețentă a intrat în funcțiune o nouă stație de îmbuteliere. „La Bilbor, unde există rezerve însemnate de ape minerale de foarte bună calitate, avem planificate în acest cîincinal investiții în valoare de aproape 50 milioane lei, sumă ce se va materializa într-o stație de îmbuteliere cu o capacitate de 50 milioane litri de apă pe an. Resursele de apă minerală ar fi suficiente să aprovizioneze întreaga țară”, ne relatează inginerul Andrei Ioan.

„Fapt îmbucurător, ne spune inginerul Ionescu, de la aceeași întreprindere, că Tehnofrig din Cluj-Napoca a omologat și fabricat instalații de îmbuteliere a apelor minerale, semn că și acestei bogății naturale a început să i se acorde, și din acest punct de vedere, atenția pe care o merită”.

„În județul Covasna există aproape 600 de izvoare de ape minerale, exclușindu-le pe cele din fîntînile cetățenilor. În prezent se exploatează izvoare la Biborțeni, Virghiș, Covasna, Vîlcele, Poian, Bodoc și Malnaș”, ne informează tovarășa Fako Marta, geolog la Fabrica de ape minerale din Sîntu Gheorghe. Există deci izvoare, există ape minerale din abundență, există și stații de îmbuteliere. Numai contracte, la nivelul planului, nu există! După cum ne-a spus geologul fabricii, veteran în ce privește descoperirea surselor de ape minerale, în acest an, din cele 113 milioane litri de ape minerale planificate a se extrage, 40 de milioane de litri nu au acoperire în contracte. Față de 40 milioane de litri, deci, comerțul a rămas încă indiferent. Desigur, oamenii fabricii se zbat, circulă prin țară, fac oferte, încearcă să convingă și, credem, pînă la urmă vor reuși să contracteze și cele 40 milioane de litri de ape minerale aflate încă în suspensie.

Aflăm, în continuare, că fabrica s-a preocupat de conservarea unor surse de ape minerale descoperite prin foraje efectuate de specialiștii Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, cum sînt forajele de la Fortyogo, Hătuica și Catalina, din bazinul Tîrgu Secuiesc. La Fortyogo, spre exemplu, se află în curs de construcție o stație de îmbuteliere care va intra în funcțiune în anul 1980, avînd o capacitate de 30 milioane litri pe an. „Pe baza forajelor efectuate, ne relatează geologul, fabrica a realizat un plan de dezvoltare precum și propuneri pentru alte foraje. Astfel, pentru acest an ne-am propus un studiu geofizic și hidrogeologic pentru punerea în evidență a noi surse de ape minerale și determinarea perimetrului de protecție a zăcămintului hidromineral de la Virghiș, un alt studiu, de același fel și în același scop la Poian, și unele investigații la Tîrgu Secuiesc”. De la tovarășul Veress Gabor, șeful compartimentului de investiții, aflăm că pînă în anul 1985 sînt prevăzute însemnate fonduri de investiții pentru realizarea unei secții de îmbuteliere a apei minerale la Tîrgu Secuiesc, cu o capacitate anuală de 30 milioane litri, care va intra în funcțiune în 1979, o secție de îmbuteliere la Catalina, cu o capacitate anuală de 25 milioane litri, și cea de la Hătuica, de care am vorbit. „Deși debitele din unele foraje existente sînt mai mari decît gradul actual de exploatare, pentru a evita risipa apei, noi dirijăm exploatarea prin pomparea apei din sonde la nivelul necesităților, adică al planului. Ca atare, la Biborțeni se exploatează doar 50 la sută din capacitatea izvoarelor. Și încă ceva. În anul 1975 am depus la O.S.I.M. cu nr. 2481/28.III, o invenție privind transportul apei minerale în bancuri de gheață protejate cu folii de etilenă, inclusiv tehnologia de lucru atît la sursă, cît și la desfacere, la beneficiar. Încă nu am primit nici un răspuns. Subliniez că am muncit ani de zile la această invenție, cunoscînd faptul că unul din marile impedimente ale valorificării apei minerale este transportul acesteia, în sticle, de la producător la beneficiar”, ne relatează inginerul Vancsa Albert, mecanic șef al Fabricii de ape minerale. Dar, despre problemele apei minerale, atît din județul Harghita, cît și din Covasna, se pot spune încă multe. Pentru că în valorificarea acestei importante bogății naturale există încă multe piedici. Desigur, vom reveni.

R. BRĂDEANU

Fiecare luciu de apă să producă pește!

Vă dăm iazul să creșteți pește, dar să nu vă atingeți de mal!(?)

Cine mai crede că în iazurile Sucevei nu poate să se zbuguie crapul, că n-ar putea să se obțină producții care să rivalizeze cu cele ale întreprinderilor cu tradiție în piscicultură, se înșală. Au dovedit-o piscicultorii din județul vecin, Botoșani, care dețin la ora actuală locul întâi pe țară în această activitate. Poate în viitor vor dovedi-o și sucevenii; interesul lor pentru a dezvolta și a exploata fondul piscicol se manifestă din ce în ce mai mult. În ultimii trei ani ei și-au dublat suprafața amenajată pentru piscicultură, mai ales prin investițiile realizate în apropierea orașului Fălticeni, unde au apărut acum trei iazuri cu o suprafață de peste 500 hectare, cât și o pepinieră de reproducere a crapului. Acestor suprafețe cu luciu de apă li se mai adaugă suprafețele amenajate de C.A.P.-uri, și peste 1.000 hectare amenajări agro-piscicole. În plus, inginerul Mihai Aursulesei, directorul Trustului I.A.S. Suceava, îmi spunea că au în plan extinderea păstrăvăriei de la Prisaca Dornei, amenajarea unei pepinieră de creștere a puietului de păstrăv la Rădăuți, toate dovedind faptul că sucevenii își îndreaptă atenția și către folosirea apelor de munte. Intenții foarte bune, dar la Suceava, la ora actuală, când există deja o puternică bază piscicolă, nu există o întreprindere piscicolă. Fondul piscicol al județului este gospodărit de întreprinderea piscicolă din Botoșani, prin cele două ferme de la Fălticeni și de la Moara 2. Dar cum e gospodărit?

UN TRACTOR ȘI O REMORCĂ TRANSPORTĂ 1 (UN) CRAP CU ACTE-N REGULĂ I

Insoții de tovarășul Cezar Străchinescu, activist al Uniunii Județene a Cooperativelor Agricole de Producție, ne îndreptăm spre Ferma piscicolă nr. 10 Suceava și către C.A.P. Moara. Ambele unități au în dotare importante fonduri piscicole. Ferma nr. 10, șef fermă — inginerul Nicolae Crainiciuc, are în exploatare piscicolă acumulările de apă amenajate de către Oficiul de îmbunătățiri funciare și Oficiul de gospodărire a apelor Suceava, amenajări care însumează peste 1.000 de hectare și care au scopuri multiple: irigație culturilor agricole, creșterea peștelui, ațenuarea viiturilor, rezerve de apă industrială și de agrement.

Inginerul Crainiciuc fluieră a pagu-bă pe malul lacului.

— De ce, tovarășe inginer? îl întreb.

— Pentru că anul trecut nu am realizat planul cu vreo 40 de tone, iar anul acesta, după cum au început treburile, o să fie cred și mai rău. Ar trebui acum să pescuim puietul, să re-populăm cu el alte amenajări care sînt goale, dar apa e adîncă și nu putem pescui.

— De ce nu micșorați nivelul apei?

— Furnizorul care ne-a închiriat balta, Oficiul de gospodărire a apelor Suceava, nu ne dă voie. Le-am trimis adrese peste adrese, ne-au promis că o să ne permită să pescuim, dar după cum vedeți timpul trece și noi stăm pe malul apei și visăm la producții tot mai mari de pește. Și dacă nimeni nu

va lua măsuri, o să rămînem doar cu visul. Ieri am pescuit aici, la Moara 2, cu două năvoade, și după șase toane am prins un singur crap, unul singur. I-am făcut forme în regulă și l-am trimis cu o remorcă și un tractor la Ferma nr. 9 Fălticeni, că era producător.

— Ați organizat transportul în mod special pentru el?

— Nu, ne organizasem treaba în vederea prinderii puietului, adusesem două remorci să-l transportăm la amenajarea de la Liteni, unde nu am nici un puiet, dar apa este foarte adîncă, aproape șase metri și peștele fuge la adînc, unde nu putem intra cu năvoadele.

— Cît puiet v-ar trebui ca să populați amenajările pe care le gospodăriți?

— Pentru întregul fond piscicol, cam 100 de tone. Să zicem că din acesta, cinci tone îl asigură ferma de la Fălticeni, în pepiniera de acolo; să zicem că mai avem și noi cîteva tone în amenajările populate din toamnă, dar nu acoperim nici jumătate din necesarul de puiet și o să ne rămînă iazurile nepopulate.

— De unde vă aprovizionați cu puiet pînă acum?

— Pînă în anul 1977 primeam de la întreprindere, din Botoșani. Nu cît aveam nevoie, ci cît rămînea disponibil. Pentru anul 1978 nu ni s-a mai repartizat nimic, nici de la Botoșani, nici din altă parte, și o să ne rămînă multe bălți fără pește.

Șeful fermei ne arată un dosar cu multe hîrtii, cu tot felul de adrese expediate către furnizor, prin care cere încă de la 5 martie crearea condițiilor de pescuit al puietului care trebuie să fie dirijat acum către bazinele de creștere. Furnizorul, Oficiul județean de gospodărire a apelor, invocînd legea, nu scade apa. De cele mai multe ori, interesele acestora nu corespund, dar în bună parte nu corespund pentru că nu există înțelegere și conlucrare pentru a se realiza întregul scop al investiției, adică și acela de pescuit. Anul trecut, ne declara șeful fermei, cînd am adus reproducătorii aici, la Moara 2, conducerea Oficiului de gospodărire a apelor, a dispus evacuarea parțială a bazinului, cu doi metri, și au reparat sau au înlocuit dalele. Din această cauză icrele au rămas pe mal și s-au uscat. Așa că nu ne mirăm dacă la șase toane de năvod piscicultorii de la ferma nr. 10 au prins un singur crap de cinci kilograme și l-au trimis cu un tractor cu remorcă la Fălticeni.

La bazinul Dragomirna, suprafață 100 hectare, pentru că deversorul nu a fost prevăzut cu grătare, s-au pierdut, s-au dus adică pe apa simbetei peste 10 tone de pește. „Am cerut a-probare ca să se deschidă vanele de la conductele de evacuare, prevăzute cu grătare pentru reținerea peștelui, dar nu ni s-a aprobat. Noi am încercat atunci să întindem niște plase, să reținem peștele, dar agentul de la „ape“ a venit noaptea, le-a impus oamenilor noștri să scoată parii și plasele, amenințîndu-i cu amendă“. La fel s-a întîmplat și la bazinele Șerbăuți și Moara 2, unde sistemele de evacuare a apei nu sînt prevăzute cu grătare, sau dacă au grătare sînt rare, defecte,

și odată cu apa trece printre ele și peștele.

O SARAMURĂ DE HÎRTII I

Cum s-ar spune cînd e vară la oficiul apelor, începe iarna la pescărie, și în loc de conlucrare fructuoasă, de acțiuni operative, așa cum dealtfel prevede legea, asistăm la neînțelegeri, la certuri, la un nesfîrșit dialog purtat prin hîrtii, toate dovedind că este vorba mai mult de niște ambiții, de o parte sau de alta, și mai puțin de nerespectarea legii. Conducerea oficiului județean de gospodărire a apelor Suceava închiriază lacul pentru creșterea peștelui, dar „fără drept de folosință a terenului din jurul luciului de apă“, după cum citim în contractul nr. 4 din 5 ianuarie 1977. Piscicultorii suceveni, pentru că nu au aripi ca stîrcii și nici n-au învățat încă să pescuiască din elicopter, sînt nevoiți să calce totuși pe terenul din jurul luciului de apă. Și atunci sînt amendați: o dată, de două ori și chiar de trei ori într-o lună, să se învețe minte! Se încheie procese verbale de contravenție, se fac multe contestații, se ajunge la organele superioare, se anulează amenzile, continuă duelul hîrtilor, dar nu se unesc forțele celor chemați să gospodărească împreună această parte a avuției noastre naționale, apele, pentru ca „toate apele de pe cuprinsul țării, cităm din Legea nr. 12, să fie folosite și pentru piscicultură la întreaga lor capacitate“. Noi nu pledăm aici ca unul sau altul dintre gospodarii acestor acumulări de ape să mai închidă ochii la unele prevederi legale. Pledăm, în schimb, ca legea să fie aplicată în întregul său; să i se înțeleagă adevăratul său spirit, să nu se aplice numai pe „felia mea, pentru că de asta răspund“, pentru că astfel diminuăm sensul constructiv al legii, îl vulgarizăm, și nu se realizează nici scopul investiției, în cazul nostru destul de costisitoare. Dacă toți cei chemați să gospodărească aceste iazuri nu vor înțelege astfel lucrurile, riscăm ca o bună parte din acumulările de apă ale Sucevei, ale fermelor piscicole, ale C.A.P.-urilor, să rămînă sterpe sau să producă, așa cum am văzut, cantități foarte mici de pește.

STĂM ȘI ÎNTREBĂM : NE DAȚI ORI NU NE DAȚI ?

În județul Suceava sînt însă și unele cooperative agricole de producție care dețin suprafețe importante acoperite cu luciu de apă. Bosanci, Manolea, Drăgușeni, Forăști, Ipoștești, Moara sînt numai cîteva. Anul trecut, am aflat, pentru popularea la capacitate a acestor iazuri au trebuit 10 tone de puiet. Nu s-a putut face rost decît de 600 kilograme! Or, în asemenea situație, nu poți pretinde să-ți dea balta pește. Pe de altă parte, nu totdeauna conducerile cooperativelor agricole de producție, ocupate ce-i drept cu activitățile de bază, acordă o atenție meritată acestor acumulări. La C.A.P. Moara, de pildă, există două iazuri, care exploatare la capacitate ar putea spori mult veniturile cooperativelor. „Dar cu ce să le populăm? se întreabă președintele Vasile Albu; rămînem în fiecare an la cheremul altor județe. Stăm și ne întrebăm: ne-or da ori nu ne-or da? De cele mai multe ori nu ne vînd pentru că nu le ajunge nici lor. Dacă am avea o întreprindere piscicolă la noi în județ, care să asigure puietul necesar, să ne mai ajute cu unele îndrumări tehnice situația ar fi alta“.

Situația e cam aceeași și la celelalte cooperative.

Și în multe iazuri din județul Suceava s-ar putea spori producțiile,

populîndu-se bălțile cu crapul fitoplanctonofag care ar putea folosi vegetația foarte bogată a iazurilor. S-ar contribui, astfel, la economisirea furajelor, la sporirea beneficiilor. Dar această specie de crap e rară în județul Suceava. Ea ar trebui să stea în atenția pisciculturilor din județ, mai ales a celor de la Ferma nr. 9, unde a fost amenajată de curînd o pepinieră de reproducere dirijată a crapului. Producerea prin mijloace proprii a puietului necesar întregului fond piscicol din județ, îngrijirea corespunzătoare a acestuia în bazinele de iernare și de creștere este singura cale, după cum ne mărturiseau piscicultorii de aici, prin care toate aceste amenajări moderne (cum n-au existat în județul Suceava niciodată) vor putea ajunge să producă la capacitatea proiectată, singura cale care le va asigura oamenilor județului producții tot mai mari de pește.

TREI PAZNICI PE UN DIG

Dorînd să aflăm evoluția pisciculturii din județul Suceava, ne-am adresat în final tovarășului inginer Traian Corduban, directorul general al Direcției generale județene a agriculturii și industriei alimentare Suceava:

— După cum ați putut constata și dv., în numai trei ani suprafața amenajată pentru piscicultură a fost dublată în județul Suceava. Am construit, de asemenea, unele baraje pentru preluare de viituri, pentru piscicultură și irigații, vom continua să amenajăm și alte suprafețe, pentru că acum piscicultura face parte integrantă din programul nostru de dezvoltare a agriculturii. De asemenea, un program al Comitetului județean de partid, privind dezvoltarea agriculturii județului pînă în 1980, prevede noi măsuri, noi căi de sporire a bazei materiale a pisciculturii, a producțiilor de pește. În 1980, va trebui să ajungem la 1.200 tone pește, față de 270 tone, în 1975. Ținînd cont de aceste realități, anul trecut am întocmit formele necesare înființării unei întreprinderi piscicole și în județul Suceava, o unitate capabilă să valorifice rentabil și economic această minunată bază materială și, odată cu înființarea acestei întreprinderi, sperăm noi, se vor pune multe treburi la punct, inclusiv cele pe care le cunoaștem cu toții și pe care le-ați întîlnit și dv. La acumularea Moara 2, de pildă, se întîlnesc pe dig paznicii a trei unități: de dig și de baraj răspunde Oficiul județean de gospodărire a apelor, de peștele din lac răspunde întreprinderea piscicolă, iar de apa de irigat se ocupă Oficiul de îmbunătățiri funciare. Cînd reprezentanții acestor unități se întîlnesc pe dig, în loc să conlucreze, se iau la sfadă, fiecare căutînd să se impună ca șef. Direcția generală județeană a făcut o propunere: aceste ape să fie date în administrarea întreprinderii piscicole, piscicultorii fiind aceia care stau tot anul pe lac, să îngrijească peștele. Poate, propunerea noastră va avea ecou, și acesta, sperăm, fără să știrbească cituși de puțin autoritatea celorlalte unități socialiste. Avem, de asemenea, în intenție să realizăm o mai strînsă colaborare cu C.A.P.-urile, care au iazuri, să ne ocupăm mai mult de unele amenajări mici, necostisitoare, pe care să le folosim deopotrivă la piscicultură cît și la irigații.

Dacă aceste măsuri vor fi aplicate, atunci sucevenii vor putea spera la cantități mai mari de pește, vor ajunge și ei să aibă mult mai des o saramură din recoltă proprie.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Țara Măgurei

(Urmare din pag. 1)

de artă — adică lucrul sculptorului propriu-zis — să poată comunica, iar oamenii să se simtă îndemnați să caute aceste spații, să le caute liniștea, echilibrul, seninătatea spirituală“ (Napoleon Tiron). „De fapt, scopul final al oricărui grup monument-ambianță este de a rămîne întipărit în memoria spectatorului, ceea ce implică nu numai o regie subtilă a tuturor elementelor de lucru ale artistului, dar și o cunoaștere a sufletului omenesc“ (Șerban Epure).

Am citat cîteva din răspunsurile pe care le-am primit în 1973 la o anchetă despre „Funcția de monument“ pentru revista „ARTA“, răspunsuri care atunci tîneau să dea un cuprins nou ideii de monumentalitate în sculptură, exprimînd cu aceasta — direct sau subînțeles — simpatia obștii artiștilor plastici, a celor cu gustul operei monumentale, în

special, față de ansamblul de la Măgura, atunci la a treia ediție. Acum urmează ediția a opta și ceea ce părea să anunțe un ansamblu de idei orgolioase, controlate numai în parte de umoarea voievodală a naturii din preajma minăstirii Ciolanu, se împlinește drept una din cele mai mari izbînzii ale gîndirii românești în sculptură în toate timpurile, operă colectivă comparabilă cu opera unor tabere de creație de pe aiurea, dar mai ales incomparabilă, fiindcă suflul acesta de pașnic eroism nu-l mai găsim nicăieri. Interesul cu totul aparte al locului cu sculpturi numit Măgura vine din aceea că, odată cu creșterea numărului de lucrări ce se așază an de an aici, sporesc, se îmbogățesc și se nuanțează gîndurile ce pot fi trăite și spuse întru cunoașterea și susținerea faptului artistic, a ideii fundamentale. În pragul pădurilor cuminți ale Măgurei, pe dealurile blinde stau semănațe mai bine de o sută de statui, toate lucrînd la viața unică a unui ansamblu statuar

foarte românesc. Muncind în circumstanțe în mare parte hotărîte de-acum prin tradiție, artiștii — îndeosebi tineri, dar însoții în cîteva rînduri de meșteri ai generațiilor medii ori intrînd pe a doua tinerețe — trebuie să dea măsura înzestrării lor, în general, și a înzestrării pentru creația colectivă — care e parcul național de sculptură — în numai o lună de zile. Fiecare primește un bloc de piatră, după cum îi e vrerea și după cum alege uneori sorții și de aceea forma operei este influențată de tot: de răgazul unei luni la tăiat piatra, de prezența, adesea copleșitoare, a unor lucrări din edițiile trecute, de dispoziția grupului de prieteni ce se întîmplă laolaltă o dată în an și, poate, o dată în viață. Sculpturile peste care s-a prelins vremea cîtorva ani s-au patinat grăbit parcă, au fost înfiate cu lăcomă dragoste de natură, pămîntul dealului s-a re-așezat și el sub greutate. E dificil de comentat calitatea fiecărei opere în parte, dat fiind că impresia e mereu

alta, funcție de toate cîte se petrec în natură și în ansamblu. Există lucrări bune în sine, dar bune mai mult pentru spațiul unui salon, ele trăind la Măgura un foarte stimabil anonim. În același timp, simțul istoric, prea puțin probat de către unii artiști pînă azi, găsește la Măgura un mare prilej de împlinire. Într-un fel, Măgura este pentru sculptorii în piatră un loc al adevărului. Unele lucrări nu mărturisesc amprenta stilistică a cutărui artist, dar cîtă forță arată preasimpla lor înălțare sub cerul Buzăului. E de înțeles că, ajungînd în tabără, artiștii vor îndrăzni la simbol, la expresie emblematică. Cine nu cunoaște revoluțiile sculpturii moderne ar fi îndreptățit să gîndească senin că norocul l-a adus în vreuna din acele păduri de semne mitice, crescute din vremuri străvechi în slava unor zeități chtoniene. Masivitatea albă a pietrei zice prin sine de vechime, de legături puternice peste timp, silind pe căi ne-

(Continuare în pagina 8)

ANCHETA SOCIALĂ

Să nu ne uităm dascălii de suflet!

Nu demult, la o aniversare puțin obișnuită (și veți vedea mai jos de ce o numim astfel) — retragerea la pensie a unui eminent dascăl de matematică, care a împlinit la catedră vârsta de 70 de ani — în aula Liceului de matematică și fizică „I.L. Caragiale” din Ploiești au răsunat emoționant cuvintele unui bărbat sexagenar, elev din prima promoție a profesorului, cea din anul 1932. „Vă dați seama — spunea acesta — vârsta mi-e foarte apropiată de cea a dascălului pe care îl omagiem azi, profesorul de matematici Ion Th. Grigore. Și totuși anii n-au șters nimic din respectul ce i-l port acestui om. Profesorul Grigore este de fel de pe lângă Tîrgoviște. Și eu, tot de acolo. Îl cunoștea lumea bine. Știau oamenii cu câte eforturi l-au dat ai săi la învățătură. Ne spunea dascălul, pe atunci, că mama sa își vinduse și salba ca să-l țină în școli. Când o femeie își vindea salba, gestul era simbolul supremei sărăcii. Ce vreau să spun cu aceasta? Vorbind ultimul, i-am ascultat pe ceilalți elevi ai profesorului. De la mic, la mare: 47 de generații. Toți oameni respectați, mulți cunoscuți în importante domenii ale economiei acestei țări, doctori în științe matematice, cadre universitare, licențiați ai unor facultăți străine, poeți, scriitori și, ajungând la cei tineri, laureați la diferite olimpiade de matematică. Toți au ajuns oameni. Desigur, în primul rând, datorită faptului că s-au schimbat timpurile, că a venit o vreme a noastră, a celor nevoiași ieri, și mai ales a copiilor noștri. Datorită apoi rivnei fiecăruia. Dar și datorită profesorului nostru de matematică, pasiunii și dragostei cu

care aproape jumătate de secol a descoperit și cultivat vocații”.

O statură mijlocie, o siluetă fragilă și o privire vicioasă care contrazice vârsta. O cameră, cea de lucru, plină cu cărți, foarte multe de matematică și fizică, o vitrină cu porțelanuri și delicate amintiri. Pe masă, lângă un teanc de reviste din colecția „Gazeta matematică”, se află un castron de pământ plin ochi cu frânturi de creioane și gume. Profesorul îmi arată două carnete îmbrăcate în piele ale căror foi își trădează prin culoare vechimea. „Sînt carnetele mele de student: la matematică și la fizică. Le-am urmat în paralel. Știi de ce le păstrez? Nu pentru note! Privește semnăturile!” Deslușesc: Gh. Țițeica, D. Pompei, N. Coculescu, Traian Lalescu, Dan Barbilian. „Uită-te și pe acesta, de la fizico-chimice: Octav Onicescu, Gh. Longinescu, Cristian Mușculeanu... Acum ai înțeles? Sînt autografe de aur ale unor mari savanți ai țării”.

Profesorul a învățat de la aceștia nu numai matematică. A învățat să iubescă elevii. Să răcolească în mințile și sufletele lor. Să le descopere înclinațiile, aptitudinile. „Este la fel de important să-ți dai seama că un elev are talent la un anumit obiect și să muncești cu el, ca atare, dar și să-l orientezi spre alt drum, de care observi că se simte atras. Știi, lucrurile stau cam așa: nu există elevi, firește cu excepțiile de rigoare, care să nu poată învăța matematică. Totul depinde de cum o faci tu, cel care trebuie să-i înveți. Contează metoda, tactul, înțelegerea. Dar, cum îți spuneam, dacă simt că are talent la altceva, nu-l pot pregăti cu de-a sila să dea la matematică. Însă

atunci cînd sînt sigur, trebuie să muncesc. Cu el, cu mine (pentru că nu este ușor) și de multe ori cu familia care, poate, îl vrea doctor sau profesor de mai știu eu ce”.

N-a muncit pentru „virfuri”, cum i s-a reproșat câteodată, nu fără oarecare invidie. Dar cei buni s-au desprins. A încercat atunci să-i ridice și pe ceilalți. A luptat cu propriile condiții materiale, dar și cu ale copiilor. Le cunoștea familiile celor cărora le era diriginte, se apropia de părinți. „Știu foarte bine ce înseamnă să n-ai. În 1946 am venit profesor titular la liceul care m-a sărbătorit, aici, la Ploiești. În 1948 a venit reforma învățămîntului. Știi, printre altele, ce a schimbat ea? Înainte era un liceu la câteva județe, iar apoi erau câteva licee la fiecare județ. Poate exagerez, nu fac o statistică, ci explic un fenomen: analfabetismul”. A înțeles că, practic, se descătușau niște energii. Pătrundeau în școli fiii muncitorilor și țărănilor, copii cu o pregătire precară. Era necesară o pregătire diferențiată; a pregătit clasa, dar n-a neglijat „virfurile”, pentru că „aceste virfuri nu pot ieși decît dintr-un nivel ridicat al masei”. Timpul a trecut și roadele acestei munci n-au întîrziat. De la prima olimpiadă națională de matematică, în 1955, și pînă în anul 1964, anul în care Ion Grigore a primit titlul de „Profesor emerit”, din cele 391 de premii date pe întreaga țară la olimpiade, 23 au aparținut elevilor săi, iar mai bine de jumătate din punctajul Liceului „I.L. Caragiale”, în aceeași perioadă, a fost obținut tot de ei. Pînă în 1977 elevii profesorului Ion Grigore au primit la diferite olimpiade interne 35 de premii. În 1978, fostul său elev, Scheianu Marian, care anul trecut a luat premiul doi la olimpiadă, a fost primit în lotul pentru Olimpiada internațională. Am dat această mică statistică pentru că pînă la urmă, așa cum spunea profesorul Grigore, „matema-

tica este o știință exactă chiar și în privința rezultatelor pe care un profesor le obține cu elevii săi. În fond, aceste rezultate, nivelul ridicat al unei clase constituie măsura muncii noastre. Nu numai cît dăm aici, se poate oricînd apela la statistici, la numărul de promoțiați, ci mai ales calitatea acestor promoții care îți ies din mînă. Noua calitate a muncii noastre, obiectiv asupra căruia insistă secretarul general al partidului în toate domeniile, se reflectă în pregătirea viitorilor specialiști. Aici nu este doar statistică, ci și politică, și patriotism, și datorie de comunist”.

Numeroasele legături pe care le-a avut și le are cu academicieni, cu străluciți reprezentanți ai școlii noastre de matematică, au fost și sînt nu doar rodul pasiunii, ci și al priceperii, al talentului, al valorii sale de matematician. Putea să intre el însuși în învățămîntul superior. A refuzat. Dintr-o adîncă înțelegere a nevoilor învățămîntului la un moment dat, din conștiința faptului că aici, la temelie, trebuie muncit mai mult, cu răspundere și cu dăruire.

Totul a plecat de la o aparent obișnuită festivitate. De la aniversarea unui dascăl. Revenim însă și spunem că ea a fost puțin obișnuită. Majoritatea argumentelor, care s-au referit la cariera de excepție a profesorului de matematici Ion Th. Grigore, au fost spuse în rîndurile de mai sus. Dar mai există un aspect, oarecum dureros. Cîți dintre noi își mai aduc aminte, nu doar în trecut, de dascălii lor de suflet din liceu? Adică de aceia care, într-un anumit moment al copilăriei noastre, ne-au arătat un drum, o cale. Pentru că, în ciuda realezelor cîștiguri ale stării noastre de conștiință, mai există unele zone ale vieții în care îngratitudinea ne păgubește chiar pe noi. Frumoasa manifestare de la liceul ploieștean poate fi o pildă: să nu ne uităm dascălii.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Lașul nu ajunge departe

Fie și din imprudență, să ai totuși pe conștiință viața unui om trebuie să fie nespus de chinuitor. În regretul său profund, cel vinovat de o asemenea faptă are măcar un punct de sprijin moral: a greșit, este adevărat foarte grav, dar n-a dorit să se întîmple așa...

Să provoci însă din neatenție accidentarea cuiva, apoi, în loc de a încerca să faci tot ce mai este posibil pentru salvarea victimei, de a privi realitatea în față și a-ți asuma răspunderea pentru fapta comisă — așa cum cer morala și legea — să încerci în mod stupid o portită de ieșire din această situație, dovedit lașitate, este, fără îndoială, cea mai josnică „soluție” pe care o adoptă cineva.

Ioan Beicuș, un tânăr șofer de 24 ani, de fel din comuna Izvoarele, satul Valea Bujorului, județul Ilfov, se angajase de numai vreo opt-nouă zile la Uzinele „Vulcan” din București. Întrucît primise permisul de circulație abia în luna decembrie 1977, șeful garajului a apreciat, pe bună dreptate, ca proaspătul șofer să nu efectueze curse prea îndepărtate, iar în deplasările sale prin Capitală pentru aprovizionare cu diverse materiale să fie însoțit întotdeauna de un delegat.

Am fost în câteva rînduri cu el la diverse depozite, la gară — ne spune tovarășul Petre Grasa, de la serviciul

aprovizionare. Nu am avut impresia că ar fi un element îndisciplinat, că ar putea să facă vreo... escapadă, cum se mai întîmplă.

S-ar cuveni să deschidem aici o paranteză. Cînd se întîmplă ca cineva să comită vreo faptă gravă, punem, de regulă, și astfel de întrebări: dar colectivul în care a lucrat cum l-a cunoscut? De ce nu l-a ajutat? etc., etc. Cît ar fi putut oare să-l cunoască colectivul de la garajul Uzinelor „Vulcan” pe I. B. în cele 8 sau 9 zile cît a lucrat acolo? Și, în definitiv, el nu lăsa impresia unui indisciplinat...

Iată însă că în ziua de sîmbătă, 4 martie, după ce s-a despărțit de Petre Grasa, pe la orele 11,30, în loc să meargă la garaj și să ataseze periodicul la autocamion pentru transporturile de luni, I. B. pleacă cu autocamionul în comuna natală.

Am vrut să dau și eu o fugă pînă acasă, la părinți. N-am crezut că o să mi se întîmple... — „explică”, incredibil de superficial, Ioan Beicuș în fața ofițerului de la Miliția municipiului Giurgiu, unde este cercetat în stare de arest pentru săvîrșirea unor grave fapte penale.

Dar băuturi alcoolice de ce ai consumat cînd știai că trebuie să te reîntorci la București la volanul autocamionului? — îl întrebă ofițerul.

Am zis că două sticle de bere

nu au prea mare influență... M-am înfîlțit cu un prieten, Petre Sandu, tot șofer, la întreprinderea de drumuri și poduri, secția Giurgiu, și ne-am cîștit... Apoi el a zis să-l duc pînă în oraș și acolo o să-mi dea benzina de la mașina lui, ca să-mi ajungă pînă la București.

— Și accidentul?

— Discutam cu Sandu, mă grăbeam, n-am fost atent, am observat tîrziu... — De ce n-ai oprit?

— Cînd mi-am dat seama ce-am făcut, m-am îngrozit. Am crezut că n-o să se descopere...

„Am vrut doar să dau o fugă... am zis că două sticle n-au prea mare influență... m-am grăbit... n-am fost atent... cînd mi-am dat seama...”

Aceștea sînt, în esență, „explicațiile” celui care și-a încălecat conștiința cu viața unui om, cu suferințele îndelungate a încă două persoane, accidentate grav cu același prilej, după care, dovedit lașitate, a fugit de la locul faptei, incurajat și de Petre Sandu care se afla alături de el în cabină, în speranța deșartă că va scăpa de răspundere.

Cu privire la iluzia celor care mai cred că prin lașitate pot scăpa de răspunderea pentru asemenea fapte, considerăm edificatoare relatarea despre modul în care a fost elucidat cazul de față.

Astfel, imediat ce a fost sesizată de comiterea accidentului respectiv, o echipă de cercetare de la Miliția municipiului Giurgiu s-a și deplasat la fața locului cu aparatul necesar pentru identificarea, ridicarea și conservarea

urmelor și pentru identificarea și prinderea făptuitorului.

Și de data aceasta, ca și în alte împrejurări, aceste urme produse cu ocazia accidentului, supuse analizelor minuțioase cu ajutorul tehnicii criminalistice din dotare, au condus la descoperirea autovehiculului angajat în accident și, implicit, a autorului acestei fapte grave.

În cazul la care ne referim echipa de cercetare a descoperit picul de vopsea, cioburi rămase de la un far, urme lăstate de reliefurile anvelopelor pe hainele victimei și chiar un șurub ce fusese rupt în momentul impactului autovehiculului cu căruciorul metalic cu care se deplasa victima pe carosabil.

Datorită măsurilor operative și competenței cu care s-a cercetat terenul, precum și sprijinului primit de la unul dintre șoferii din activul voluntar care a observat autocamionul cu nr. 21-B-3006 împotmolit în noroi la o carieră de pămînt pe drumul județean ce trece prin localitatea Oncești, descoperirea autorului a fost posibilă în numai două zile de la comiterea accidentului.

Verificările au stabilit că autovehiculul abandonat și care prezenta urme de izbire aparține Uzinelor „Vulcan” din București și astfel s-a ajuns la șoferul Ioan Beicuș, care a fost găsit în noaptea următoare în comuna Izvoarele și reținut pentru cercetări. Pedepsa va fi după faptă, pe care lașitatea, departe de a o putea ascunde, o agravează.

MIHAI GROZAVU

Tara Măgurei

(Urmare din pagina 7)

știute conștiința artistului la un nou tip de angajare estetică. Crezi statuile Măgurei și abia apoi le cercetezi. Și cercetînd ansamblul și părțile cu instrumentele unei științe a frumosului bine preparată de noutățile gîndirii arhitecturale contemporane, a celei ecologice, a artei sculpturii ultimelor decenii, vom ști că Măgura oficiază una din cele mai întregi și armonioase victorii ale artei de azi. Deși artiștii prezenți în una sau mai multe ediții țin să-și treacă apăsător în biografie participarea în taberele Măgurei, e posibil ca multe lucrări să-și ostenească tîria ce păreau s-o arate la început, tot așa cum altele vor fi coplesite cu anii de faima în creștere a creatorilor lor. Acum însă, plimbîndu-ne prin felurile ceasuri ale anotimpurilor și ale simțirii

prin edenul cu sculpturii sîntem pătrunși de emoție amplă, euforică, prevestitoare de adînci tulburări ale memoriei, ca sunetul sombru al unei partide de basă. Măgura e un ansamblu al dăinuirii.

Aceștea ar fi cîteva din înțelesurile ideii Măgura dar, fapt este, ele trebuie comentate odată cu problema organizatorică. Se știe că tabăra este susținută materialicește de Comitetul județean Buzău al P.C.R. și de Uniunea artiștilor plastici, că Buzăul investește în cei opt ani ai taberei toată generozitatea de care are neapărat trebuință o astfel de idee, cu mari implicații în mișcarea artistică în plan național, și că această generozitate — cu efecte foarte concrete în ce privește materialele, condițiile de lucru, viața și creația în zilele calde ale taberei — se manifestă în contextul unei viguroase afirmări în industrie și, cu industria, cu agricultura mereu mai bine orînduite, în ambițiosul program economic național. Se înțelege că organizarea unui astfel de șantier im-

placă, pe lângă pasiune, pe lângă înțelegere, pe lângă suma de înțelegeri, mai bine zis, reclamate de-o artă nouă, un apreciabil efort financiar. Iată că Buzăul, dînd celorlalte județe un minunat exemplu de felul în care trebuie pus în viață, practic, eficient, convingător și cu durată, programul de cultură și artă socialistă, așa cum e scris în programul dezvoltării multilaterale a României și cum se împlinește cu fiecare apreciere pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o face la munca-oamenilor de artă, dovedește că totul se poate, că nimic nu e prea greu cînd, pentru cointeresarea afectivă a tuturor factorilor ce trebuie cointeresați într-o treabă de ani mulți, se procedează cu îndrăzneală și tact, cu prietenie și seriozitate, cu gîndul la viitor. Recent, un excepțional album ilustrînd participarea la primele șase ediții și apărut sub patronajul și cu cheltuiala celor numiți pînă aici, dă încă o nuanță minunatei îndrăznei artistice care e Măgura.

Cronică muzeologică pe malul mării

Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din noiembrie 1975 consemna, între altele, organizarea, la Constanța, a unui Muzeu de istorie națională. Era, în fond, o inițiativă politică izvorâtă dintr-o realitate obiectivă și oportună, nu numai fiindcă se dădea curs unui imperativ unanim exprimat de contemporaneitate, ci și fiindcă în același chip am fi întâmpinat într-o atmosferă de elevată ținută civică și patriotică, centenarul Independenței de stat a României — primul eveniment cu atâtea implicații în trecutul Dobrogei...

Așa a început episodul reorganizării recente a muzeului constănțean, care venea să întregească fericit epopeea de aproape 100 de ani de existență a uneia dintre cele mai vechi instituții de cultură și știință de pe țărmul mării.

Cînd, la 25 decembrie 1977, conducerea de partid și de stat, cetățenii milenarei Constanța, muzeografi și cadre de specialitate din oraș și invitați din întreaga țară inaugurară muzeul într-un cadru festiv — la capătul unor îndelungate eforturi materiale și spirituale — se curma, în realitate, odiseea unui trecut mai îndepărtat plin de vicisitudini...

Să depănăm retrospectiv evoluția existenței sale.

Era în toamna anului 1879 cînd entuziasmul Remus Opreanu, primul prefect al județului Constanța, recent reintegrat hotărârilor dintotdeauna ale românilor, a fondat la sediul prefecturii din acea vreme o interesantă și amplă colecție de antichități; cele mărunt — dar de mai aleasă valoare artistică și intrinsecă — și-au găsit loc în camere anume amenajate în incinta sediului administrativ, cele mari, din piatră și marmură, împodobeau parcul aceleiași instituții. Intelectuali zeloși ai vremii, mînați de crezul prezenței noastre neîntrerupte la țărmul pontic — între care se impun mai apoi cu autoritate personalități ca Nicolae Bănescu, I. N. Roman, Constantin Brătescu, I. Micu ș.a. — aveau să contribuie considerabil la prezervarea, augmentarea și consolidarea instituției muzeale. În ciuda unor mari eforturi depuse atît de oameni de litere, cît și de numeroși locuitori ai orașului, lipsit de un local propriu — proiectat a fi construit prin subscripție publică — și întâmpinînd nepăsarea condamnată a unor funcționari iresponsabili, muzeul avea să sufere în repetate ocazii

drame inimaginabile. Incendiat, mutat dintr-un imobil într-altul — și acestea improprii — expus todeauna unor dispariții ale valorilor sale patrimoniale, care intrau în tot mai numeroase și anonime colecții particulare — iată peisajul existențial al celui mai important depozitar de istorie românească aici, între Dunărea de Jos și Marea Neagră. Și, dacă acestui sumbru cortegiu de vicisitudini îi adăugăm dramaticele cronici ale celor două conflagrații mondiale — de pe vremea cărora Constanța și locuitorii săi au avut atîtea de suferit — vom înțelege de ce inițiativa entuziaștilor patrioți de la 1879 avea să rămînă multă vreme — în ciuda protestelor vehemente ale unui mînunchi de intelectuali progresiști — o adevărată cenușăreasă, obiect al compasiunii cetățene, victimă a liberului arbitru. Și nu ne este de mirare că Grigore Tocilescu, Vasile Părvan, Constantin Brătescu sau Grigore Florescu, protagoniști ai științei arheologice românești, cu stagii importante de activitate rodnică în Dobrogea, își încheiau viața fără să fi găsit antichităților descoperite de ei un lăcaș demn și sigur. De la vechea prefectură la Școala normală; de aici la primărie; apoi în fosta berărie a Cazinoului — de unde dealtfel a și fost iarăși evacuat în timpul ultimului război pentru a face loc mașinii de război fasciste — iată un exemplu zguduitor al tristei sale existențe.

Dar această stare de lucruri nu se putea menține la nesfîrșit. Anii de după război, cu implicațiile prea bine cunoscute în istoria patriei, cu mutațiile și răsturnările fundamentale de ordin social-economic, politic și cultural, fac să se deschidă antichităților și istoriei dobrogene noi orizonturi. Perspectivele muzeologice capătă alte contururi, îmbracă noi forme; se schimbă radical concepția istorică. În noua viziune marxist-leninistă, vestigiile trecutului, interpretate de pe pozițiile materialismului științific, găsesc deopotrivă înțelegerea atît a descendenților acelora care le-au făurit, cît și a acelora care erau chemați prin vocație să le îngrijească și să le deslușească mesajul. Acestei ambiante regeneratoare i se circumscrie inițiativa organelor de partid și de stat dintre anii 1956—1957, de a se încredința lui Vasile Canarache misiunea dificilă de a reorganiza Muzeul de arheologie

Constanța. Intrepriid și pasionat organizator, zelos și neobosit căutător al antichităților, harnic și catalizator de energii, iată numai cîteva din însușirile aceluia care, la 30 decembrie 1957, secondat de cîteva tineri colaboratori — muzeologi — și de un și mai restrîns grup de nedumeriți trecători ai străzii din fața catedralei, deschidea porțile unui mare și adevărat lăcaș muzeal, într-o clădire proprie, cu largi posibilități de cercetare și cu un prim colectiv de arheologi profesioniști. Se inaugura în realitate o adevărată epocă de entuziasm și emulație muzeologică. Fiindcă, dacă în dimineața strălucind de cristalele geamurilor înghețate, aparențele înșelau opinia neavizată despre săvîrșirea unui însemnat act cultural, în realitate, cei care vegheau și înțelegeau perfect simbolul vernisajului desfășurat, aveau să-l înconjure apoi pe inimosul misionar cu recunoștință și solicitudine binemeritate și cu îndemnuri de noi fapte similare. Sarcinile ce i-au fost ulterior încredințate succesiv au fost îndeplinite exemplar. Și aceasta s-a repetat pînă cînd, în 1969, avea să-i înceteze ultima bătaie de inimă, chiar pe șantierul înfăptuirilor muzeale. Așa s-a făcut că, rînd pe rînd, Acvariul, Muzeul de artă, colecția de antichități callatene, amenajările de la Histria și Adamclisi, parcul arheologic din inima municipiului Constanța ș.a. încheiau ciclul unor apariții muzeistice care valorificau pertinent moștenirea testimonială a românilor transdanubieni. Adeziunea publicului se ilustrează fidel în cifrele impresionante ale acelora care, an de an, vin să admire comorile trecutului nostru mult milenar, oferite astfel atît de generos cunoașterii plene.

Interesul particular pentru antichități și general pentru istorie a căpătat în opinia civică a Constanței dimensiuni fără precedent. Cu trecerea anilor, cercetările au adăugat tematicii și problematicii pontice a muzeografiei un considerabil conținut de noutăți, de componente altădată nebănuite. Sporul de colecții arheologice înregistrat apoi timp de peste două decenii a impus cercetătorilor de la muzeu numeroase interpretări de natură să modifice în multe părți structurale viziunea istorică asupra comunei primitive, a epocii clasice greco-romane și asupra începuturilor feudalismului din Dobrogea. Și trebuie să reamintim că în vechea formulă Muzeul de arheologie înlesnea alcătuirea unei imagini în exclusivitate pentru antichități, mai exact, din paleolitic pînă în secolul X. Ceea ce urma, îndelungata perioadă a feudalismului și cu precădere epocile modernă și contemporană — ambele de un sporit interes al cunoașterii istorice — lipseau cu desăvîrșire. Nu era nici carență, nici lacună. Așa a fost conceput muzeul în 1957 — numai de arheologie.

După cum era și firesc, scurgerea timpului a dus la masive acumulări cantitative și calitative. Se impunea o reconsiderare a materialului arheologic și o continuare a firului istoric narativ întrerupt în muzeu odată cu începutul mileniului nostru. Teritoriul românesc din dreapta Dunării cu rădăcini istorice de totală aderență la spațiul etnogenetic național dispune de documente de arhivă peremptorii, care atestă prezența noastră permanentă în aceste spații, din timpuri imemorabile pînă la zi. Evul mediu, renașterea modernă și contemporaneitatea socialistă își cer drepturile și vin să se adauge maiestuos strălucitelor civilizații strămoșine.

Imobilul care domină piața Ovidiu cu o înfățișare arhitectonică de pură sorginte românească — parcă predestinat unei funcții muzeale — a fost ales drept adăpost al uneia dintre cele mai de seamă desfășurări de documente istorice din țară.

Conceput tematic într-o unitate indestructibilă, narațiunea istorică perindată prin vestigii arheologice sau documente variate de dată mai recentă, concură la reconstituirea fidelă a istoriei din această parte a țării, începînd

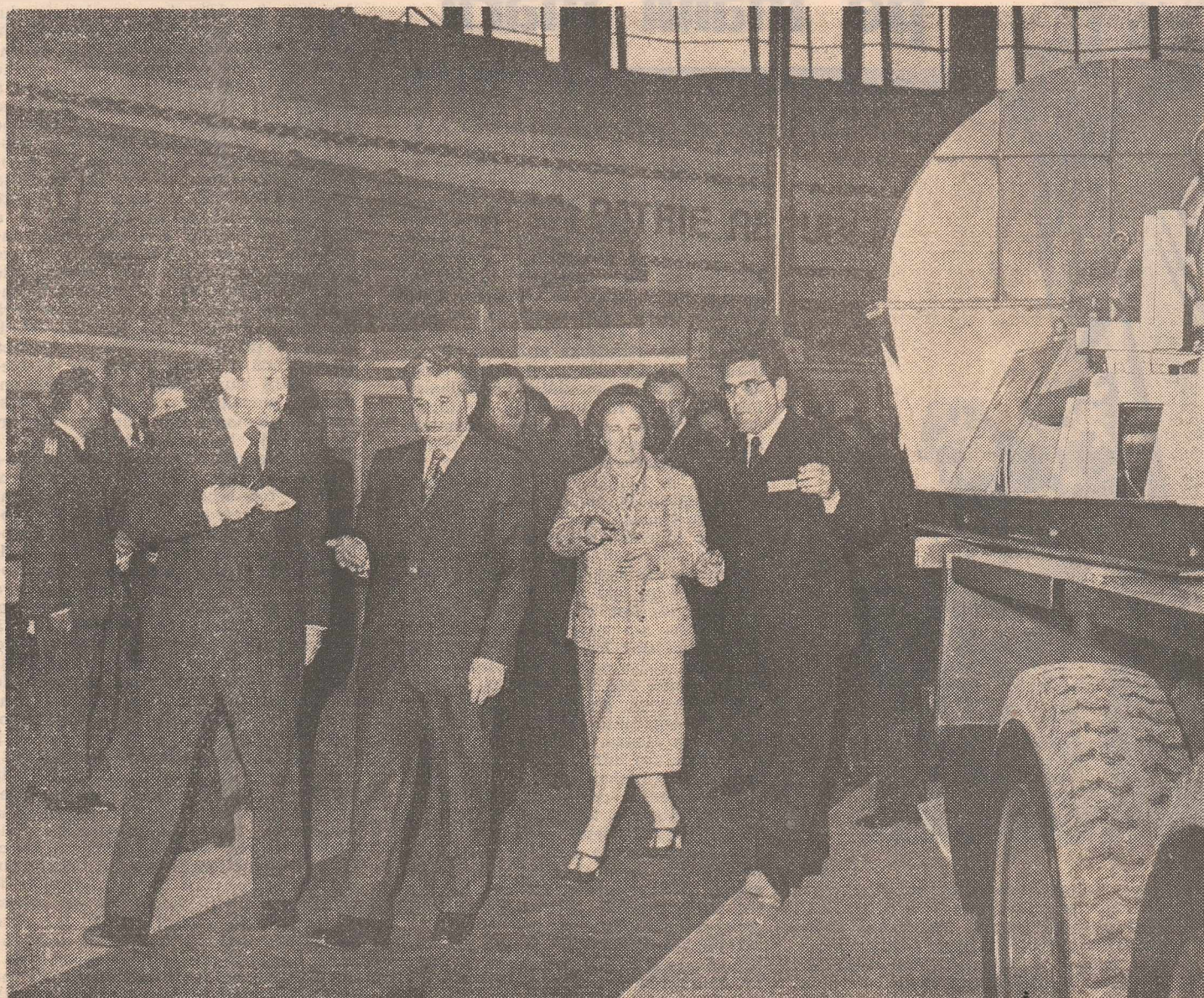
din antichitatea îndepărtată și pînă în vremurile noastre. Colectivul de cercetători și-a concentrat efectiv eforturile pentru a reda istoria Dobrogei respectînd ansamblul unitar al contextului național, fără să i se neglijeze aspectele-l particulare, specifice. Particularul și generalul, retrospectiva și perspectiva, regionalul și naționalul, iată cîteva dintre atributele care conferă muzeului nou creat la Constanța însușirile unei instituții de mare efect educativ și didactic. El răspunde total dorinței de cunoaștere a vizitatorului prevenit sau nu, român sau străin, în general masei dornice de cultură. Într-un interval de timp scurt, oricine poate străbate istoria multimilenară a acestui colț de țară, încercat de atîtea dramatice evenimente. În cele aproape 30 de săli de elevată înfățișare se desfășoară vestigii ale civilizațiilor paleolitice și neolitice — cu preeminența culturii Hamangia; depozite de unelte și podoabe din epoca bronzului și a fierului; mărturii elocvente ale maturității culturale geto-dacice; ilustre plămăsi în piatră și marmură ale grecilor de la Histria, Tomis și Callatis; statui și elemente de arhitectură de epocă romană; atestate ale vieții omenești pe acest pămînt în vremea de plămădă a românilor; piese de metal, piatră sau ceramică, care demonstrează permanența noastră în acest spațiu; elemente ale primelor veacuri feudale, de la bizantini și genovezi; imagini ale voievozilor români care de-a lungul evului mediu s-au sacrificat pentru redobîndirea acestui pămînt dobrogean cotropit vremelnice de otomani; documente ale faptelor revoluționare românești de la 1784, 1821, 1848, 1859 etc.; panorama impresionantă a unei succesiuni de imagini care marchează Războiul de independență al României; altele, cu referire directă la marea unire din 1918; un uriaș fond istoric care permite cunoașterea mișcării muncitorești și socialiste încă de la sfîrșitul secolului 19; un altul asemănător, care prin antiteză, opune vieții politice burghezo-moșierești, dirza și eroica activitate a P.C.R., de la crearea sa din 1921, pînă la sfîrșitul perioadei de adîncă ilegalitate în care a fost obligat să activeze; imagini fotografice ale unor virtuosi luptători pentru cauza clasei muncitoare și a poporului român, între care un larg spațiu îl ocupă comuniști plecați de pe aceste meleaguri; o uriașă gamă de piese muzeistice creează ambianța dramaticelor evenimente din august 1944; apoi, într-o suită de săli destinate înfăptuirilor contemporane, ni se perindă în culori vii și cu exemplificări de materiale tridimensionale mărețele evenimente revoluționare conduse de P.C.R.; preluarea puterii de către forțele populare, reforma agrară din anul 1945, proclamarea republicii la 30 decembrie 1947, constituirea partidului unic al clasei muncitoare în 1948, realizările primelor planuri cincinale, cooperativizarea totală a agriculturii în anul 1962 — cu prologul împlinirii acestui mare act, social-economic, în Dobrogea, încă din 1957; Congreșele IX, X și XI și Conferința Națională din decembrie 1977, cu toate succesele dobîndite de poporul român din 1965 și pînă azi. Apoteoză ne apare în toată măreția sa în ultima sală a muzeului, acolo unde înfăptuirile zilelor noastre de autentică glorie se leagă indisolubil de numele aceluia care conduce destinele patriei cu demnitatea și strălucirea pe care i le conferă faptele sale eroice, partidul și poporul român: secretarul general al P.C.R., președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Se configurează astfel, într-un cadru unic, în simboluri dintre cele mai sugestive și mai concludente, drumul atît de anevoios străbătut de un popor căruia îi sînt proprii virtutea și sacrificiile strămoșilor, cutezanța și eroismul clasei muncitoare, munca harnică și dorința de pace a poporului care azi și întotdeauna în viitor este angajat hotărît pe marelui șantier al construcției României socialiste. Aceasta confirmă încă o dată cuvintele rostite de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul educației politice și al culturii socialiste: „Dezvoltînd recunoștința și prețuirea față de strămoși, care cu sacrificii și jertfe uriașe au apărut ființa națională a poporului, au purtat steagul luptei pentru libertate și neafîrnare, pentru dreptate națională și socială, trebuie să sădim în conștiința oamenilor sentimentul răspunderii față de moștenirea înaintașilor, al hotărîrii de a duce mai departe în noile condiții istorice făclia progresului și civilizației pe pămîntul României“.

ADRIAN V. RĂDULESCU ■

Știința și tehnica în CÎNTAREA ROMÂNIEI

CAPACITATEA

La scara machete avîntul unei indus

Grațioasele siluete ale machetelor navelor prezentate în cadrul standului Centralei industriale navale Galați atrag pe lângă cei direct interesați, specialiștii, și un numeros public. Explicația stă, pe de o parte, în spectaculosul în sine al exponatelor, iar pe de alta, în faptul că, în cea mai mare măsură, acest spectacol reflectă impresionantul avînt al navalisticii românești. Sînt binecunoscute succesele constructorilor de nave de la Constanța, Galați, Drobeta-Turnu Severin, Giurgiu, Brăila, sînt binecunoscute, de asemenea, reușitele de concepție, creațiile inginerilor și specialiștilor de la ICEPRONAV-Galați.

Standul de care vorbim reflectă în bună parte preocupările actuale ale constructorilor de nave, prefigurînd într-un fel și un viitor nu prea îndepărtat al acestei tinere industrii a țării. Privirile ne sînt atrase dintr-un început de o nouă realizare gălățeană și anume „Pasager rapid pe pernă de aer”. Vasul, conceput pentru prima oară în țara noastră, are o propulsie cu jet, folosind integral echipamente de fabricație internă și avînd cîteva noutăți tehnice absolute cum ar fi sistemul de susținere, ventilatoarele pentru alimentarea pernei de aer, sistemul de propulsare. Dintre numeroasele avantaje amintim pescajul redus și posibilitatea de utilizare și pe rîuri și pe canale. Pentru turism, tot constructorii din Galați pregătesc o surpriză: „Pasager de croazieră pentru Mediterană”, care, în ciuda denumirii, se poate folosi cu bune rezultate și pe Marea Neagră. Macheta ne înfățișează un vas cu o linie modernă, care dispune, printre altele, de piscină, sală de spectacole, restaurant și care este capabil să transporte peste cinci sute de pasageri.

Lîngă un panou care prezintă o tehnologie nouă aparținînd specialiștilor navali din Drobeta-Turnu Severin, este vorba de „Modulizarea instalațiilor din sala mașinilor”, care, poate, nu spune mare lucru profanului, dar care are o eficiență economică de 300 000 de lei de navă, se află macheta unui „Vrachier de 55 000 tdw” pentru transportul maritim al minereurilor. Deși nu este tocmai o noutate, mineralierul încorporează cîteva contribuții proaspete, cum sînt concepția tehnică de turnare a eliciei și două invenții brevetate, contribuții care reduc importul cu zeci de mii de lei valută.

Custodele nostru este un bărbat tînăr,

Mare forum al inteligenței tehnic-științifice

(Urmare din pagina 1)

ționale a creației tehnice și științifice, eveniment cu profunde semnificații în viața economică și socială a țării.

Inaugurînd Săptămîna științei și tehnicii românești, organizată și realizată sub înaltul patronaj al secretarului general al partidului, expoziția se constituie într-o prestigioasă manifestare a spiritului creator al poporului nostru, puternic stimulat de desfășurarea primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României”. Oglindind uriașul potențial al inteligenței tehnice și științifice naționale, expoziția constituie totodată o îndubitabilă mărturie a forței și dinamismului societății noastre socialiste care, asigurînd condiții permanente pentru dezvoltarea și adîncirea democrației socialiste, a descătusat în proporții de masă predispoziții latente, talente virtuale, imaginația și energia creatoare a unui număr impresionant de cetățeni ai țării.

Purtînd amprenta înaltei personalități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, aducînd din nou în atenție valoarea deosebită, determinantă a aportului secretarului general al partidului la elaborarea tezelor teoretice și soluțiilor practice privind dezvoltarea multilaterală a construcției socialiste — amplă manifestare a spiritului creator al poporului nostru materializează faptic unul dintre cele mai importante principii economice elaborate de Partidul Comunist Român, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal: promovarea cu prioritate a științei și progresului tehnic.

Această orientare principială, reconfirmată la ultima Conferință Națională a partidului, constituie, așa cum atestă viața, cea mai sigură garanție pentru realizarea unui nou salt calita-

tiv în activitatea economică și socială prin însușirea celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, a celor mai de seamă realizări ale cunoașterii umane.

Practica dezvoltării mondiale a demonstrat dealtfel că, în condițiile epocii noastre, cea mai importantă bogăție a unei națiuni este tocmai propria sa capacitate de creație, de realizare a unor tehnologii și produse la un înalt nivel de inovație științifică, cu performanțe de excepție, cu cheltuieli cît mai reduse. Tocmai de aceea dezvoltarea cunoașterii, creșterea aportului cercetării la progresul tehnico-științific capătă o însemnătate primordială, tocmai de aceea promovarea creativității maselor, a dorinței lor de a-și aduce contribuția la înfăptuirea sarcinilor incredințate de partid reprezintă o componentă de esență a progresului general.

Expoziția deschisă în complexul expozițional din Piața Scintei găzduiește cîteva mii de produse (mașini, instalații, dispozitive, soluții tehnologice de perfecționare a muncii și producției), reprezentînd doar un eșantion al zecilor de mii de teme de cercetare rezolvate în anul 1977 de către mai bine de un milion de participanți la ampla desfășurare a creației tehnice și științifice, impulsionată de prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”. Această uriașă desfășurare de forțe, cu ample propulsări în toate compartimentele vieții sociale, născută din gîndul și fapta primului bărbat al țării, se va înscrie fără îndoială ca un moment de referință în cadrul efortului general pentru îndeplinirea, la

cele mai înalte cote ale exigenței, a sarcinilor actualului cincinal, cincinalul revoluției tehnico-științifice, al luptei pentru calitate.

La ora cînd apar aceste rînduri, cititorii noștri cunosc desigur, fie în mod direct, fie prin mijlocirea micului ecran sau a slovei tipărite, principalele compartimente și produse aflate în incinta expoziției. Considerăm totuși că marea varietate a exponatelor ne îndreptățește să revenim mereu și nu fără interes și îndreptățită emoție în acest uriaș forum al inteligenței românești.

Standurile celor mai tineri inventatori

Pe inelul superior al pavilionului expozițional, în dreptul standurilor care înfățișează cîteva din cele 63 753 de lucrări prezentate la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României” de creația tehnică a pionierilor și școlarilor, avem ocazia să stăm de vorbă cu profesorul Nicolae Dincă, conducătorul cercului de radiocomunicații de la Casa centrală a pionierilor și șoimilor patriei. Dînsul ne invită în fața unui aparat numit — după cum ne e dat să citim — „receptor superheterodină cu dublă schimbare de frecvență pentru benzile ultrascurte”, la realizarea căruia au colaborat, sub îndrumarea sa, pionierii bucureșteni Constantin Mitulescu și Valentin Tomșa. Nu e numai un receptor, ne informează profesorul Dincă, ci aparatul funcționează și ca emițător, dovadă fiind aceste cărți de confirmare a legăturilor pe care le-am stabilit peste mări și țări, mergînd pînă în Japonia, Brazilia sau Noua Zeelandă. Aparat de acest gen mai există în țară, dar aduse numai din import, cu bani mulți. După numeroase încercări, din care n-au lipsit momentele de eșec și de luare a lucrurilor de la capăt, noi am pus la punct un aparat cu calitate, îndrăznesc să afirm, superioare echipamentelor similare

existente în străinătate, un aparat mult mai ieftin, cu posibilități largi de aplicare, nu numai în radiocomunicații, ci și în meteorologie și în alte domenii.

În imediata apropiere a receptorului, zăbovim în fața unei invenții pionierești brevetate și onorate de Diploma specială a Congresului internațional de acupunctură și științifică și tehnologie aplicată, desfășurată la București, în toamna trecută! Este vorba despre „dispozitivul de acupunctură pentru detecția punctelor de acupunctură, anestezie și terapie”, realizat la Ploiești de cîteva școlari sub îndrumarea profesorului Eugen Moraru și a doctorului Ioan Ghinea. Alături, ca o nouă și semnificativă dovadă a profunzimii și înțelepciunii măsurilor luate de conducerea partidului și statului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, pentru o cît mai temeinică și rapidă integrare a procesului instructiv-educativ cu producția, cu cerințele vieții, admîrăm un „dispozitiv de vopsit electromagnetic” pentru nave. Lucrare a unui colectiv de pionieri din Galați. Ionel Moise, Lucian și Laurențiu Marcu, Claudiu Sandu, precum și a profesorului Nicolae Sorohan, instalația prevăzută cu un pupitrul de comandă și un rezervor mobil pe pereții exteriori ai

CREATOARE A POPORULUI

trier la secția scularie a Șantierului naval din Galați. „La vrachierul „aj“, de 55 000 tdw, pe care l-ați vădineauri, am lucrat și eu. Am lucrat apoi, cu încă doi colegi, și la maste. Și după cum vedeți, am venit să și prezint aici, la expoziție. Dar pentru că vorbim de expoziție, am să vă spun că eu însumi, care sunt navaș, e drept matriteria mi-e meseria, zic eu, toți cei care contribuim la realizarea unei nave simtem navașiști, bine, și eu sunt impresionat de ceea ce realizăm astăzi în acest domeniu. Nu mi se închipuia, de pildă, să conștin vreodată un petrolier ca „Independența“, de 150 000 tdw, sau Platforme foraj marin care realizează fofe pînă la 90 de metri adîncime, și a căror machete sînt prezente aici? Și uite, în cea mai mare parte cu echipament românesc. Asta înseamnă cu mult mai mult decît ceea ce se vede, vorba sa, cu ochiul liber. Pentru că o punică industrie navală se bazează pe industrie, pe o economie dezvoltată, capabilă să furnizeze echipamente moderne necesare navelor noastre.”

După cum afirmam la început, speculosul acestui stand reprezintă, la ora machedelor, creșterea unei industrii, care în ultimul timp a cunoscut un mare accelerat de dezvoltare și modernizare, a unei industrii care prin ridicarea continuă a performanțelor tehnice și calitative a devenit competitivă pe plan mondial.

RADU BARBU ■

O instalație cu inscripția „NOU”

Ajuns la etajul întâi al Expoziției, în spațiul rezervat industriei chimice, aveam să constat că vizitatorii sînt cu precădere atrași de acele instalații aflate în stare de funcționare. Cu atît mai mult m-am oprit în dreptul unei astfel de instalații, expusă la standul realizărilor Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București, cu cît, deasupra produsului intitulat „Micropilot automatizat de fermentație”, se afla și inscripția „NOU”. Primele relații avea să mi le ofere, prompt și

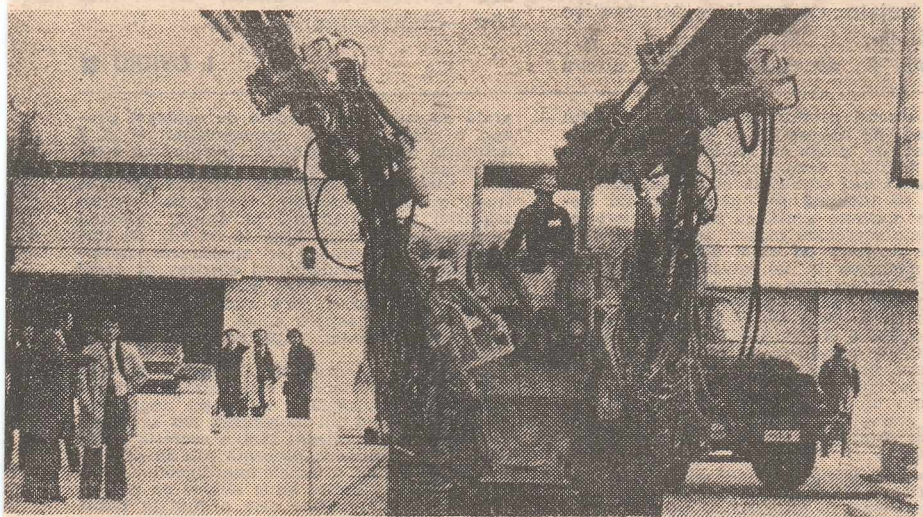
amabil, unul dintre cercetătorii institutului, Eugen Marica. Dar, înainte de a le conșenna, se cuvine, cu ajutorul citorva date și cifre, să ilustrăm avîntul cu totul și cu totul remarcabil al industriei chimice în țara noastră, aflată la ora actuală, în ceea ce privește producția chimică globală, pe locul 10 în lume.

În anul 1977, de exemplu, colectivele unităților Institutului central de chimie, reunind sub conducerea sa toate instituturile și centrele de profil, au asimilat 535 de produse noi și reproiectate, a căror pondere în producția marfă a ministerului a fost de 12 la sută. În etapa 1976—1980, în cele peste 300 de obiective de investiții, vor fi aplicate 490 de tehnologii, în care ponderea cercetării și proiectării este de 86 la sută. Dintre procedeele originale elaborate în institutele de cercetări să amintim, de exemplu, procedeul de fabricare a fibrei de carbon cu calitate deosebite: la greutate egală, fibrele sînt de 5 ori mai elastice decît fibrele de oțel, și de 3 ori mai rezistente. Procedeul de fabricare a acrilonitrilului din acetilenă a fost înlocuit cu un procedeu mult mai eficient, pe bază de propilenă, materie primă mai ieftină decît acetilena sau acidul cianhidric folosite înainte. Două astfel de instalații, construite la Pitești, și-au dovedit în mod clar superioritatea și eficiența economică în raport cu o instalație mai veche construită la Săvinești, pe bază

de acetilenă. În aceeași ordine de idei, în evidența Ministerului Industriei Chimice figurează în prezent peste 2 600 de invenții. Numai în primul semestru al anului 1977, prin aplicarea invențiilor s-au obținut în unitățile ministerului economii calculate la aceeași valoare cu economiile obținute pe întreg anul 1976. Subliniind înalta eficiență a invențiilor și inovațiilor aplicate, să dăm cîteva exemple concrete. Aplicată la Brazi, invenția intitulată „procedeu pentru obținerea copolimerilor etilenei cu conținut mixt de diesteri ai acidului maleic sau fumaric la presiune înaltă”, folosit la cașerarea hirtiei și a produselor textile, a eliminat importul produsului similar străin și a înregistrat o economie de peste 4 milioane lei. Aplicată la Craiova, două invenții, intitulate „procedeu de preparare a nitrocalcarului” și „procedeu de obținere a unui catalizator pentru conversia oxidului de carbon”, au adus o economie de peste 14 milioane de lei, eliminîndu-se importul de catalizatori, sau creîndu-se condițiile propice exportării nitrocalcarului.

Dar pentru că nu ne-am propus să trecem în revistă toate realizările cercetării științifice și creației tehnice din acest domeniu, să ne reîntoarcem la „Micropilotul automatizat de fermentație”, adică la relațiile oferite de cercetătorul Eugen Marica. „Destinat pilotării fermentațiilor pentru o microproducție, micropilotul de față face parte dintr-o serie de 6 instalații de acest fel. El poate fi reproducut la scară industrială și acest eveniment se va întîmpla într-un viitor destul de apropiat. Ideea realizării micropilotului a pornit din cadrul institutului nostru, mai exact spus de la inginerii Ion Nițelea și Dan Dobrescu, directorul adjunct științific, și, respectiv, șeful stației pilot din institut, și a fost materializată de cadrele universitare și studenții anilor 4 și 5 ai Facultății de automată din București, adică prof. dr. ing. Simion Florea, decanul facultății, și inginerul Ioan Vasilescu, șeful atelierului de producție al facultății, în colaborare cu conferențiarul Mihai Tertîșca, Ion Dumitrache și șeful de lucrări Gheorghe Patrulea”. Acești oameni fac parte din acel uriaș detașament de specialiști, cercetători, ingineri, studenți, tehnicieni, maiștri și muncitori care, prin neconștența căutare a noului, dau frumusețe umană acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice.

VICTOR NIȚĂ ■

aselor, elimină schelele, reducînd coșpuzător forța de muncă și antrenînd importante economii. Standul pionierilor și școlărilor mai arată vizitatorului, între alte realizări remarcabile, „combină audiostereo”, datorată Căpitanului pionierilor și șoimilor patriei din Brad (profesor Petru Jigorea), un tren de pernă de aer confecționat la Tecuci, recum și — tulburătoare anticipație minunatului timp pe care-l vor trăi — „proiectul urbanistic al Buzăului revoluției comuniste”, machetă de ample proporții, cuprinzînd centrale atomice, aterii solare, trotuare rulante și așa mai departe, încheagată sub îndrumarea profesorului Dumitru Cadulenco și pionierii Elena Sburian, Magdalena Malo, Manon Popescu, Cosmin Radu, Adi Ailenei și Mihaela Bucur.

Parcînd în el în sensul acelor de easornic, ajungem la standul dedicat activității de cercetare tehnico-științifică din cadrul învățămîntului liceal și profesional, rod al gândirii creatoare a celor 11 566 de cercuri și societăți științifice și tehnice ale elevilor, numărînd în prezent, ca o materializare firească înaltei concepții a partidului și secretarului său general de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, exact 305 241 de membri, demonstrînd clar antrenarea într-o muncă productivă a unui număr fără precedent de elevi. Dealțul, în anul de învățămînt aflat în curs, rețeaua de ate-

liere și laboratoare din învățămîntul liceal și profesional cuprinde peste 260 000 de locuri de muncă, iar producția industrială realizată la nivelul lor depășește suma de 715 milioane de lei. Fantezia și strădaniile elevilor expun aici o sumedenie de produse noi, originale, al căror interes iese adesea din sfera strict didactică. Bunăoară, sub vorbele — devenite îndemn înșușit de întreaga generație tînără a acestei țări — secretarului general al partidului, „Munca este valoarea supremă a societății socialiste, unicul factor al progresului ei, sursa întregii avuții naționale a poporului nostru”, elevii Liceului de matematică-fizică numărul 4 din București prezintă „automatul telefonic și interfon (robot)”. Aparatul răspunde la apel, înregistrează și redă mesajele telefonice, posedă un interfon cu 4 posturi, autorii lui numîndu-se V. Tita, G. Ivanov și V. Rizea. Liceul industrial numărul 2 din Roman aduce în expoziție „perforatorul pentru laminorul de țevi de 6”, la închegarea căruia au luat parte elevii din anul al V-lea laminatori și din anul al IV-lea mecanici, care au ajuns la o asemenea pretențioasă lucrare nu doar prin studii și cercetări de laborator, cît printr-o activitate concretă, desfășurată nemijlocit în producție. Trecerea în revistă a standului cu realizările elevilor, participanți la ampla mișcare de masă numită „Știință, tehnică, produc-

ție”, bucură mai ales prin faptul că își expun aici rezultatele inteligenței creatoare colective de muncă din învățămîntul liceal și profesional de pe tot cuprînsul țării, din toate județele, ca o probă elocventă că elevii României socialiste au, pe întrega geografie a patriei, condiții minunate de activitate, indiferent de naționalitatea lor, de limba în care învață.

Afirmația de mai sus își găsește o deplină acoperire și în parcînd, în minutele următoare, a părții de expoziție care include creația tehnico-științifică a studenților, cele mai reprezentative lucrări gîndite și realizate de cele 4 700 de colective studențești, reunind în cercetare și proiectare peste 44 000 de tineri din institutele de învățămînt superior. Astfel, Institutul politehnic din Iași prezintă o nouă deosebit interes, „profile din poliesteri armați cu fibre de sticlă pentru acoperișuri ușoare”, în vreme ce unitatea omologă din Capitală se recomandă publicului vizitator cu „mașina de sudat cu ultrasunete fibre textile sintetice sau în amestec”, menită, în măsura generalizării ei, să reducă substanțial importurile. „Polarograf în circuite integrate”, realizat de studenții orădeni, constituie o altă noutate, îndelung analizată și comentată de specialiști. Conservatorul din Cluj-Napoca, anume profesorul Gheorghe Iarosevici și studenții Iosif Ovidiu

Mare și Stelian Chisu, etaleză o invenție, „Sopranin, altin, tenorin, gravin”, reprezentînd un număr sport de etaje de rezonanță și un sistem de amplificare piezo-electric, confecționate din deseuri, la un preț de cost redus.

Făcînd un bilanț al standurilor rezervate, în exclusivitate, creației tehnico-științifice a pionierilor, elevilor și studenților, alături de care lucrează, cu pasiune și pricepere, cadre didactice și specialiști din toate domeniile de activitate, în ideea transferului de cunoștințe și experiență către generațiile mai tinere, se cade să subliniem nivelul tehnic ridicat al lucrărilor prezentate, gradul lor de dificultate și complexitate, urmînd cerințelor celor mai moderne tehnologii. Toate acestea vin să demonstreze, o dată în plus, justetea și profundul realism al concepției partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, de integrare a procesului instructiv-educativ cu producția. Integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, măsură plecată din înțelepciunea și experiența de viață a secretarului general al partidului, își arată aici, pe inelul superior al pavilionului Expoziției naționale a creației științifice și tehnice, cele dintii roade, bogate, generatoare de optimism.

ANDREI GEORGESCU ■

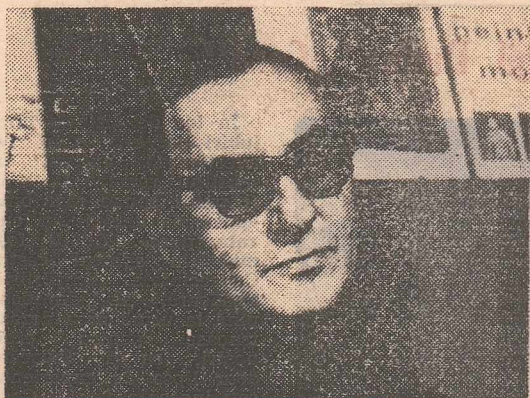

Ștefan Augustin Doinaș:

Tăcerea

Ce perlă-ascunde-n scoica sa tăcerea ?
Iubirea, harul, gloria, plăcerea —
pe toate, rind pe rind, le-am cucerit
cu-aceleași brațe, după-aceleași rit.

Tăcerea însă este mai adincă.
Nici luna-n cer, nici zăvorita stincă
nu-i pot cuprinde taina pe deplin :
mereu răsună-n ele-un murmur lin.

Și numai corpul viu și-aduce-aminte,
ca un fior care se iscă-n lut,
despre tăcerea sfântă și fierbinte
a țărnițelor dintru început.

Floarea-soarelui

Nu este-adevărat : heliotropa
nu merge după soare. Trunchiul ei
ca templul care-și poartă, sus, metopa

nerăsuțit, sculptată din scintei,
așeaptă răsăritul : confirmare
o propriului său chip...

La fel, aș vroa,
fidelă sieși, între munți și mare,
să scapere în aur fruntea mea.

Balada lui Ducipal

Ajuns la vadul mult-visitat, și-abia
mai răsuflind, el a fi vrut să bea.
Pe gît simțea, lăsat din mină, friul.
Bogat curgea, și plin de pește, riul.
Uitase iarbă, zahăr și nutreț :
doar apa, răcoroasă, avea preț.
Ce fel de preț ? Cum se pleca spre Indul
precum oglinda, tresări zărindu-l
pe cel din șa, Stăpînul majestuos,
mai tinăr, dar întors cu capu-n jos.
Așa rămase : fornând cumplit,
incins de sete, însă neclintit,
bind — spre-a goni vedenia fatală —
doar spuma scrișnetului pe zăbală.

Libertatea

Cînd la cotorul aripilor sale
acvila putrezește ; cînd mistreți
rimează pe sub ramuri colosale
de fagi, cu botul, anii pădureți ;
cînd se-nfioară preajma ; și cînd sună
în gura celor duși măruntul ort ;
cînd peste munți, într-un pătrar de lună,
sticlește fața unui frate mort ;
cînd pruncii, descîntîndu-și cărbușii
de mai, dezgroapă-n bălării un os ;
cînd colbul cald, stropit în pragul ușii,
pare-o icoană lăcrimînd pe jos ;

cînd — nevăzut de nimeni, dar de-o mie
de coame-nvăpăiat — un armăsar
gonește herghelia pe cîmpie,
și n urma lui bureți enormi răsar ;
cînd fătul scoate țipăt surd în mumă ;
cînd aerul — rănit de-un pilc urit
de călăreți — stă-n funii, ce sugrumă,
de cinepă abia topită-n rit ; —

atunci apari tu, Libertate ! — zare
venind cu păsări albe de april,
tu — spațiu în continuă visare
sub gene mătăsoase de copil ;
tu — umblet într-o vale a răcorii,
limb al posibilului, unde zei
așteaptă să le-aducă muritorii
încredințarea că-au trăit ca ei.
O, soră a luminii ! Fii stăpîna
acestor plaiuri dulci unde — mereu
hrănită de părinții mei cu mina —
ai răscolit cu plug de foc țărîna
ce mintuie de-aLEAN poporul meu...

Pinul

La ce — mindria rece a pinului de munte
și treptele de raze spre ceruri, care-l mint ?
Stă singur, după ceasul amurgului,
să-nfrunte
superb Casiopeea, cu sulii de argint.

La miezul nopții frunza e toată-n fremătare.
Dar vai ! orgoliosul la ce s-a mai deschis,
cînd stelele strigîndu-l din ce în ce mai tare
răstoarnă perspectiva divină în abis ?

Ah ! jalnic arde pinul sub soarele integru
care-l respinge zilnic făcîndu-l tot mai greu
și-l lasă pe pămîntul înmiresmat și negru
de-a căruia înrudire s-a rușinat mereu...

Un adevărat prieten al românilor

● S-au împlinit 125 de ani de la nașterea celui mai de seamă
scriitor al germanilor din Banat: Adam Müller-Guttenbrunn

Dintre figurile de seamă ale literaturii germane din Banat — de la Johann Friedel pînă la Nikolaus Schmidt, de la Johann Nepomuk Preyer pînă la Otto Alschner — Adam Müller-Guttenbrunn se detașează ca scriitor în cel mai larg sens al cuvîntului, nu numai fiindcă a cultivat în mod intens nenumărate genuri beletristice, ci și ca folclorist, critic literar și de teatru, la fel ca publicist și om de cultură. A creat o operă de dimensiuni impozante, marcată în liniile esențiale de semnele neșterse ale unei adînci preocupări sociale și implicit de o sensibilitate mereu trează pentru actualitatea cotidiană, de o hotărîtă fermitate în acțiunile pentru masele populare, pînă atunci vitregite de istorie. În concepția lui, singura justificare pentru notorietatea socială o reprezintă munca, creația. Poporului putea să-i închine imnuri — toate figurile romanilor și povestirilor sale din mediul bănățean, care mai au și azi o atracție deosebită pentru cititori, fiind sfîștite și innobilate de muncă, munca brațelor și a minții. Simpatia lui neîmurmurată aparține tuturor acelor care, prin trudă și prin fața brațelor harnice, își cîștigă pinea. El retrăiește în personajul Georg Trauttmann din „Amurgul idolilor” evenimentele cînd masele demonstrează cu ocazia alegerilor în fața parlamentului, iar inima lui bate pentru ele. El știe ce înseamnă pinea cea de toate zilele pentru argații care nu posedă nici o palmă de pămînt și trebuie să-și cîștige prin trudă istovitoare, în timpul recoltei, hrana pentru o iarnă lungă. Scriitorul timișorean Andreas A. Lillin a atras atenția deja cu ani în urmă asupra acestei probleme-cheie din opera lui Adam Müller-Guttenbrunn, dezvăluind astfel una din cele mai de seamă rădăcini sociale ale creației scriitorului.

În acest context social ne prezintă Adam Müller-Guttenbrunn problema naționalităților. El întreprinde adevărate călătorii de documentare care-l duc de la Timișoara la Zăbrani — localitate din județul Arad, unde scriitorul s-a născut acum 125 de ani — iar jeluțiile răzlețe auzite de el pînă acum se înlanțuie în chipul adevărului crud de dimensiuni nebănuite. A scris un pamflet despre „Nevoile șvăbești”, dar n-a putut să nu recunoască faptul că nevoile șvabilor sînt numai o frîntură dintr-o problemă generală, care cuprindea toate naționalitățile ce au trăit în acele

condiții statale și sociale, în primul rînd cea mai numeroasă populație și dăinuind aici de totdeauna, adică cea română. Adam Müller-Guttenbrunn și-a dat seama că numai unitatea tuturor naționalităților asigură o șansă în lupta împotriva acelei împilări. Soluția era clară : apropierea dintre germanii și românii din Banat, crearea unei rezistențe comune a acestora, care trăiau și muceau de secole în sate învecinate, de foarte multe ori vatră lingă vatră, veghind pe aceleași diguri, pentru a-l îmblîzi pe dușmanul de moarte, puhoiul apelor, avînd aceleași bucurii și necazuri. El a priceput că pentru șvabii din Banat există o singură cale de a-și păstra limba și cultura, iar această cale constă, după cum va demonstra logica de fier a istoriei, în prietenia cu poporul român. Acesta a fost și mesajul politico-social în „Amurgul idolilor”, în care Adam Müller-Guttenbrunn a demonstrat compatrioților săi, prin mijloace literare, că în lupta fierbinte pentru autoafirmare, această prietenie și legătură a șvabilor reprezintă singura posibilitate de a obține din partea istoriei confirmarea dreptului la o existență cu limbă și obiceiuri proprii.

Într-o împrejurare, vorbind de „Amurgul idolilor”, scriitorul spunea că, prin acest roman, șvabii bănățeni ar fi intrat în istorie. Prin această operă și prietenia dintre germanii și românii din Banat a găsit un drum și un loc în istorie. Politica asupritorilor a avut aceleași consecințe pentru sorțile individuale de ambele părți. Intercizarea predării lecțiilor în limba germană la Piarștii din Timișoara în al șaselea deceniu al secolului trecut l-a obligat pe Adam Müller-Guttenbrunn să renunțe la școala medie, fiind obligat, ca și marele povestitor român Ioan Slavici, venit la Timișoara pentru a învăța aici limba germană, să-și caute o școală în alt oraș. Cîtă asemănare între soarta populațiilor română și germană pînă în ziua cînd Adam Müller-Guttenbrunn a aflat din presă despre dezvelirea festivă a unei plăci comemorative la casa părintească din Zăbrani, notînd în jurnal : „...Șași din Ardeal au fost prezenți și preotul român din Chesinț cu reprezentanții comunei ! El m-a elogiât în fața casei părintești. Acesta a fost punctul culminant al festivității. Toată stîmna mea pentru poporul român, care posedă suflete atît de recunoscătoare. Primesc totul ca mulțumire pentru «Amurgul idolilor».”

Acum e limpede de ce ziarul arădean „Românul” l-a sărbătorit pe Adam Müller-Guttenbrunn ca pe un adevărat prieten. În noiembrie 1912 a apărut amplul articol „Un amic al nostru : Adam Müller-Guttenbrunn” pe care dr. Horia Petra-Petrescu l-a scris cînd scriitorul împlinise vîrsta de 60 de ani. Apărut post festum — cum precizează autorul în introducere — rămîne un semn de „dragoste curată față de scriitorul german, care are simpatie față de noi, români”.

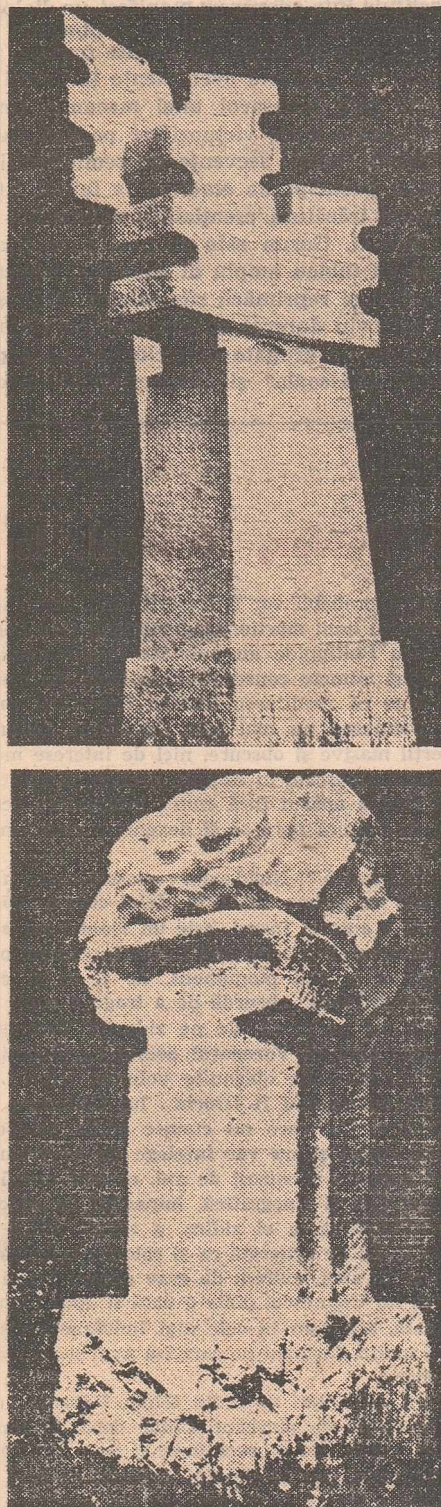
Și Lucian Blaga l-a omagiat pe Adam Müller-Guttenbrunn în primăvara anului 1923 în publicația clujeană „Patria”, Blaga îl numără printre scriitorii „de seamă din Banat, care ca nimeni altul ne-a cunoscut rosturile și ne-a înfățișat în scrierile sale totdeauna într-o lumină simpatică, arătînd iubirea noastră de pămînt și de cer, stăruința noastră între obiceiurile vechi, însușirile dirze ale singelui nostru, care nu arareori s-au descărcat în luptele politice ale bănățeanului”. „Adam Müller-Guttenbrunn e unul din puținii scriitori străini care vorbesc bine despre noi. Ne mînguiem cu aceea că un scriitor care a trăit între noi, cunoscîndu-ne nu numai din auzite, a găsit pentru adevărul popor românesc un cuvînt frumos —, astfel își încheie Lucian Blaga articolul.

Este cunoscut faptul că Adam Müller-Guttenbrunn s-a strădui din răsuțeri să aducă la Raimundtheater numai forțe de prim rang. Printre ele se afla renumita actriță română Agatha Bărsescu, considerată de Müller-Guttenbrunn „prima artistă a casei”. După o perioadă de studii la Viena, actrița a plecat în anul 1883 la Deutsches Theater din Berlin, obținînd, apoi, șapte ani în șir, succese răsunătoare la Burgtheater din Viena, mai ales în regia lui Adolf Wilbrandt. După un angajament de doi ani la Hamburg, s-a reîntors la Viena unde a rostit prologul la reprezentarea de gală inaugurală a Raimundtheater-ului. Adam Müller-Guttenbrunn a nutrit pentru artista română înțelegere și era pentru ea un adevărat povătuitor părintesc, deși pomenește prea puțin despre asta în scrierile sale autobiografice. Cu alții mai de preț sînt „Memoriile” Agathe Bărsescu, care au apărut în anii '30 la București. Agatha Bărsescu scrie printre altele : „...Mă atrăgea și Viena unde se construie un nou teatru, Raimund-Theater al cărui director a fost scriitorul și dramaturgul Adam Müller-Guttenbrunn. El mă cunoștea și mă aprecia foarte mult, rugîndu-mă să vin și promițîndu-mi un minunat angajament. Și într-adevăr el s-a ținut de cuvînt, căci mi-a fost un foarte bun prieten și povătuitor. Aș putea spune că după Dr. Wilbrandt, directorul Müller-Guttenbrunn a fost singurul cărui i-am acordat toată stima și toată prietenia mea”.

Șvabii care trăiesc azi în România socialistă văd în Adam Müller-Guttenbrunn „un simbol al legăturilor de prietenie dintre germanii și românii bănățeni”...

NIKOLAUS BERWANGER

MĂGURA

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Anul Jules Verne

De mult, dintotdeauna, zărele nu pot fi citite fără filosofie și estetică. Cui i se pare că gîndesc prea abstract, să citească un articol trimis din Roma acestor zile atît de încrîncenate de către un ziarist, nu un critic literar, nu un estetician, nu un cronicar de film, meserii fără de care însă nici el, Jacques Nobecourt, „trimisul special” al lui Le Monde, nu se poate exprima, nu poate transmite: „...Această afacere (răpirea lui Aldo Moro — n. mea) dezvăluie că realitatea a fost cotropită de ceea ce părea cu totul imposibil: filmele lui Elio Petri (n. mea: la noi s-a văzut „Clasa muncitoare merge în paradisi”, dar ar trebui adăugat aîci și Francesco Rosi cu ale sale „Cadavre de lux”, răpirile acelea de magistrați romani...), romanele lui Sciascia, aparțin acum aceluia „așa s-a întimplat”, cum spun copiii. Romanul constituia deja simbolizarea unor moravuri politice și a unei clase, sub o formă relativ metaforică. Filmul distruge ceea ce cuvintele păstrau din simbol. Ultima etapă: răpirea lui Aldo Moro nu s-a mai născut în imaginația lui Sciascia... Înainte de a apărea în ziar poza lui Aldo Moro, prizonier al teroriștilor — existase personajul lui, încarnat de Gian Maria Volonte (într-un film, după un roman al lui Sciascia — n. mea). Or, odată cu răpirea, ficțiunea a devenit act real, ca și cum o regulă a jocului artistic, aceea de a „face ca și cum...”, ar fi fost violată. Articolul se intitulează: „Italia. Opinia publică descoperă cu stupefație că realitatea întilnește ficțiunea imaginată de cineasți și romancierii”. Întrebarea mea — de lector, deci și de estetician — este: de ce „cu stupefație”? De ce „se descoperă cu stupefație” forța imaginativului? De ce puterea opiniei publice e stupefiată că imaginația a luat puterea în știrile de ficție, ale fiecărui ziar? Asta se petrece doar de foarte multă vreme. De ce părea „cu totul imposibil” ca ficțiunile unor artiști realiști de forța lui Rosi, Petri să se intruchipeze în real, cînd din real se născuseră ele, ca omul din țărîni? De ce cr avea fantezia artistului un alt destin decît acela al lutului din care s-a născut? Imaginația este aburul lutului din care venim și ne întoarcem, după ce ne-am autoolărit, văcări sau balerini, cosmonauți sau hingheri. Zărele de pe vremea lui Sofocle — dacă ar fi existat — ne-ar fi dat măr-turie că „Antigona” nu e doar himera unui cap inspirat. „Hamlet” s-a jucat și se joacă zilnic — milioane de „fapte diverse” ni-l banalizează cotidian. Și invers: un Faulkner, povestea, să zicem, a lui Mike, cel care pentru o vacă face moarte de om, poate fi confirmat(ă) în toate zicrele care n-au apărut pînă la inventarea tiparului. Stupefiant ar fi să nu descoperim în cotidiană ediție umană ceva ce nu a gîndit Shakespeare, ce nu e scris la Tolstoi, Molière, Homer și Kafka. Să mi se permită ca într-un articol de pagină externă să citez un gînd dintr-un studiu de literatură, recent apărut la noi, pe care îl pun lingă „Cîteva părieri” ale lui Caragiale, ca ferovoare a bunului simț, ca putere divină a acestuia de a opera pe blestemele tărîmuri ale creației, acolo unde domnește taina perpetuei învieri a extraordinarului din banal și a banalului din unic. Lucian Raicu scrie*): „O carte reprezintă o forță pe care nu oricînd ești în stare s-o suporti”. Doar din comoditate, din neputința de a suporta forța capodopere-lor pînă la ultima lor consecință — lumea își inchipuie că bunul nostru Jules Verne este supremul sau chiar unicul inventator de ficțiuni realizate în titluri pe 6 coloane: „Cosmonauții s-au întors pe pămînt, sănătoși”. E adevărat că niciodată nu a apărut un asemenea titlu: „Auschwitz. Opinia publică descoperă cu stu-peaie că realitatea întilnește ficțiunea imaginată de Kafka”. Dar Gogol, Ibsen, Flaubert, Caragiale sînt jules-vernieni într-un sens mult mai adînc și mai „stupefiant”: ei se realizează zilnic pe pămînt și nu în cer, din bovarism în bovarism, din troică în troică, din noră în noră, din oră în oră, pînă la „Ultima...”, aceea paginată cu sufletul la gură: „Națiunile Unite — New York. Delegații tuturor țărilor descoperă cu stupefație că situația internațională reclamă presant întrebarea lui Shakespeare: A fi sau a nu fi”.

RADU COSAȘU ■

*) Lucian Raicu: Practica scrisului și experiența lecturii.

„Operațiunea Noe”

Americanul John Walsh, biolog și zoolog amator, în vîrstă de 30 de ani, este considerat de revista SCIENCE et VIE „un erou al ecologiei în acțiune”. Într-un incendiu de 15 ani — în cadrul a ceea ce a fost numită „Operațiunea Noe” — el a

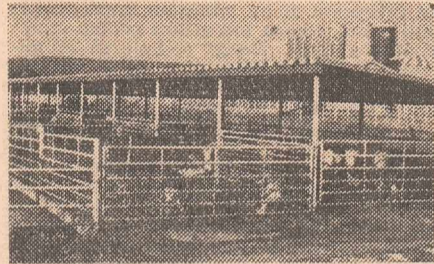
salvat numeroase animale amenințate de diverse cataclisme ale naturii (inundații seismice etc.), în numele Societății Internaționale pentru Protecția Animalelor. În cadrul operațiunilor de salvare, Walsh recurge în principal la două tehnici: fie capturează animalele aflate în perimetrul unor ape al căror curs este în urecare, transportîndu-le în zone sigure, fie prinde acele animale, deja luate de ape și, cu

NOTE DE DRUM DIN S.U.A.

„Kansas State University”

Orășelul Manhattan nu are o populație mai mare de 50 000 de oameni, dar 20 000 dintre ei sînt studenți. Este un oraș pitoresc și foarte îngrijit, asemănător cu orașele noastre din Transilvania. Aici funcționează una dintre cele mai importante universități, Kansas State University. Prima vizită am făcut-o la Colegiul de agricultură, unde am purtat discuții cu decanul facultății, David J. Mugler. Acesta s-a arătat deosebit de amabil și, la sfîrșitul dialogului despre procesul de instruire, mi-a oferit o serie de materiale și programe de învățămînt. La Facultatea de medicină veterinară am avut, de asemenea, convorbiri cu decanul, dr. Lee Railsback.

Studenții, mi s-a spus, au condiții de muncă și viață corespunzătoare. Laboratoarele sînt dotate conform ultimelor cerințe ale tehnicii, inclusiv cu televiziune cu circuit închis. Profesorii pot controla pe studenți prin intermediul stațiilor de radio. Fiecare etaj al clădirii facultății este destinat cîte unui an de studiu și dispune de sală de

La una din fermele Universității unde studenții de la Colegiul de agricultură realizează integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția.

curs, laboratoare, săli de studiu individual. Rectorul universității, Duane Acker, urmărește, el însuși, îndeaproape procesul integrării învățămîntului cu cercetarea și producția, stimulează acest proces și îl evaluează consecințele în sfera instruirii studenților. De altfel, Duane Acker s-a decis să-și stabilească domiciliul chiar în campusul universitar, „pentru a fi mai bine în miezul problemelor”, cum îi place să

ajutorul bărcilor, le transportă în locuri uscate, pînă la retragerea puhoaielor. Dintre cazurile în care zoologul american a acționat ca un adevărat erou, revista franceză citează salvarea a 10 000 de animale în timpul instalării barajului de la Atebaka, în Surinam (cînd 1 000 de kilometri pătrați au fost acoperiți cu apă, iar o zonă de junglă de aproximativ 6 500 de kilometri pătrați a fost afectată) și alte situații similare.

TEODOR MARIAN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Oameni în cădere liberă

„Transamerica building” este un zgîrie-nori din San Francisco. Acest colos nu și-a cîștigat, pînă acum, o stranie celebritate, precum alte edificii, blocuri sau poduri, de la înălțimea cărora unii s-au obișnuit, pe baza unei tradiții a maximei eficacități, să se arunce, spectaculos, pentru a-și pune, în sfîrșit, punct. Totuși, de curînd, de la etajul 27 al amintitului zgîrie-nori, un tînăr și-a dat drumul în jos, nici mai mult, nici mai puțin decît prin coloana de aerisire. În plus, pe traseu, a emis țipete vesele. Viteza dînsului a atins valori remarcabile. Un calcul estimativ a relevat că îndreptîndu-se spre mezanin, volubilul sinucigaș a atins 160 de kilometri pe oră, ceea ce rămîne o viteză nu întotdeauna de invidiat chiar și pe orizontală. Ajuns la destinație, personajul nu s-a făcut tîndări, ci, printr-o șansă uluitoare, s-a ales cu unele fracturi. Ba, fără să-și pîrdă unele rece, a și exclamat cînd a fost instalat în ambulanță că a făcut un voiaj nemaipomenit — fapt recunoscut ca indiscutabil de întreaga asistență și chiar de fotoreporterii precipitați la fața locului. La spital, Jim Lewis, căci așa se numește protagonistul căderii libere, a declarat că a riscat alunecarea în stil perpendicular în urma unui pariu. Evident, dacă l-ar fi pierdut, ar fi murit. Așa, a cîștigat o mie de dolari. Mă rog. Dreptul dînsului.

O altă specie de drept aerian, pe bani

simțitor mai puțini, se exploatează la sînge în atmosfera Pretoriei. Firme albe sînt de acord ca parașutiști negri să se arunce de la 2 000 de metri spre pămînt cu parașutele închise pînă la distanța considerată critică. De-abia acolo, în circumstanțele unui efect dramatic asigurat, victimele pot trage maneta și arăta privirilor diverse texte publicitare inserate în mătasea multicoloră a parașutei. Această reclamă se bazează pe efectul surpriză și nu pe cel insinuant favorizat de o cădere lentă, adică de declanșarea parașutei imediat după saltul din avion. În cercurile de specialitate de la Pretoria se apreciază că stilul șoc dă rezultate incomparabil mai bune decît stilul clasic, deși cazurile de risc nu sînt deloc neglijabile. Cum riscul nu este decît al oamenilor sandwich care plonjează în neant și nu și al produselor pentru care se face publicitatea, se poate discuta, mai departe, confortabil, despre stilul reclamelor și perfecționarea lor în atmosfera atît de fertilă a aparatului în care ora de cădere a unui negru se plătește cît ora de staționare la un ghișeu de bancă a unui alb...

Curajul de a fi șomer

Un tribunal din Frankfurt pe Main a judecat un caz care poate crea un precedent cu implicații greu de prevăzut. Experții apreciază că dosarul cu pricina ar putea constitui inaugurarea unei ere noi în jurisprudență, dacă se

ține seama că fondul problemei are o semnificație cu adresă la întreg mecanismul social din lumea occidentală. Care sînt însă faptele? Hans Martin, tehnician la o uzină din Frankfurt pe Main, a fost amenințat, adesea, în ultimii trei ani, cu concedierea. Hans nu a ajuns șomer, dar, sub teroarea momentului-cheie, ideea ajungerii în stradă, a căpătat proporții și s-a instalat ca o obsesie. Pe scurt, medicii care l-au consultat au declarat că Hans suferă de o nevroză tipică, urmare directă a climatului de lucru și, în conformitate cu legile, boala poate fi acceptată ca argument în justiție. Lucrurile au evoluat exact în direcția aceasta. Întreprinderea este pasibilă de plățirea unor daune substanțiale...

Ele ar putea atinge o cifră cu nenumărate zerouri la nivelul Pieței Comune. În definitiv, cei șase milioane de șomeri, cîți numără — deocamdată — piața forței de muncă neutilizate din țările respective, ar putea intra, cu psihic cu tot, în clauza daunelor pentru nevroză amintită. Dar dacă Hans — se va putea replica — nu mai poate munci, în schimb cei șase milioane de șomeri, care, în 1985, vor fi nouă milioane, pot încă munci. Pot, dar nu au unde. Dincolo de toate acestea, rămîne concludentă apariția unei boli sociale în sensul cel mai strict al cuvîntului și eventualitatea plățirii unor daune pentru sufletele măcinată de groază ale celor care nu au curajul atît de... „necesar”, de a deveni șomeri.

RADU BUDEANU ■

Narita — un

Recent s-a anunțat că guvernul japonez a hotărît să amîne deschiderea noului aeroport internațional al capitalei, de la Narita, care era prevăzută pentru 30 martie. Această decizie a fost luată din cauza pagubelor importante produse la echipamentele turnului de control al aeroportului, în cursul manifestațiilor desfășurate la începutul săptămîinii trecute împotriva inaugurării acestei noi porți aeriene, nedorită de locuitorii capitalei nipone și ai orașelor mici din jur.

Disputa nu este nouă, ea durează de ani de zile. Narita a devenit numele simbolic al luptei ecologice din Japonia, niciodată un conflict între progresul tehnic și ecologie neluînd asemenea proporții. La începutul anilor '60 în Japonia se preconiza dotarea capitalei cu un aeroport care să asigure primirea supersonicelor și a avioanelor de mare capacitate de miine, putînd lua la bordul lor pînă la o mie de pasageri. În 1963 a fost luată hotărîrea construirii unui nou aeroport internațional în împrejurimile orașului Tokio, renunțîndu-se la cealaltă soluție propusă — creșterea capacității actualului aeroport internațional, Haneda. Locul viitorului aeroport a fost ales cu greutate, deoarece cîmpia Kanto, care înconjoară Tokio, nu este mare, fiind mărginită de munți la vest și sud. A fost reținut în cele din urmă un teren cultivat — Narita — la 66 kilometri de capitală. Opțiunea a declanșat o reacție ostilă din partea cultivatorilor, cărora li s-au alăturat apoi ecologii, zona fiind locuită de o populație numeroasă.

DEZARMARE-DEZVOLTARE, O RELAȚIE ESENȚIALĂ A LUMII CONTEMPORANE

Intervalul 1970-1980 a fost proclamat la O.N.U. Deceniul dezarmării. Potrivit unor rezoluții adoptate în același forum internațional, cu ani în urmă, ne aflăm în cel de-al doilea deceniu al dezvoltării. Iată deci că cele două realități, cele două imperative vitale ale epocii noastre — dezarmarea și dezvoltarea — sînt recunoscute și prezentate în plenum Națiunilor Unite ca obiective prioritare ale lumii contemporane. Obiective permanente, legate strins de viața și viitorul omenirii și aduse cu atât mai mult în prima linie a atenției publice mondiale în momentul în care popoarele planetei speră, așteaptă de la apropiata sesiune specială a Organizației Națiunilor Unite consacrată problemelor dezarmării răspunsuri constructive, pe măsura aspirațiilor lor. Există în prezent în lume o întreagă literatură care face cunoscut impactul profund negativ, în direcții multiple, al escaladării cursei înarmărilor și creșterii cheltuielilor militare. Documente ale O.N.U. — între care se remarcă cele două rapoarte consacrate consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectelor sale profund dăunătoare asupra păcii și securității mondiale — prezintă răsplată concluzia clară că o securitate efectivă nu poate fi realizată astăzi prin noi înarmări. „Omenirea a atins demult momentul în care securitatea poate fi garantată doar prin dezarmare și prin extinderea cooperării internaționale între toate statele și în toate domeniile, prin stabilirea — pe baza avantajului reciproc — a unor raporturi care să permită eliminarea actualelor surse de tensiune și de conflict și suprimarea importanței acordate forței în relațiile internaționale”, afirmă documentul elaborat sub egida Națiunilor Unite între iulie 1976 — iulie 1977.

Două sînt aspectele grave ce se cer soluționate cu urgență și a căror alăturare exprimă relația esențială ce există între ele. Inițial aspectul constituie dezarmarea, și în primul rînd dezarmarea nucleară, de realizarea acesteia depinzînd dezvoltarea fiecărui popor, viața și viitorul pașnic al omenirii. O securitate autentică — aceasta este convingerea fermă a României — nu poate fi astăzi căutată decît în dezarmare, iar acest lucru trebuie înțeles de toate statele. Cel de-al doilea obiectiv fundamental al contemporaneității îl reprezintă dezvoltarea, crearea condițiilor internaționale pentru eliminarea subdezvoltării, asigurarea unui progres mai rapid al țărilor rămase în urmă, reducerea și eliminarea decalajelor economice între state.

Relația dintre aceste două imperative este prezentă de obicei în expresia sa

cea mai directă, cea mai izbitoare: costul cursei înarmărilor este enorm. Cheltuielile militare mondiale din ultimii cinci ani — afirmă documentul O.N.U. — au depășit 1 800 miliarde dolari. 6 000 miliarde dolari — echivalentul produsului social global pe anul 1976 — aceasta este cifra, fabuloasă întru totul, la care se ridică bugetele militare ale tuturor statelor, de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și pînă în 1977. Pe aceeași perioadă, uriașe probleme sociale își așteaptă rezolvarea în aproape toate țările. Toate domeniile semnificative pentru progresul economic și social — servicii publice, asistență sanitară, învățămînt, locuințe, protecția mediului înconjurător etc. — resimt absența resurselor investite cu atîtă generozitate pentru înarmare.

Cheltuielile militare au devenit, într-adevăr, un termen de comparație în aprecierea — fie doar și cantitativă — a uriașelor resurse financiare, umane și materiale irosite pentru înarmare. Să exemplificăm: resursele consacrate cercetării medicale în lume reprezintă doar o cincime din cele rezervate cercetării și dezvoltării militare; suma cheltuită în zece ani de către Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.) — 83 milioane dolari — nu ar fi suficientă nici măcar pentru cumpărarea unui singur bombardier strategic modern; aproximativ 25 la sută din brațele de muncă mondiale din sectorul științific sînt angajate în ocupații legate de armată. Consecințele negative ale cursei înarmărilor, ale competiției ce se desfășoară în numele puterii de a distruge, nu sînt însă prezente doar în această sferă de referință. Experții sînt de acord în a aprecia că unele dintre principalele probleme economice din ultimii ani — inflația rapidă, dezechilibrele balanțelor comerciale, șomajul — sînt agravate de menținerea unor mari eforturi militare, chiar dacă în aceste cazuri rolul cursei înarmărilor nu poate fi relevant în termeni cantitativi. Ideea efectelor binefăcătoare ale dezarmării este, în această perspectivă, valabilă pentru toate țările, indiferent de sistemul lor economico-social, de nivelul de dezvoltare.

Există calcule gata făcute care arată, de pildă, că actualul buget militar al S.U.A. costă economia americană 1 360 000 locuri de muncă sau că numai 9 miliarde de dolari (cheltuielile militare globale pe anul 1977 sînt estimate la 400 miliarde dolari!) ar fi suficiente pentru scoaterea din ignoranță a celor 800 milioane de analfabeți existenți în prezent în lume.

Teoretic deci argumente suficiente și cu mare forță de convingere pledează pentru eliminarea războiului din viața

popoarelor, pentru folosirea resurselor planetei și a cuceririlor spiritului uman în scopuri care să servească progresului omenirii, liniștii și înțelegerii între locuitorii Terrei. Iar o necesitate recunoscută și acceptată la nivelul ideii poate deveni realitate prin voință politică și bună credință, prin eforturi susținute. Este aceasta convingerea fermă a României socialiste, prezentată cu cele mai diverse prilejuri și afirmată cu forța argumentelor de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara Comitetului Central al partidului din 22-23 martie. Spunea secretarul general al partidului nostru în cuvîntul său: „Uriașele cheltuieli care se fac pentru înarmări apasă tot mai greu pe umerii tuturor popoarelor, inclusiv ai popoarelor din statele dezvoltate. Iată de ce oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare constituie o necesitate vitală, atît pentru dezvoltarea economico-socială și bunăstarea fiecărei națiuni, cît și pentru asigurarea păcii și securității popoarelor, a întregii lumi”.

Relația dezarmare-dezvoltare poate deveni, în viziunea țării noastre, o direcție de acțiune vie, prin adoptarea unor măsuri practice în acest sens la viitoarea sesiune specială a O.N.U.: **înghetarea, într-o primă fază, a cheltuielilor militare, a efectivelor și armamentelor la nivelul anului 1978, sumele economisite pe această cale urmînd să fie alocate pentru dezvoltarea economico-socială și ridicarea nivelului de trai al popoarelor; reducerea treptată, cel mai târziu pînă în 1985, cu cel puțin 10-15 la sută față de nivelul anilor 1978 a cheltuielilor militare și a efectivelor trupelor, sumele disponibile putînd fi investite în proporție egală (50 la sută) pentru dezvoltarea economică și ridicarea nivelului de trai din fiecare țară și, respectiv, pentru țările în curs de dezvoltare cu un venit național de pînă la 500-600 dolari pe locuitor.**

Atribuind o importanță cu totul deosebită sesiunii speciale a O.N.U., consacrate dezarmării, Comitetul Politic Executiv a hotărît elaborarea unui material care să prezinte poziția partidului și statului nostru în această problemă și care să constituie baza expunerii punctului de vedere al țării noastre la sesiune. Această activitate neoposită, izvorită din înțelegerea în profunzime a cursului vieții internaționale, a responsabilității ce revine contemporaneității în eliminarea mijloacelor de distrugere — tot mai înfricoșătoare — din viața planetei, traduce hotărîrea partidului, a statului și a întregului popor român de a nu precupeți nimic pentru a-și aduce contribuția la dezarmare, la pacea și progresul popoarelor.

DOINA IOVĂNEL ■

ȘTIINȚA PE MAPAMOND

Supergravitația, împlinirea visului lui Einstein?

Un cuvînt nou a îmbogățit în 1976 vocabularul fizicii: supergravitația. Să exprime căutarea continuă a cuvîntelor o tendință de inflație a lexicului, în această epocă în care cuvintele par să se uzeze foarte repede, încît trebuie să le adaugi prefixele „super” sau „extra” pentru a le revaloriza? Cuvîntul gravitație nu este deci suficient? Sau supergravitația desemnează, într-adevăr, o forță mai puternică decît gravitația?

Cuvîntul acesta nou — scrie „SCIENCE et VIE” în unul din ultimele sale numere — definește, într-adevăr, o nouă teorie fizică, ale cărei baze au fost puse de Daniel Freedman și Peter van Nieuwenhuisen (ambii de la Universitatea de stat din New York) și Sergio Ferrara (de la Centrul de cercetări atomice din Frascati). Această teorie își propune să includă fenomenul gravitației într-o teorie unificată, materializînd astfel visul urmărit toată viața de marele Einstein. Pînă în acest moment, informează revista franceză, gravitația nu a putut fi niciodată integrată unui cadru, nici măcar teoretic, care să reunească celelalte forțe: nucleare, magnetice și electrice.

Pentru a ajunge la această îmbinare, teoreticienii citați mai sus au făcut apel la un concept nou, cel de supergravitație. Noțiunea de concept

are o importanță cu totul deosebită în acest caz, pentru că, într-adevăr, orice teorie este mai întîi o construcție abstractă, care încearcă să reprezinte mai bine realitatea observată. Un exemplu ilustrativ — teoria forțelor. În cazul supergravitației este vorba de o teorie foarte complexă care încearcă să reconcilieze două teorii fizice de mare importanță. Pentru infinitul mic, atom și particule, există fizica cuantică; pentru infinitul mare — stelele și celelalte corpuri celeste — există relativitatea generală.

La începutul acestui secol, cînd mijloacele de observație și experimentare s-au dezvoltat deopotrivă, atît în domeniul astrofizicii, cît și în cel al fizicii particulelor, s-a presupus că fizica cuantică și relativitatea ar fi recuperabile nu numai în mecanica clasică, ci și în alte domenii. Din păcate nu și în cazul particulelor de mare viteză, deoarece — vorbind schematic — raporturile între particule nu este identic cu cel dintre corpurile celeste. Dificultatea o constituie gravitația, subiectul esențial al relativității generale. Imaginea clasică ce se oferă pentru a ilustra relativitatea generală era aceea a unui spațiu avînd numai două dimensiuni, ceva de genul unei membrane elastice plane. Mase de mărime diversă, aruncate pe această suprafață, produc deformări, datorită forțelor gravitaționale. Întrebarea care se pune în acest caz este dacă și celelalte forțe, de exemplu forța electrică, deformează și ele spațiul. În mod tradițional, la această în-

MONDO UMANO ?

„Comentarii asupra

tristeții și monotoniei”...

Un tip (folosim această formulă din rațiuni pe care le vom expune mai târziu) se consideră chemat să reevalueze istoria și atunci își alege un subiect deloc inedit dar a cărui radiografie o face într-un alt sens decît pînă la el. Dacă s-a mai întîmplat pînă la întreprinderea lui? Desigur că da. Asa că pionieratul inițiativei nu în asta constă. Atunci în ce? În a reabilita. Dar nu orice fel de personaje și dintre cele care ar avea dreptul la așa ceva. Căci, iată, ca să nu mai lungim vorba, în cartea „Războiul lui Hitler” (de 926 pagini!) David Irving ajunge să afirme nici mai mult, nici mai puțin, că „Hitler nu a vrut asasinat, el nu a știut nimic despre ele”. Atunci cum s-ar explica zecile, sutele, miile de ordine ale sale urmate de represalii ieșite din comun în cazuri în care partizani sau organizații progresiste luptau cu succes împotriva fascistilor? Atunci cum s-ar explica înseși planurile secrete („Barbarosa” și altele) de declanșare a conflagrației mondiale? Atunci cum s-ar explica numeroasele trimiteri pe lumea cealaltă ale unor colaboratori apropiați pentru simpla bănuială că nu ar fi fost de acord cu el? Și, desigur, există atîtea alte întrebări la fel de grave pe care, după cum ne dăm seama, Irving nu le ia în considerare.

Ca atare, replica pe care i-o dă un istoric — A.J.P. Taylor — este pe cît de scurtă, pe atît de exactă: „Ideea aceasta (a lui Irving, n.n.) este prea naivă ca să mai merite o discuție”.

Și totuși lucrurile nu s-au oprit doar aici. În altă parte, altcineva. Joachim Fest, se consideră și el angajat în febra reabilitării și realizează filmul de montaj „Hitler — o carieră”, lansat cu un tam-tam considerat a fi aproape fără precedent. Dorința de a se prezenta într-o manieră obiectivă activitatea lui Hitler a fost contestată chiar de unii intelectuali vest-germani, care subînțau — între altele — că e vorba de o situație îngrijorătoare, deoarece acest film nu face decît să mărească și mai mult confuzia în mintea tinerilor care și așa nu știu prea multe despre epoca respectivă. În sfîrșit, despre „Hitler superstar”, operă rock, nu e cazul să mai vorbim. Nu le-am fi reamintit dacă, între timp, nu am fi consemnat noi forme de proliferare a apologiei deșănțate, o afirmă publicatia pariziană „L'Express”, a lui Hitler. Astfel, ziarul „Deutsche Nachrichten” și alte publicații vîdit naziste ating un tiraj total de 201 000 exemplare, iar recent, la Anvers, la o reuniune fascistă au participat 750 de persoane din Europa occidentală ce au afișat cu ostentație întreaga panoplie a simbolurilor naziste („France Presse”). În fine, în alte părți, se consideră insuficientă literatura de specialitate. A se citi: care să preamărească cea mai întunecată noapte a umanității. În atari condiții nu e deloc de prisos să spunem că lumea nu are nevoie de idoli de acest gen, ce nici măcar la naftalină nu pot fi ținuți. Lupta împotriva reactivității trebuie să fie mai fermă ca oricînd. Mai ales acum, cînd dintre lucrările „de artă” naziste, confiscate după ultima conflagrație mondială, sînt multe considerate comentarii asupra tristeții și monotoniei războiului. Comentariile noastre ni se par inutile.

PETRE NICOLAE ■

aeroport nedorit

Instalațiile au fost terminate în 1972, dar aeroportul a rămas nefolosit pînă în prezent din diferite motive. În cei șase ani care au trecut, clădirile Naritei, care nu au fost folosite niciodată, s-au degradat, rugina năvălind pe costisitoarele instalații. Revista franceză „Le Point” scrie că din punct de vedere financiar, aeroportul Narita „este o prăpastie”. Construcția primei părți, care acoperă 550 hectare, împreună cu aerogara, clădirile administrației și o pistă de 4 000 metri au costat 230 miliarde de yen, potrivit oficialităților, și o sumă dublă acesteia, după alte estimări. De șase ani aeroportul Narita „devorează” 40 milioane de yen pe zi în dobînzii și în cheltuieli de supraveghere. „Este un preț prea mare pentru un aeroport pe care nimeni, sau aproape nimeni, nu-l vrea” — scrie „Le Point”. Nici publicul, deoarece traseul de parcurs, fără legături rapide, constituie un obstacol; nici multe companii aeriene, deoarece Narita va fi una din platformele cele mai scumpe din lume; nici viitorii funcționari, 15 000 persoane la început, un număr triplu mai târziu, pentru că locuințele sînt rare și la prețuri ridicate în această regiune; nici, desigur, țărani de pe terenurile respective și mai ales ecologii.

La ora închiderii ediției, „France Presse” anunță că guvernul nipon a fixat pentru 20 mai ceremonia inaugurării aeroportului internațional Tokio-Narita, dînd asigurări că vor fi luate toate măsurile de securitate necesare (între altele, prezența permanentă a 1 500 de polițiști).

R. AVRAM ■

Improvizații

La ora cind vor apare aceste rinduri, probabil că vom fi aflat cu toții rezultatul meciului amical **Argentina—România**, de la Buenos Aires. In ce mă privește, un rezultat favorabil mi-ar place foarte mult și i-aș felicita pe jucători, dar există câteva amănunte care mă fac mai pesimist. (Dee Domnul să mă-nșel!) Mai întâi acea infringere (0-1) din fața echipei **Franta B**, rezultat care nu contează, desigur, dar nici nu poate fi trecut cu vederea dacă e vorba de firma **naționalei**. In general, măsurile de redresare in ce-i privește pe tricolori au avut loc sub forma unei ciudate mentalități. Covaci a gândit că dacă adună la lot jucători din toate generațiile va demonstra că ziaristii n-au avut dreptate, cind l-au acuzat că a pierdut meciul calificării noastre pentru Argentina la București, folosindu-se, nu de cei mai in formă jucători, cum era firesc, ci de cei cu care era mai prieten (cei de la **Steaua**). Motivele acestei rațiuni le vom mărturisi vreodată, dar acum nu e cazul. Meciul de la Istanbul, după cum știe toată lumea, n-a fost concludent in nici un fel din cauza terenului desfundat. Oricum, in capitala Turciei s-au remarcat cel puțin trei jucători nedreptățiți de antrenor: Răducanu, Romilă și Dobrin. La Rouen, s-a reparat și a patra greșală, abia la pauză: a fost introdus in teren Rădulescu care de mult avea loc in națională. In sfârșit, aflăm, la ora la care scriem aceste rinduri, că a cincea eroare e pe cale de a fi reparată: Lucescu a devenit titular pe extrema dreaptă.

Acestea ar fi unele premise. Dar, mai adăugăm noi, de ce a plecat antrenorul Covaci cu Fanici și Iordănescu, jucători care in nici un caz nu îndreptătesc selecția la ora de față, și n-a luat in locu lui Zamfir o extremă de meserie, să zicem pe Petrescu de la **Politehnica Timișoara** sau un altul care mie-mi scapă? De unde atâtea improvizații? Dobrin — extremă dreaptă, cind la ciub joacă la mijloc, și anume pe partea stîngă; de ce Hajnal pe extremă stîngă, cind joacă și el, cind fundas, cind la mijloc și foarte rar pe extremă? Există o singură bănuială pe care o am: că timpul pe care l-a avut la dispoziție Covaci pentru o privire de ansamblu asupra fotbalului nostru a fost insuficient. Dar oare așa este?

Un alt lucru care mă îngrijorează este faptul că, pentru a patra oară, juniorii noștri n-au reușit să se califice la turneul final U.E.F.A. Să fie o intimplare oare? La drept vorbind, rațiile fotbalului nostru sunt aceleași de ani de zile. Dar noi scriem, noi citim! Conducerea de pină acum ale federației de specialitate s-au mulțumit numai cu declarații și rezultatele, după cum se vede, sunt nule. De 30 de ani corem mini-terenuri pentru clevi in jurul școlilor și chiar al blocurilor de locuit. Nu s-a găsit nicăieri cineva in stare să asigure aceste suprafețe de joc fără de care copiii, după istovitoarele lor studii, să găsească o recreație. Citim cu stupeoare că nici unele cluburi divizionare nu au terenuri de antrenament, ceea ce este inadmisibil, pregătirile făcîndu-se, ori in localități alăturate, ori pe terenuri improprui. Pe vremea cind făceam parte din Biroul federal, la această cerință minimă și indispensabilă ni s-a răspuns că micile terenuri mănincă spațiu, ca și cind noi punem porumb in Balta Albă și Drumul Taberei și uităm că avem parcuri destul de spațioase unde ar încăpea și niște locuri de joacă ce ar aduce un inestimabil lot de jucători, odată cu trecerea timpului. Aud că se vor înființa 40 de licee de fotbal in toată țara. Este un lucru foarte bun, dar nu suficient. Obligativitatea ca in program să existe două ore de destindere zilnic, după studiu, la orice fel de școală, ar fi un lucru și mai bun. Studiul prelungit este foarte bun și necesar, dar fără educație fizică nu vom crește oameni in stare să ne reprezinte in toate domeniile sportului. Aș mai aminti aici și precara pregătire a antrenorilor noștri, dovedită, așa cum au scris toate ziarele, cu prilejul atestării jucătorilor. A trebuit să vină acest examen, pentru a afla incredibilul lucru că există jucători români care nu sunt in stare să șuteze pe poartă de la 35 de metri, chiar cind aceasta e goală! Că nu sunt alergători de fond, asta știam de mult, că n-au viteză, îi mai scutteam, dar că nu știu să stopeze mingea și să șuteze, asta este inadmisibil!

EUGEN BARBU ■

Azi, la Brașov, in finala primei ediții a Cupei României

Constructorul Baia Mare, o grupare decisă să-și joace șansa din răsputeri, chiar dacă șansa ei pare, la calculul hirtiei, cea a... buturugii mici!

Universitatea Timișoara — Constructorul Baia Mare, un meci dinainte jucat?!

Pe parchetul sălii din Brașov se va disputa astăzi finala primei ediții a Cupei României la handbal feminin, meci care va opune Universității Timișoara pe Constructorul Baia Mare. O judecată simplă, care s-ar mărgini să pună in balanță numai „cărțile de vizită” ale celor două grupări, ar indica un favorit sigur, Timișoara, socotind că, in vreme ce Baia Mare reprezintă o echipă din divizia secundă, Universitatea a câștigat 7 titluri de campioană a țării in ultimii 10 ani. Numai că lucrurile nu stau chiar așa, după cum vom vedea in cele ce urmează.

Constantin Lache crede că Baia Mare are prima șansă! Să fie vorbele acesteia obișnuita declarație de circumstanță?

● **TIMIȘOARA.** Antrenorul Constantin Lache afișează un optimism lucid, declarînd că „meciul este deschis oricărui rezultat, iar scorul va fi strins in... favoarea noastră!” Aflată intr-un amplu proces de primenire a lotului, Universitatea va dispune, la Brașov, de numai 10 jucătoare apte de joc, „veteranelor” Popa, Luțaș, Stan și Cojocaru adăugîndu-li-se foarte tinerele Gebaură, Marincov, Kiss și Ștefanovici, foste sau actuale junioare. Constantin Lache susține că „e foarte mulțumit de randamentul jucătoarelor tinere, care au partea lor de contribuție la cele 5 victorii din tot atîtea meciuri in noul campionat, in care mulți ne prevedeau o soartă grea”. Rugat să ne vorbească despre formația adversă, antrenorul Timișoara îmi ne-a mărturisit că, teoretic, Baia Mare are prima șansă. Argumente? Partidele foarte bune făcute in Cupă, in urma cărora bătămărele au eliminat 3 echipe de divizia A, Rapid, Confecția și Universi-

tatea București. Apoi, valoarea ridicată a lotului Constructorului, in care 5 titulare, Ionescu, Sasu, Hrivneak, Carban și Crundan, provin tocmai de la Universitatea Timișoara, fiind animate, firește, de dorința de a le învinge pe fostele coechipiere. „Socotind valorile individuale, e de părere Constantin Lache, adversarele noastre par in avantaj”, opinie pe care n-o împărtășește căpitana echipei de pe Bega, internaționala Nadire Luțaș. S-o ascultăm: „Dacă va juca Doina Cojocaru, nu vom avea probleme deosebite, iar Cupa va lua drumul Timișoarei, acolo unde-i este locul. Doresc din tot sufletul să câștigăm. Personal, victoria m-ar bucura extraordinar și aș socoti-o o primă revanșă față de atitudinea antrenorului Constructorului, Constantin Popescu, care, răspunzînd de echipa reprezentativă aliniată la Montreal, nu m-a selecționat, deși eram in cea mai bună formă la vremea aceea. Am convingerea că, joi seara, vom intra in posesia Cupei”. (Teodor Bulza)

Constantin Popescu: „partida se va decide in duelul dintre cele două portărițe”.

● **BAIA MARE.** Antrenor — de numai un an și jumătate — la Constructorul, Constantin Popescu reprezintă un nume de referință in handbalul românesc. Coautor la câștigarea celor 3 titluri de campion al lumii pentru handbalul nostru, 1956, 1960 (ambele in 11) și 1962, Constantin Popescu a antrenat, pînă să vină la Baia Mare, imediat după Jocurile Olimpice de la Montreal, pe Progresul și Universitatea București, cu care a reușit 6 victorii in campionatul național. A găsit la Baia Mare, după cum ne spune

și după cum se intimplă să fie și numele echipei, o formație in construcție, in cadrul căreia a încercat — și, se pare, a izbutit — să imbine experiența unor jucătoare, ca Sasu, Iacob, Ionescu sau Hrivneak, cu talentul și entuziasmul mai tinerelor lor colege, Feher și Dosa, ambele aflate imediat după terminarea junioratului. Actuala poziție a echipei, lider in seria a II-a a diviziei B, precum și bunele prestații din „Cupa României”, in care Baia Mare a învins 3 divizionare A de renume, îl determină să creadă că finala de la Brașov nu-i dinainte jucată! „Șansa noastră, susține, e șansa a doua, dar vom juca din răsputeri și n-ar fi exclus ca buturuga mică să răstoarne carul mare! Ne-am pregătit temeinic pentru finală. Toate jucătoarele sînt in bună dispoziție. Ca să fiu sincer, mă tem de experiența superioară a timișorencelor, îndeosebi a lui Luțaș și Popa, dar cred că partida se va decide in duelul dintre cele două portărițe, pe care sper să-l cîștige Elisabeta Ionescu in fața timișorencei Stan.” Niculina Sasu, fostă componentă a Universității, repartizată anul trecut la Baia Mare, după absolvirea Facultății de educație fizică, e convinsă că trofeul va poposi, vineri dimineață, in orașul minerilor de pe Săsar. „La Brașov, susține căpitana Constructorului și a echipei naționale, diferența de categorie nu va avea nici un rol. Va cîștiga formația mai ambițioasă și mai omogenă, capitele la care am impresia că, la ora actuală, stăm mai bine decît

adversarele noastre. Joi seara, toată Baia Mare va fi, sint convinsă, cu ochii la televizor, așteptînd primul mare trofeu din istoria handbalului local. Vreau să-i asigur pe suporterii noștri că nu vom precepeți nici un efort spre a le împlini visul”. (Ovidiu Ioanitoaia)

Ana Gebaură, una dintre marile speranțe ale Universității. Fostă canotoare, campioană națională de junioare in 1974 și aleasă cea mai bună sportivă a județului Mehedinți, Ana Gebaură are emoții: „dacă voi juca, voi juca foarte bine, pentru echipă și pentru părinții mei care, la Orșova, se vor afla in fața televizorului. Nu cred că putem pierde, deși echipa noastră trece printr-un moment dificil, avînd prea multe jucătoare, între care și eu, foarte tinere”.

Fotbal

Divizia B

RM. VILCEA: Chimia — Chimia Tr. Măgurele 3-0 (1-0). Pe stadionul din Zăvoi, gazdele au încercat — și izbutit — o desprindere in clasament, numai că ea s-a realizat mai greu decît s-ar putea crede, după rezultat, in fața unei garnituri care a reprezentat o plăcută surpriză, prin jocul ei ordonat și, adesea, curajos. ● Oaspeții au greșit însă in debutul partidei cind, speriați de falma adversarului, s-au complăcut intr-o apărare aglomerată, ingenuncheată repede de golul lui Cornel Nicolae, care a împins in plasă șutul lui Iordan deviat de portarul teleormănean in bară. A fost, s-o spunem, singura acțiune in care minusculul atacant vilcean „s-a văzut”, el intrînd apoi intr-un prelung anonim. Ca și Stanca, dealtfel, golgeterul seriei, cu 17 goluri, de care mingea s-a lovit ca de Dudu Georgescu, adică fără urmărire! ● La 0-1, turnenii au leșit mai îndrăzneț la atac, dar experiența liderului a sancționat greșelile de apărare ale oaspeților, Carabageac (gol splendid, cu capul, din plonjon, tot el, sut fulgerător și imparabil) stabilînd scorul final al unui

meci sportiv, fără faulturi. Mai merită remarcate desele incursiuni in atac ale fundasilor Vilcen Basno, Cincă și Iordan, adevărate „motoare” pentru echipa lor. ● Deși partida, cum spuneam, a fost plăcută și corectă, la Vilcea s-a fluierat exagerat și inutil, deopotrivă din tribune, cit și din teren, unde clujeanul I. Cimpeanu a prestat un arbitraj medicru. (Ion Predoșanu)

BISTRIȚA: Gloria — C.I.L. Sighet 3-0 (0-0). După meci, desfășurat in fața unui stadion arhiplin, in ciuda transmițerii partidei la radio de către studioul din Cluj-Napoca, fostul internațional Dan Coe, antrenorul oaspeților, ne-a declarat, nu fără amărăciune, că „e mulțumit de jocul echipei, dar nu și de rezultat”. ● Atitudine firească, la capătul unei partide in care Sighetul a evoluat bine, mai ales in prima repriză, cind a jucat de la egal la egal cu Gloria. ● La reluare, după o suită de 5 cornere in 2 minute, Butuza a deschis scorul, profitînd de un moment de uluială al apărărilor adverse, parcă tîntuită locului. ● Gheața fiind spartă, bistrițenii și-au continuat marșul spre victorie, marcînd alte 2 goluri, Georgescu și Butuza izbutînd reeditarea scorului din tur! Numai că, de data aceasta, după spusele antrenorului lor, Alexandru Constantinescu, „mult mai greu și mai muncit”. De 4 ori, mingea a lovit stîlpul porții echipei din Sighet! Ca totdeauna, foarte bună prestația lui Ciocan

care, la 37 de ani, din care 19 de fotbal, continuă să fie golgeterul seriei, cu 16 goluri. ● Curat arbitrajul suceveanului M. Abramciuc. (C. Ionescu)

MOLDOVA NOUĂ: Minerul — F.C. Baia Mare 1-0 (0-0). Meci viu disputat, echilibrat, desfășurat mai mult la centrul terenului. Oaspeții, in dorința de a pleca măcar cu un punct, s-au apărut cu inversunare, Condruc și Sabou formînd un zid de netrecut, primul „evadînd” adesea in atac, fiind, dealtfel, și autorul unei ratări! O altă ocazie a bătămărenilor a irosit-o Radu Pamfil, asta pe fondul unei partide sportive și egale, de la care a făcut excepție ex-petroseneanul Georgevici care, vrînd să-l atace violent pe fostul coechipier Roznal, s-a autoaccidentat, părăsînd terenul pe targă! ● Singurul gol al meciului, Nestorovici, cu capul, a însemnat și singurul șut pe poartă al gazdelor, in timp ce Baia Mare părea la cirna partidei, foarte aproape de visul unui „egal”. ● Promițătoare evoluția foarte tinărului Galcan, debutant, 17 ani, care, de pe aripa stîngă, a tras după el ofensiva grupării din Moldova Nouă. ● După meci, antrenorul Mateianu a recunoscut, cu fair-play-ul obișnuit, că „gazdele au învins pe merit”, dar brașoveanul C. Ghiță, care a arbitrat corect, a fost, in minutul 91, de altă părere, consolîndu-l: „Viorele, i-a zis, cred că ai avut ghinion”. (B. Teodor)

